

SEANCE DU JEUDI 11 JUIN 1981
VERGADERING VAN DONDERDAG 11 JUNI 1981ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1639.

COUR DE CASSATION:

Page 1639.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Page 1639.

MM. Bogaerts et De Graeve. — Proposition de loi restituant à la commune de Landen le titre de ville.**M. Van Herreweghe et consorts.** — Proposition de loi modifiant les articles 1er, 4, 6, 23, 26, 65 et 77 de la loi électorale communale coordonnée par l'arrêté royal du 4 août 1932.**Mme Staels-Dompas et consorts:**1. Proposition de loi modifiant l'article 1er, 1°, de la loi du 10 avril 1973 accordant des crédits d'heures aux travailleurs en vue de leur promotion sociale;2. Proposition de loi modifiant les articles 1er et 2 de la loi du 1er juillet 1963 portant instauration de l'octroi d'une indemnité de promotion sociale.*Orateurs:* M. Bertrand, Mme Pétry, p. 1640.

Renvoi en commission, p. 1640.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI (Discussion):

Projet de loi contenant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1981.

Projet de loi ajustant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale (suite). — *Orateurs:* MM. Lagneau, Gijs, Vanderpoorten, Renard, Van der Elst, Bertrand, Wyninckx, André, Jorissen, M. Eyskens, Premier ministre, Mme Mayence-Goossens, MM. Deconinck, Seeuws, M. Maystadt, ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la coordination de la Politique de l'Environnement, MM. Hanin, De Bondt, p. 1640.Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1980-1981

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1639.

HOF VAN CASSATIE:

Bladzijde 1639.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijde 1639.

De heren Bogaerts en De Graeve. — Voorstel van wet waarbij aan de gemeente Landen opnieuw de titel van stad wordt verleend.**De heer Van Herreweghe c.s.** — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1, 4, 6, 23, 26, 65 en 77 van de gemeentekieswet gecoördineerd bij koninklijk besluit van 4 augustus 1932.**Mevrouw Staels-Dompas c.s.:**1. Voorstel van wet tot wijziging van artikel 1, 1°, van de wet van 10 april 1973 waarbij aan de werknemers kredieturen worden toegekend met het oog op hun sociale promotie;

2. Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1 en 2 van de wet van 1 juli 1963 houdende toekenning van een vergoeding van sociale promotie.

Sprekers: de heer Bertrand, mevrouw Pétry, blz. 1640.

Verwijzing naar de commissie, blz. 1640.

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1981.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking (voortzetting). — *Sprekers:* de heren Lagneau, Gijs, Vanderpoorten, Renard, Van der Elst, Bertrand, Wyninckx, André, Jorissen, de heer Eyskens, Eerste minister, mevrouw Mayence-Goossens, de heren Deconinck, Seeuws, de heer Maystadt, minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de coördinatie van het Leefmilieubeleid, de heren Hanin, De Bondt, blz. 1640.

Projet de loi contenant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1981.

Discussion et vote des articles. — *Orateurs*: M. De Seranno, M. Maystadt, ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la coordination de la Politique de l'Environnement, M. Vanderpoorten, p. 1661.

Projet de loi ajustant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1980.

Discussion et vote des articles, p. 1664.

Projet de loi établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés.

Discussion et vote en seconde lecture des articles amendés, p. 1664.

Proposition de loi modifiant la loi du 5 janvier 1977, portant émission d'une deuxième tranche d'emprunt du Fonds belgo-congolais d'amortissement et de gestion et réglant les problèmes relatifs aux emprunts en francs congolais « Dette coloniale 4 1/4 p.c. 1954-1974 » et « Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975 ».

Discussion et vote des articles:

A l'article 1er. — *Orateur*: M. Lahaye, p. 1665.

Vote (rejet), p. 1666.

Proposition de loi modifiant l'article 87, § 1er, des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962.

Discussion et vote de l'article unique (rejet), p. 1667.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1667.

QUESTION ORALE DE M. PIOT AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « LA PUBLICITE FAITE DANS LA PRESSE AUX NOUVEAUX SERVICES QUI SERONT OFFERTS PAR L'OFFICE DES CHEQUES POSTAUX »:

Orateurs: M. Piot, M. Willockx, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1668.

VOTE SUR LA MOTION DE CONFIANCE DEPOSEE PAR MM. GIJS, DELMOTTE, ANDRE ET WYNINCKX, EN CONCLUSION DE LA DECLARATION DU PREMIER MINISTRE:

Page 1669.

PROJETS DE LOI (Vote):

Projet de loi contenant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1981, p. 1669.

Projet de loi ajustant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1980, p. 1669.

Projet de loi établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés, p. 1670.

Projet de loi relatif à la modération des revenus et instaurant une cotisation de solidarité à charge des membres de la Cour des comptes, p. 1671.

Projet de loi portant approbation de l'Accord sur le transfert des corps des personnes décédées et de l'Annexe, faits à Strasbourg le 26 octobre 1973, p. 1671.

Projet de loi portant approbation de la Décision des représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier, réunis au sein du Conseil, du 18 mars 1980, portant attribution à cette Communauté de recettes supplémentaires pour 1980, p. 1671.

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1981.

Beraadslaging en stemming over de artikelen. — *Sprekers*: de heer de Seranno, de heer Maystadt, minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de coördinatie van het Leefmilieubeleid, de heer Vanderpoorten, blz. 1661.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1980.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1664.

Ontwerp van wet houdend algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers.

Beraadslaging en stemming in tweede lezing over de gewijzigde artikelen, blz. 1664.

Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 5 januari 1977, houdende uitgifte van de tweede tranche van de lening van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer en tot regeling van de problemen betreffende de leningen in Kongolese frank « Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974 » en « Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975 ».

Beraadslaging en stemming over de artikelen:

Bij artikel 1. — *Spreker*: de heer Lahaye, blz. 1665.

Stemming (verwerping), blz. 1666.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 87, § 1, van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel (verwerping), blz. 1667.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1667.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PIOT AAN DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE RECLAME IN DE PERS VOOR DE NIEUWE DIENSTEN DIE ZULLEN WORDEN AANGEBODEN DOOR HET BESTUUR DER POSTCHECKS »:

Sprekers: de heer Piot, de heer Willockx, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1668.

STEMMING OVER DE VERTROUWENSMOTIE NEERGELEGD DOOR DE HEREN GIJS, DELMOTTE, ANDRE EN WYNINCKX TOT BESLUIT VAN DE VERKLARING VAN DE EERSTE MINISTER:

Bladzijde 1669.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1981, blz. 1669.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1669.

Ontwerp van wet houdend algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, blz. 1670.

Ontwerp van wet inzake inkomensmatiging en tot invoering van een solidariteitsbijdrage ten laste van de leden van het Rekenhof, blz. 1671.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake het vervoer van lijken, en van de Bijlage, opgemaakt te Straatsburg op 26 oktober 1973, blz. 1671.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Besluit van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, in het kader van de Raad bijeen, van 18 maart 1980, inzake de toekenning van aanvullende ontvangsten voor 1980 aan deze Gemeenschap, blz. 1671.

Projet de loi portant approbation de l'Accord entre le royaume de Belgique et la République fédérale d'Allemagne en matière d'opérations métrologiques, conclu par échange de lettres datées à Bruxelles le 23 septembre 1977, p. 1671.

Projet de loi relatif à l'adhésion de la Belgique à la Banque africaine de Développement, p. 1671.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 1672.

M. Dalem. — Proposition de loi tendant à accorder le titre de ville à la commune de Rochefort.

MM. Van Ooteghem et Peeters. — Proposition de loi complétant l'arrêté royal du 20 décembre 1963 relatif à l'emploi et au chômage.

M. De Clercq. — Proposition de loi portant reconnaissance des administrations chargées de la gestion du temporel du culte orthodoxe.

PROPOSITION (Dépôt):

Page 1672.

M. De Bondt. — Proposition de révision de l'article 71 de la Constitution.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen het koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland inzake metrologische verrichtingen, gesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Brussel op 23 september 1977, blz. 1671.

Ontwerp van wet betreffende de toetreding van België tot de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, blz. 1671.

VOORSTEL VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1672.

De heer Dalem. — Voorstel van wet tot toekenning van de titel van stad aan de gemeente Rochefort.

De heren Van Ooteghem en Peeters. — Voorstel van wet tot aanvulling van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid.

De heer De Clercq. — Voorstel van wet tot erkenning van de besturen belast met het beheer van de temporeliën van de orthodoxe eredienst.

VOORSTEL (Indiening):

Bladzijde 1672.

De heer De Bondt. — Voorstel tot herziening van artikel 71 van de Grondwet.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Mesotten et Bogaerts, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Mesotten en Bogaerts, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

MM. Lutgen, Conrotte et Capoen, en raison d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Lutgen, Conrotte en Capoen, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

HOF VAN CASSATIE — COUR DE CASSATION

De Voorzitter. — Ik herinner u eraan dat de Senaat twee kandidaten moet voordragen voor een openstaand ambt van raadshere in het Hof van cassatie.

Je vous rappelle que le Sénat doit présenter deux candidats pour une place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Ik stel u voor, dames en heren, die voordracht te doen in de loop van de vergadering van woensdag 24 juni 1981.

Je vous propose, mesdames, messieurs, de procéder à cette présentation au cours de la séance de mercredi 24 juin 1981. (*Assentiment.*)

Dan is aldus besloten.

Il en est donc ainsi décidé.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions de loi suivantes:

1. Restituant à la commune de Landen le titre de ville (de **MM. Bogaerts et De Graeve**);

Aan de orde is de bespreking over de inoverwegingneming van de volgende voorstellen van wet:

1. Waarbij aan de gemeente Landen opnieuw de titel van stad wordt verleend (van de heren **Bogaerts en De Graeve**);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Intérieur.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

2. Modifiant les articles 1er, 4, 6, 23, 26, 65 et 77 de la loi électorale communale coordonnée par l'arrêté royal du 4 août 1932 (de **M. Van Herreweghe et consorts**);

2. Tot wijziging van de artikelen 1, 4, 6, 23, 26, 65 en 77 van de gemeentekieswet gecoördineerd bij koninklijk besluit van 4 augustus 1932 (van de heer **Van Herreweghe c.s.**);

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Intérieur.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

3. Modifiant l'article 1er, 1°, de la loi du 10 avril 1973 accordant des crédits d'heures aux travailleurs en vue de leur promotion sociale (de Mme Staels-Dompas et consorts);

3. Tot wijziging van artikel 1, 1°, van de wet van 10 april 1973 waarbij aan de werknemers kredieturen worden toegekend met het oog op hun sociale promotie (van mevrouw Staels-Dompas c.s.);

4. Modifiant les articles 1er et 2 de la loi du 1er juillet 1963 portant instauration de l'octroi d'une indemnité de promotion sociale (de Mme Staels-Dompas et consorts).

4. Tot wijziging van de artikelen 1 en 2 van de wet van 1 juli 1963 houdende toekenning van een vergoeding van sociale promotie (van mevrouw Staels-Dompas c.s.).

La parole est à M. Bertrand.

M. Bertrand. — Monsieur le Président, chers collègues, renseignements pris auprès de la commission ad hoc, il ne semble pas que celle-ci ait été saisie du problème. J'interviens simultanément au sujet des points c et d, parce que la conclusion est la même. Au point 3, il s'agit de crédits d'heures aux travailleurs en vue de leur promotion sociale et au point 4, de l'octroi d'une indemnité de promotion sociale.

Or, une fois encore, il faut bien constater que l'article 4 de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 prévoit que : « Les matières culturelles visées à l'article 59bis, paragraphe 2, 1° de la Constitution sont... 15° la promotion sociale... »

Je suis obligé de contester cette prise en considération et de vous demander le renvoi des textes à la commission ad hoc afin qu'elle se saisisse de cette contradiction entre les propositions et l'article 4, 15°, de la loi du 8 août 1980.

Je présume d'ailleurs que Mme Pétry, gardienne des compétences du Conseil de la Communauté française, se joindra à moi et demandera que la prise en considération sur ces deux points précis soit réservée jusqu'à ce que la commission ad hoc ait donné son avis. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

M. le Président. — La parole est à Mme Pétry.

Mme Pétry. — Monsieur le Président, chers collègues, je ne monte pas à la tribune pour répondre à l'invitation de notre collègue, M. Bertrand, puisque j'avais demandé la parole dès avant son intervention. Je suis néanmoins d'accord avec lui, étant donné que la loi me semble très claire.

Je m'étonne tout de même de ce que, malgré la constitution d'une commission ad hoc chargée d'analyser les conflits de compétence, on en arrive à nous proposer des prises en considération de ce genre. Je me demande si nos collègues qui participent à cette commission sont bien conscients des pertes de temps provoquées par ces discussions; qu'ils m'excusent de le leur dire. En effet, dans des cas comme celui-ci, il n'y a vraiment aucune raison de discuter; j'admets que des problèmes se présentent parfois qui méritent une analyse complémentaire mais, je le répète, en l'occurrence, je ne vois pas de raison de procéder à une telle analyse.

Ceci dit, les propositions de Mme Staels-Dompas relèvent plutôt du *Vlaamse Raad*. C'est lui qui est concerné et non pas le Sénat.

Je soutiens donc la proposition de M. Bertrand de reporter la prise en considération de ces deux propositions de loi.

M. le Président. — La prise en considération de ces deux propositions de loi est donc reportée. Elles sont renvoyées à la commission ad hoc.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES SERVICES DU
PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1981

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES SERVICES DU
PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Reprise de la discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE
DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1981

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Hervatting van de algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous reprenons la discussion des projets de loi relatifs au budget des Services du Premier ministre.

Wij hervatten de behandeling van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van de Diensten van de Eerste minister.

La parole est à M. Lagneau.

M. Lagneau. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, hier, dès le début de son intervention, M. le Premier ministre a demandé que le vote de confiance qu'il sollicitait, exprime clairement une prise de position responsable.

De toute évidence, cette recommandation s'adresse aux membres de ce qui a été, jusqu'à présent, votre majorité. L'opposition a fait ses choix et les a justifiés. Ce qui s'est passé ces derniers jours, et en particulier hier, n'a pu que renforcer ses convictions.

Nous, aussi, pensons qu'il est temps que l'on devienne sérieux et que l'on assume mieux les responsabilités liées aux fonctions que l'on occupe. Nous avons vu, il y a quelques jours, des ministres et des présidents de parti prendre des responsabilités inattendues et inopportunes. Par contre, des ministres ont omis de prendre des décisions le moment venu.

Si je me réfère à votre déclaration, monsieur le Premier ministre, la confiance que vous sollicitez se rapporte de toute évidence au problème des Fourons. Vous y dites, en effet : « Je sollicite la confiance du Parlement sur la même matière et dans les mêmes circonstances que celles où M. Wilfried Martens l'a obtenue en défendant un point de vue identique. »

Ce point de vue auquel vous vous référez, est repris quelques lignes plus haut : « Pour lever toute équivoque — disait M. Martens — je tiens à préciser que l'accord du gouvernement ne contient aucun engagement concernant une modification spécifique dans cette région du pays. »

Bien entendu, c'est des Fourons qu'il s'agit. Il est bon que chacun ait bien à l'esprit ce sur quoi il va voter quand il sera appelé à vous accorder la confiance.

Hier, vous avez estimé devoir rappeler devant le Sénat que la situation du pays était grave. Soyez assuré que les membres de cette assemblée le savent. C'est plutôt à l'occasion des réunions de vos ministres qu'il convient de faire ce rappel.

Votre gouvernement, dont la faiblesse est évidente, ne paraît pas être au fait de la gravité de la situation économique, sociale et financière. Sinon, il ne serait pas soumis aux dissensions qui l'agitent en permanence. Votre discours d'hier était fort peu destiné aux sénateurs. C'est aux groupes de pression et aux présidents des partis de votre majorité qu'il conviendrait de faire part de vos réflexions sur les difficultés actuelles de l'exercice du pouvoir.

Les dernières secousses subies par votre gouvernement sont hélas ! une fois de plus liées à nos problèmes communautaires. Ce qui se produit périodiquement dans les Fourons est intolérable, car les prétendues promenades ne sont que des provocations inadmissibles.

On ne peut laisser subsister une situation qui se dégrade de jour en jour un peu plus. C'est au gouvernement qu'il appartient de rechercher des solutions, de prendre des mesures pour que la tranquillité revienne dans les Fourons.

Ce n'est pas dans la relecture des déclarations gouvernementales successives de M. Martens que vous trouverez les aides souhaitables, mais bien dans l'examen objectif de la situation réelle et dans la volonté active, et non seulement verbale, d'assurer le calme dans cette région.

Jusqu'à présent, le gouvernement n'a pas été capable de prendre la moindre décision heureuse à ce sujet et il en est de même pour l'élaboration du statut de la région de Bruxelles, ce à quoi il s'est cependant engagé. Pour l'instant, on en reste à l'idée de créer un groupe de travail mixte Chambre-Sénat. D'après vous, monsieur le Premier ministre, le gouvernement va s'en occuper activement.

Le transfert vers les régions et vers les communautés des services administratifs les concernant subit également un retard fort préjudiciable.

Le PRL constate que le ministre de l'Intérieur et le ministre de la Justice — je salue l'arrivée du ministre de la Justice au Sénat — qui sont chargés du maintien de l'ordre, ont été d'une complète impéritie lors des derniers événements dans les Fourons. Il n'importait pas de faire des discours après coup mais de prendre en temps requis les dispositions indispensables pour assurer le maintien de l'ordre et, avant tout, le respect des habitants des Fourons et de leurs biens. Si, après les incidents survenus dans les Fourons, des manquements avaient été relevés à charge de certains gendarmes, il y avait lieu de les sanctionner. De votre silence d'hier à ce sujet, monsieur le Premier ministre, j'ignore s'il faut conclure qu'il y a eu effectivement des manquements et si des sanctions sont prises envers ceux qui ont commis des fautes ou si, au contraire, rien ne peut être reproché aux gendarmes. De toute manière, je ne vous pose pas la question car je ne suis pas certain que vous soyez disposé à y répondre.

J'en viens à la récente déclaration du président du CVP qui reconnaissait, il y a quelques jours, qu'il existe un malaise dans son parti. Il accusait le gouvernement Eyskens d'immobilisme. Ainsi, le vote de confiance doit révéler ce que le CVP pense de ses ministres et, tout particulièrement, de son Premier ministre.

Quant à la loi-programme dont la discussion se poursuit en commission du Sénat, elle est dérisoire en face de la gravité de nos problèmes économiques, financiers et sociaux. Certaines dispositions sont d'ailleurs nocives à notre économie. Comment pourrait-il en être autrement? C'est M. Tindemans qui écrivait, il y a quelques jours: «Les négociations ministérielles n'ont donné lieu ni à un assainissement national, ni à une volonté économique nouvelle, ni à une solidarité sociale axée sur l'avenir. C'est dans un climat de chantage et de marchandage qu'un accord a vu le jour, accord dont personne ne pourrait dire aujourd'hui où il nous conduira demain.» Je crois, monsieur le Premier ministre, qu'il faudra beaucoup de votes de confiance pour effacer les propos de M. Tindemans.

Dans de telles conditions, il est clair que le gouvernement n'est pas à même de conduire à bon terme une politique de réorganisation et de sauvetage de la sidérurgie wallonne. Nous pensons que la sidérurgie n'est pas sauvée et que personne n'a le droit de s'arroger le mérite d'un résultat qui n'est pas encore acquis. Pour qu'il n'y ait aucun doute sur cette question, le PRL déclare que la sidérurgie wallonne doit être réorganisée et sauvée.

De la même manière, nous constatons que le gouvernement n'est plus capable d'assurer l'ordre dans les Fourons. Demain, les mêmes situations se représenteront avec les mêmes promeneurs. Les mêmes hommes restent au pouvoir, nous connaissons à nouveau les mêmes violences.

Les prises de positions publiques des quatre partis de l'actuelle majorité divergent et s'opposent de plus en plus. La presse de ces derniers jours en témoigne abondamment.

Votre appel à un vote de confiance significatif est sans écho. Vous aurez peut-être la confiance parce que, en ce moment, il serait matériellement difficile et électoralement dangereux d'aller aux urnes, mais vous savez très bien, monsieur le Premier ministre, qu'à défaut de cette cohésion votre gouvernement ne pourra pas répondre aux problèmes du pays et de ses régions.

Dans l'atmosphère de fin de régime dont vous parlez dans votre discours — et ce sont les propos d'un président d'un parti de votre majorité que vous reprenez à cette occasion —, si vous recueillez aujourd'hui un vote de confiance, ce sera en fait un sursis «pour durer dans l'immobilisme», aux dires du président de votre parti. (Applaudissements sur les bancs libéraux.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Gijs.

De heer Gijs. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, geachte regeringsleden, collega's, de Eerste minister vraagt naar aanleiding van de bespreking van zijn begroting dat het Parlement zijn vertrouwen in de regering nog eens uitdrukkelijk zou vernieuwen. Hij vraagt dit hernieuwde vertrouwen met, naar ons gevoelen, zeer goede argumenten. Het heeft inderdaad geen zin om in een periode waarin het aantal werklozen iedere dag toeneemt, de welvaart van ons land verder dreigt af te brokkelen en de toekomst er niet meer uitziet als een object van hoop maar wel van bedreiging, in dergelijke omstandigheden nationale politiek te bedrijven op de wijze zoals dit de jongste maanden gebeurde.

Ook mijn fractie is van oordeel dat een doelmatig en kortdaat beleid nodig is en dat zulks slechts mogelijk is wanneer regering en Parlement voldoende stabiliteit kennen. U weet, mijnheer de Eerste minister, dat de CVP-fractie van de Senaat herhaaldelijk deze overtuiging heeft uitgesproken en dat onze fractie steeds de nodige verantwoordelijkheidszin aan de dag heeft gelegd om de opeenvolgende

regeringen te steunen, ook wanneer harde, weinig populaire, maar naar ons oordeel noodzakelijke maatregelen werden voorgesteld.

De stabiliteit van Parlement en regering is echter slechts een middel om een doeltreffend beleid mogelijk te maken. Wij willen niet tot iedere prijs elke regering blijven steunen om parlementsonbinding te voorkomen.

We willen dit slechts doen in zover we kunnen blijven geloven in de mogelijkheid van een regering om een echt beleid te voeren, een beleid dat bovendien in voldoende mate met onze wensen overeenstemt. U zult moeten toegeven, mijnheer de Eerste minister, dat we in de loop van de jongste maanden niet veel gelegenheid hebben gehad om dit geloof te voeden.

De heer Van Ooteghem. — Zeer juist.

De heer Gijs. — De jongste incidenten, waarbij drie ministers uit uw regering publieke verklaringen aflegden, waarvan ze goed wisten dat ze onaanvaardbaar waren voor hun Vlaamse collega's in de regering en voor de Vlaamse coalitiepartners, getuigen eens te meer van een gebrek aan verantwoordelijkheidszin, dat onaanvaardbaar is voor leden van een regering. Een minister hoeft voor mij niet de grootste specialist te zijn in de materie waarvoor hij verantwoordelijk is. Ik verwacht evenmin dat hij ieder dossier even grondig zou kennen. Hij kan rekenen op de hulp en de medewerking van een groot — wellicht te groot — aantal rechtstreekse medewerkers en van zijn administratie om zijn eventuele zwakheden op het vlak van zijn informatie en zijn dossierkennis te compenseren. Een ding kan hij echter niet delegeren, namelijk zijn verantwoordelijkheid.

Het is wellicht één van de symptomen van de vrij algemeen aangeklaagde verwording van de politieke zeden, dat ministers ertoe gebracht worden zich in de eerste plaats als vertegenwoordigers van een politieke partij op te stellen of eerder belang te hechten aan het electorale aspect van hun deelname aan de regering dan aan hun verantwoordelijkheid tegenover de natie.

Het vertrouwen dat we straks aan uw regering zullen geven, want we zullen het geven — wij hebben het trouwens nooit in twijfel getrokken — ...

De heer Vanderpoorten. — Hoe durft u dat te zeggen op de tribune van de Senaat? (Protest op de banken van de CVP.)

De heer Cooreman. — Luister goed naar wat hij zegt.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer Cooreman, u zult het vertrouwen aan de regering geven. In de wandelgangen zult u het straks weer anders zeggen.

De heer Cooreman. — Dat is onjuist.

De heer Gijs. — U schijnt het allemaal goed te weten, mijnheer Vanderpoorten, u kunt het beter meteen zelf komen zeggen.

De heer Vanderpoorten. — U zult dus uw vertrouwen aan de regering geven.

De heer Windels. — Natuurlijk!

De heer Gijs. — Wij hebben het trouwens nooit in twijfel getrokken.

De heer Vanderpoorten. — U keurt de voorzitter van uw partij dus af en ook zijn artikels in de Franse kranten. Ik kan die lezen. (Onderbrekingen.)

De heer Gijs. — De kern van mijn betoog bestaat erin een onderscheid te maken tussen onze verantwoordelijkheid als parlementsleden, de verantwoordelijkheid van de regering en de verantwoordelijkheid van de politieke partijen. Het zijn duidelijk drie totaal verschillende zaken.

De heer De Seranno. — Zeer juist.

De heer Vanderpoorten. — Uw voorzitter zal dus weer op uw afiche prijken samen met de heer Martens. U kunt er nog bij en ook de heer Eyskens. Dat zou dus de heilige Drievuldigheid kunnen verbeelden: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Gij houdt heel België voor de gek.

De heer Gijs. — Wij kunnen dus het vertrouwen geven aan de regering, dat wij nooit in twijfel hebben getrokken. Dat vertrouwen

steunt op de overtuiging dat de ministers Moureaux, Busquin en Dehousse door hun publiek standpunt blijk hebben gegeven van een onaanvaardbaar gebrek aan verantwoordelijkheidszin als ministers, dat zij niet alleen ongelijk hadden, maar ook ongelijk hebben gekregen.

De heer Waltniel. — Van wie?

De heer Gijs. — Dit laatste leid ik af uit wat zowel de Eerste minister heeft gezegd als wat de voorzitter van de Parti socialiste gisteren heeft verklaard. (*Onderbrekingen.*)

Indien ik mij daarin zou vergissen, dan zullen de drie betrokken ministers dat hier komen zeggen. Maar ik vergis mij daarin blijkbaar niet. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Spitaels.

M. Spitaels. — Je tiens à vous dire, monsieur Vanderpoorten, qu'en tout cas, je n'ai jamais donné tort aux ministres du PS.

M. R. Gillet. — M. Spitaels à la tribune!

M. Vanderpoorten. — Qu'avez-vous dit? Je vous ai mal compris.

M. Spitaels. — Monsieur Vanderpoorten, je vous respecte comme un aîné et un orateur très écouté de cette assemblée, mais vous n'allez pas, chaque jour, me dicter ce que je dois dire. Cela suffit! (*Applaudissements sur divers bancs.*)

M. Vanderpoorten. — Je ne veux pas vous dicter ce que vous devez dire, mais j'aimerais savoir ce que vous avez dit.

M. Spitaels. — J'ai dit que je ne désavouais pas les ministres du PS. (*Colloque.*)

M. R. Gillet. — Alors, monsieur Gijs, qui désavoue qui?

De heer Gijs. — Het vertrouwen dat mijn fractie de regering vandaag nog wil geven, kan ophouden te bestaan, wanneer om het even welk lid van de regering — tot welke partij het ook behoort — zich nog geroepen zou voelen om in het publiek controversiële standpunten te verdedigen die niet door de regering in haar geheel worden bijgevallen en die de Vlaamse bevolking kunnen krenken. Ministers moeten trouwens opnieuw leren hun standpunten in het Parlement te formuleren, eerder dan de persmedia op te zoeken. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

Mme Pétry. — Cela vaut pour tous les ministres.

De heer Gijs. — De bedreiging die over de toekomst van ons land hangt, kan niet worden afgewend zonder solidariteit tussen de politieke mandatarissen en bewindslieden die de moeilijke opdracht hebben aanvaard dit land te behoeden voor verdere aftakeling en een basis te leggen voor een betere toekomst. Ook moeten de partijen die de regering steunen dit in volle duidelijkheid doen en een voldoende eensgezindheid aan de dag leggen over de grote lijnen en de uitvoering van een krachtadig herstelbeleid.

Wanneer blijkt dat deze solidariteit tussen ministers en regeringspartners niet kan worden opgebracht, dan is dat voor ons een demonstratie van onmacht om het land in deze tijd te leiden.

De heer Van Ooteghem. — Zeer juist!

De heer Gijs. — In dat geval zouden we de bevolking een slechte dienst bewijzen als we desondanks op dezelfde wijze en met dezelfde mensen zouden willen verder werken.

De heer Waltniel. — Dat is precies het geval!

De heer Gijs. — Daar de Eerste minister opnieuw het vertrouwen van de Senaat vraagt, willen ook wij deze gelegenheid aangrijpen om enkele standpunten uiteen te zetten over de inhoud van het regeringsbeleid.

Wij eisen de onverwijld uitbouw van aangepaste administratieve structuren om de Vlaamse autonomie te realiseren, zoals beoogd in de wetten van 1980 op de staatshervorming.

De financiering van die hervorming moet uiteraard geschieden in het kader van de wetten die wij vorig jaar in augustus hebben aangenomen. Voor de dotaties zijn de bedragen en de verdeelsleutels vastgelegd. Autonomie moet gepaard gaan met meer eigen financiële

verantwoordelijkheid waartoe onder meer de *ristorno's* van de lokaliseerbare belastingopbrengsten en de eigen fiscaliteit zijn ingebouwd.

Wij zijn het er vanzelfsprekend mee eens dat de parlementaire werkgroep over de Brusselse problematiek onverwijld wordt opgericht en aan het werk gaat, daar dit eveneens behoort tot de regeringsverklaring die de huidige regering tot de haren heeft gemaakt. Uiteraard kan iedere partij vrij beslissen welke standpunten ze in die werkgroep zal verdedigen. Namens mijn fractie herhaal ik echter wat ik tijdens de vier jongste investituurdebatten heb verklaard, namelijk dat wij iedere wijziging van de gewestgrenzen, zoals ze nu vastliggen, zullen verwerpen.

Tot de gekwalificeerde meerderheid die zou nodig zijn om een wijziging aan die grenzen aan te brengen, zal geen enkel lid van de CVP-fractie behoren.

Indien een leider van een regeringspartij een wetgevend initiatief zou nemen met het oog op een wijziging van het statuut van de Voerstreek of in het algemeen voor de wijziging van de grenzen van de gewesten, dan zou dit ongetwijfeld het op gang komen van de parlementaire werkgroep over Brussel aanzienlijk belemmeren. (*Ru-moer op sommige banken.*)

Ik wil echter in dit verband ons volledig akkoord met de Eerste minister beklemtonen, daar waar hij iedere vorm van provocatie in de Voerstreek en in de andere gemeenten met bijzonder taalstatuut veroordeelt.

Tenslotte nog een woord over het staaldossier. Wij zijn van oordeel dat ons land over een moderne, goed geleide en leefbare staalindustrie moet beschikken. Daarom zijn wij het ook eens met het staalplan van de regering. Mag ik echter doen opmerken dat dit plan niet af is — ik heb trouwens gisteren gehoord dat ook de heer Spitaels het daarmee eens is — en dat een plan bovendien moet worden uitgevoerd, rekening houdend met de economische context van ieder ogenblik die zich voortdurend wijzigd.

M. S. Moureaux. — Vous êtes d'accord, monsieur Spitaels?

De heer Gijs. — De staalindustrie is niet gered ... meer de gevraagde geldsommen ter beschikking worden gesteld. De financiële hulp moet het mogelijk maken een aantal doelstellingen te verwezenlijken en de staalindustrie op termijn leefbaar te maken. Deze doelstellingen zijn bepaald en de termijnen binnen welke ze bereikt moeten zijn, liggen vast. Het moet duidelijk zijn dat de financiering van een fase uit het plan afhangt van de verwezenlijking van de vorige fase.

Mijnheer de Eerste minister, wat ons betreft, heeft een vertrouwensstemming weinig zin, omdat wij het vertrouwen in uw regering niet in twijfel hebben getrokken. Wij willen verder werken aan de oplossing van de prangende problemen van het ogenblik. Wij willen ons voorlopig niet bezighouden met electorale tactiek, maar wel met het uitwerken van een economische strategie. Samen met u hopen we dat uw regering tot in het voorjaar 1983 haar taak zal kunnen vervullen, maar dit zal afhangen van de mate waarin, én de leden van de regering én de coalitiepartners blijk zullen geven van verantwoordelijkheidszin en van respect voor de spelregels zonder welke een parlementaire democratie niet kan functioneren. (*Applaus op verschillende banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Renard.

M. Renard. — Monsieur le Président, monsieur le Premier ministre, monsieur le ministre, chers collègues, si notre assemblée est appelée aujourd'hui à émettre un vote de confiance, chacun sait à quoi cela est dû. Cela est dû au fait que trois ministres socialistes francophones, dont le ministre de l'Intérieur, ont tiré publiquement des nouveaux incidents qui se sont produits dans les Fourons la conclusion que, tout de même, il y a là un problème que l'on ne pourra pas éluder indéfiniment. Laissons à d'autres le soin d'explorer les raisons tactiques de ces déclarations.

J'acte avec satisfaction que pour M. Eyskens comme pour MM. Vanden Boeynants et Spitaels, la loi spéciale du 8 août 1980 n'a fixé définitivement ni les limites des régions ni le sort des communes à statut spécial. C'est bien ainsi que nous comprenons les choses et c'est d'ailleurs pourquoi nous avions voté en son temps l'article 2 de la loi spéciale en partant du point de vue que pour créer les conditions d'une négociation ultérieure, difficile, on le sait, sur certains problèmes restés en suspens, comme celui des Fourons, il fallait d'abord avancer le plus loin possible vers une régionalisation effective.

Malheureusement, les lois d'août 1980 n'ont pas permis d'aller aussi loin qu'il l'aurait fallu pour jeter les bases d'une véritable

régionalisation et, par conséquent, les problèmes restés en suspens continuent d'empoisonner l'atmosphère et d'alimenter des menées extrémistes dont vous ne parvenez pas à vous rendre maîtres.

Vous ne parvenez pas à vous en rendre maîtres parce que les extrémistes, dont vous réprouvez les «outrances», ne sont pas du tout isolés politiquement. Moi aussi, je m'indigne du comportement de la gendarmerie sur le terrain, mais ce comportement lui-même confirme mon propos. Malgré sa condamnation en première instance, le VMO poursuit impunément ses méfaits dans les Fourons et ailleurs, en Flandre aussi, parce qu'il a, disons, son utilité comme accessoire aux yeux de certains milieux de la droite flamande, très flamande et pas du tout fédéraliste.

Je m'empresse d'ajouter que, du côté francophone, le Front de la Jeunesse bénéficie également de tout un substrat idéologique et politique dont on ne saurait rendre compte pleinement en braquant les projecteurs sur certaines de ses hautes complicités.

Le problème des Fourons est moins dans les Fourons que dans le refus de réorganiser l'Etat belge sur des bases fédérales claires, refus commun à toute la droite, qu'elle soit francophone ou flamande. Toutes les réformes de l'Etat, y compris celle d'août 1980, sont venues avec un retard de dix ans au moins sur l'évolution des besoins et dans des conditions souvent aberrantes.

Presque personne en Belgique ne connaissait l'existence des Fourons jusqu'au moment où les partis au pouvoir — M. Vanderpoorten l'a rappelé hier en des termes très polémiques — ont tracé une frontière linguistique qu'ils voulaient définitive à travers un pays dont, à l'époque, ils entendaient maintenir coûte que coûte les structures unitaires. C'était en 1962-1963. Depuis, le porc-épic fouronnais n'a cessé de perturber la vie politique belge avec la plus grande indifférence pour toutes les réformes institutionnelles préparatoires, provisoires, transitoires et surtout aléatoires qui se sont succédées.

Confronté à ce problème, le Premier ministre déclare en substance qu'il faut faire comme s'il n'existait pas. Les Fourons, dit-il, ne comptent que quelques milliers d'habitants. Mais s'il prenait son argument au sérieux, il devrait admettre qu'une rapide négociation pourrait dès lors trancher ce minuscule litige. Or, M. Eyskens, appuyé par son parti, rejette toute négociation en ajoutant qu'elle n'est d'ailleurs pas prévue dans la déclaration gouvernementale. Ce n'est pas non plus un argument. Une déclaration gouvernementale ne peut évidemment tout prévoir. Quand une situation nouvelle se présente en cours de législation, il appartient au gouvernement d'y faire face. Que M. Eyskens reconnaisse plutôt qu'il n'en a pas les moyens politiques et que les raisons de son immobilisme en la matière sont les mêmes qui retardent, bien qu'il s'agisse là de décisions figurant dans la déclaration gouvernementale, et la régionalisation des administrations et l'ouverture du débat sur la «problématique bruxelloise».

Il est vrai, au demeurant, que le problème des Fourons est pratiquement insoluble dans le rapport des forces actuel et surtout dans le contexte de la crise institutionnelle qui s'éternise et dégénère. C'est une vérité très désagréable à dire, mais il faut avoir le courage de la dire.

Si j'ai bien compris le communiqué du PS, que M. Spitaels nous a lu hier, les socialistes francophones s'abstiendront de réclamer des «solutions de justice» pour les Fourons à condition que l'on prenne des mesures en vue d'assurer l'ordre et la tranquillité dans cette commune.

Nous croyons, quant à nous, qu'il est impossible de ne pas continuer à dénoncer l'absurdité politique du troc de 1963, dont aucun gouvernement n'est parvenu depuis à effacer les conséquences, mais que, naturellement, il faut aussi mettre fin aux provocations qui se renouvellent sans cesse dans les Fourons.

Selon le Premier ministre, le gouvernement est décidé à assurer l'ordre. Oui — j'en prends acte — mais comment? M. Martens avait déjà pris le même engagement lorsque les présidents francophones s'étaient rendus à son cabinet en mars 1980. Effectivement, on instaura alors dans les Fourons une sorte d'état de siège, dont la population locale, tant flamande que wallonne, s'est évidemment vite lassée. On ne peut pas répéter continuellement ce genre de mesures. Or, nous savons déjà qu'une marche qualifiée de «décisive» est en préparation pour l'automne. Et nous savons aussi, sur la base d'une cruelle expérience, qu'il ne suffit pas d'interdire de telles expéditions pour les empêcher de se déployer sur le terrain et de susciter de graves affrontements.

Nous réclamons donc des mesures énergiques pour mettre les Fourons à l'abri de nouvelles agressions, tout en soulignant à nouveau que ce problème ne pourra trouver une solution définitive et

satisfaisante que dans le cadre d'un accord politique beaucoup plus large.

Pour le reste, la déclaration que le Premier ministre nous a faite hier touchait à de nombreux et importants problèmes. Ce n'était pas, à proprement parler une déclaration gouvernementale, mais cela y ressemblait fort. On aurait d'ailleurs tort de s'en plaindre, car le vote de confiance demandé au Sénat aura de ce fait un caractère un peu moins équivoque que s'il s'était limité aux controverses qui ont défrayé la chronique ces derniers jours. Je dis «un peu moins équivoque», puisque la partie sidérurgique du débat qui s'est amorcé hier ne se distinguait pas par une particulière limpidité. Quoi qu'il en soit, le PS a annoncé qu'il maintenait son appui à la politique économique et sociale du gouvernement. Cela au moins, c'est clair.

De notre côté, nous refuserons cette confiance, principalement parce que la politique économique et sociale du gouvernement, que viennent encore d'illustrer les décisions prises en matière d'accises et de TVA, nous paraît de nature à aggraver la crise au lieu de la juguler. (M. Dussart applaudit.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, heren ministers, geachte collega's, mijn betoog zal kort zijn.

Uw regering, mijnheer de Eerste minister, heeft het lelijk te verduren. De aanvallen en de kritiek houden niet op. En zij komen dan nog van partijen van de meerderheid. Geen woordvoerder van de oppositie kan ongenadiger zijn voor uw beleid dan de voorzitter van de CVP, uw eigen partij. En men kan moeilijk beweren dat de kritiek op uw beleid en op uw regering ongegrond of onrechtvaardig is. Zelden hebben wij een regering gekend die zo verdeeld is en zo stuurlaas.

Na de recente herrie, verwekt door niet minder dan drie ministers van uw regering, na de krachtige taal die zij gesproken hebt voor radio en televisie, hadden wij van u iets anders verwacht dan de matte verklaring die wij hier gisteren aanhoord hebben.

Het politiek incident dat in het Vlaamse land algemene verontwaardiging gewekt heeft, omdat het niets minder was dan regelrechte provocatie, is bij mijn weten zonder voorgaande. Hier staan wij niet voor een individueel geval van een minister die zijn mond voorbijpraat, maar voor moedwillig recidivisme. Uw eigen, blijkbaar verontwaardigde reactie, mijnheer de Eerste minister was dan ook dat deze ministers hun verklaringen moesten intrekken of ontslag nemen.

In uw verklaring is er geen sprake meer, noch van het een noch van het ander. De betrokken ministers waren afwezig in de Senaat toen zij gisteren uw verklaring afgelegd hebt en bij mijn weten hebben zij hun verklaringen niet ingetrokken. Zij zullen evenmin deelnemen aan de vertrouwensstemming! Geen enkele van deze drie ministers behoort immers tot de Senaat. Zij zijn allen Kamerlid.

De heer Vanderpoorten. — De heer Philippe Moureaux is geen parlements lid.

De heer Van der Elst. — Twee van hen zijn Kamerlid.

Is dat misschien de reden waarom u uw verklaring alleen in de Senaat hebt afgelegd tegen de traditie in, die wil dat dergelijke regeringsverklaringen in beide Kamers worden afgelegd?

De heer Van Herreweghe. — U moet progressief zijn!

De heer Van der Elst. — Overigens zijn wij de mening toegedaan dat het vertrouwen van de Vlamingen in deze ministers zodanig geschokt is dat het ondenkbaar is dat zij geen ontslag zouden nemen.

Dit geldt in de eerste plaats voor de ministers Moureaux en Busquin, die nationale departementen beheren, de departementen van Justitie en Binnenlandse Zaken. Deze ministers hebben zich zo partijdig opgesteld dat men van Vlaamse zijde niet kan aanvaarden dat zij nog langer zo belangrijke en nationale departementen beheren. Is het aanvaardbaar dat de heer Busquin, na zijn uitlatingen, na zijn kritiek op Vlaamse rijkswachters, na zijn kritiek op u, mijnheer de Eerste minister, waar hij u beschuldigd heeft de beraadslaging in de kabinetsraad niet juist te hebben vertolkt, minister blijft van Binnenlandse Zaken, verantwoordelijk voor de ordehandhaving, ook in de Voerstreek? Dit is naar onze mening totaal onaanvaardbaar voor de Vlaamse openbare mening en naar wij hopen, ook voor alle Vlaamse senatoren. Wie zich zo partijdig opgesteld heeft, kan niet meer

doen geloven dat hij onpartijdig zal zijn. En dat mag men dan toch verwachten van een minister die verantwoordelijk is voor een nationaal departement.

Hetzelfde geldt voor de minister van Justitie, die zichzelf reeds in opspraak gebracht heeft door andere feiten, die evenmin door de beugel kunnen.

Er is ook de stellingname van het partijbureau van de *Parti socialiste*, die eerder gelijk op het stellen van nieuwe eisen, op een ultimatum, dan wel op het intrekken van verklaringen. Er worden daarin een aantal concrete punten van het regeringsbeleid aangehaald. Omstreden punten blijkbaar. Welnu, mijnheer de Eerste minister, wij hadden verwacht en wij verwachten nog van u een antwoord op deze eisen. Op een aantal hebt u reeds geantwoord door ze in te willigen. Doch andere blijven onbeantwoord. Is het ook in stilzwijgende instemming?

Er heerst in het Vlaamse land een grote malaise, die grotendeels veroorzaakt is door de onrust over het staalplan van de regering en de financiële en bijgevolg ook de economische en sociale gevolgen van dit staalplan voor Vlaanderen, voor de Vlaamse economie, voor de tewerkstelling, voor de Vlaamse arbeiders. Er zijn in de textielsector in Vlaanderen sedert 1975 75 000 arbeidsplaatsen verloren gegaan, drie keer meer dan er tewerkgesteld zijn in de Waalse staalindustrie. Deze tienduizenden Vlaamse arbeiders zijn werkloos geworden zonder sociale begeleiding, zonder enige hulp.

Men twijfelt in het Vlaamse land aan de doeltreffendheid van de reusachtige hulp aan de Waalse staalnijverheid. De miljarden die reeds sedert enkele jaren toegekend werden, hebben geen enkel resultaat gehad, integendeel. Niemand gelooft dat men in 1985 de hulp zal kunnen stopzetten, niemand gelooft dat men ooit een frank zal kunnen recupereren van de miljarden-leningen met staatswaarborg waarvoor de ganse gemeenschap zal moeten betalen.

Anderzijds gaat de omvang van de financiële middelen die de uitvoering van het staalplan vereist duidelijk de mogelijkheden te boven. De industriële vernieuwing, het scheppen van nieuwe werkgelegenheid in het Vlaamse land en in andere sectoren komen in het gedrang, omdat de financiële middelen zullen ontbreken. Het is van Vlaamse zijde duidelijk gesteld dat het staalplan zoals het opgedrongen werd door de Waalse socialisten in zijn huidige vorm en omvang onaanvaardbaar, ja, ondraagbaar is. Terecht wordt dan ook van Vlaamse zijde ook door de syndicaten de regionalisatie geëist van de sectoren die tot nu toe nationaal gebleven zijn.

En op het ogenblik dat men in Vlaanderen vaststelt dat men «gerold» is, komt onverwacht de provocatie door drie Waalse ministers over de Voerkwestie. De verontwaardiging was algemeen en er was geen enkel Vlaams dagblad waarin deze verontwaardiging niet tot uiting is gekomen. Karel Van Miert, voorzitter van de Socialistische Partij, heeft deze verontwaardiging ook duidelijk onder woorden gebracht.

Er bestaat een groot misverstand, of is het een fundamentele tegenstelling, tussen Vlamingen en Walen, waardoor men mekaar niet meer verstaat. De Walen beroepen zich op de wil van de inwoners van een gemeente voor de vastlegging van de grenzen van de gewesten. Welnu, geen enkele Staat kan aanvaarden dat gemeenteraden of inwoners van grensgemeenten zouden beslissen over de staatsgrenzen. Overal en altijd zijn de grenzen van een Staat, van een land, een nationale aangelegenheid waarover gans de natie, gans de gemeenschap moet beslissen.

M. S. Moureaux. — Vous n'avez pas lu la Constitution allemande!

De heer Van der Elst. — Het gaat dus niet op de Vlamingen die zich op dit algemeen aanvaard standpunt plaatsen aan te vallen of verdacht te maken.

De Vlaamse gemeenschap in België is ook een natie en kan niet aanvaarden dat inwoners van ergens een gemeente of zelfs een deel van een gemeente zouden beslissen of hun wil opdringen in een aangelegenheid die essentieel een nationale aangelegenheid is.

M. R. Gillet. — Que c'est peu démocratique!

De heer Van der Elst. — In 1963 is uitdrukkelijk gezegd dat de taalgrens definitief werd vastgelegd. Ik heb dit meegemaakt en ik weet welke toegevingen destijds van Vlaamse zijde werden gedaan en ik weet ook zeer goed dat de overdracht van de Voerstreek naar Limburg door de Walen zelf werd voorgesteld en goedgekeurd.

M. S. Moureaux. — Que signifient alors les lois?

De heer Lahaye. — De Vlamingen hebben in ieder geval toegevingen gedaan voor Komen. Maar de enige oplossing ware tenslotte het referendum geweest, dat ik met collega Robert Gillon heb voorgesteld, maar dat spijtig genoeg, verworpen werd.

De heer Van der Elst. — Zeker, en voor Moeskroen, en voor Edingen!

De heer Lahaye. — Dat is ook mijn thesis. Trouwens, de geachte Eerste minister Tindemans heeft zich in vroegere tijden, niet vijandig tegenover dit referendum, onder bepaalde aspecten, uitgesproken.

De heer Van der Elst. — De taalgrens is ook de grens van de gewesten. De Vlaamse gemeenschap is niet bereid aan deze grens te laten raken.

Indien er Franstaligen wonen in een Vlaamse gemeente, dan is dit een aangelegenheid die de Vlaamse gemeenschap aangaat. Men kan geen inmenging dulden van de ene gemeenschap in de interne aangelegenheden van de andere gemeenschap, en dit is wederkerig. Indien men daarover niet akkoord kan gaan is er geen vrede in dit land mogelijk, dan staan wij voor een voortdurende strijd.

Dit is het enig mogelijke standpunt en zolang de Walen niet aanvaarden dat zij moeten verzaken aan iedere inmenging in interne Vlaamse aangelegenheden en de grenzen eerbiedigen, zullen wij in een conflict situatie leven.

Het is natuurlijk te betreuren dat de Vlamingen van de CVP en van de SP zo zwak geweest zijn te aanvaarden dat in de bijzondere wet op de gewestvorming een tekst opgenomen werd, waarvan men bij voorbaat wist dat er moeilijkheden zouden uit voortvloeien. Men heeft bewust een dubbelzinnige toestand geschapen. Maar ons standpunt is steeds duidelijk en ondubbelzinnig geweest en wij kunnen alleen betreuren dat ons amendement ter zake destijds verworpen werd.

Ik moge eraan herinneren dat in het Egmontpact de grenzen definitief waren vastgelegd en dat zulks was aanvaard door de Walen en door het FDF.

De heer Daems. — Dat is juist.

M. S. Moureaux. — Et le droit d'inscription, qu'en faites-vous? Vous l'avez oublié? (Uitroepen op verschillende banken.)

De heer Van der Elst. — De grenzen waren definitief vastgelegd, en niet bij overgangsmaatregel.

De heer De Bondt. — U zou daar beter niet over spreken.

De heer Van der Elst. — Ik wens hier geen polemiek uit te lokken, maar ik herhaal dat er geen vrede mogelijk is wanneer men zich niet akkoord kan verklaren over een paar essentiële beginselen, zoals het respect voor de eenmaal vastgelegde grenzen van de gewesten en het verzaken aan de inmenging van de éne gemeenschap in de interne aangelegenheden van de andere gemeenschap.

De heer Lahaye. — Daarom was het referendum noodzakelijk.

M. R. Gillet. — Respectez les gens avant tout.

M. S. Moureaux. — Ce sont les Flamands qui provoquent les désordres.

De heer Van der Elst. — De Eerste minister heeft in zijn mededeling ook aandacht besteed aan het probleem van de legislatuurregering en het legislatuurparlement. Het verbaast mij, want in de commissie voor de Herziening van de Grondwet hebben wij van enige belangstelling vanwege de regering voor dit probleem niets kunnen merken. Tevergeefs hebben wij herhaaldelijk aangedrongen om het standpunt van de regering te vernemen. Na vele weken heeft de regering er zich van af gemaakt door een advies te vragen aan vier juristen.

Het gaat hier om een essentieel politiek probleem en niet om een juridisch probleem. Zo nodig zou men een juridisch advies hebben kunnen vragen aan de Raad van State, zoals normaal is, over een tekst die een politieke optie zou bevatten. Doch op het ogenblik weten wij nog altijd niet wat de regering voorstelt. Eén zaak is duidelijk, dat het advies van de juristen geen antwoord, geen enigszins bevredigend antwoord op de gestelde vraag bevat. En zo gaat het met alle dringende en belangrijke problemen. Zij worden uitgesteld, de regering vraagt het advies van commissies, instellingen en juris-

ten. Zij zoekt alleen tijd te winnen en neemt halve maatregelen die niets oplossen.

De misnoegdheid van de bevolking over dergelijk beleid stijgt zienderogen. Men is verbijsterd over de stuurlaars aan de top. Men voelt aan dat het zo niet verder kan. Men begrijpt het niet meer.

Wat nu gebeurd is, kan niet beschouwd worden als een voorbijaand incident. Het is een symptoom, de uiting van een mentaliteit die niets goeds voorspelt voor de toekomst van dit land en de samenleving van Vlamingen en Walen. Men zal u, mijnheer de Eerste minister, beschuldigen, en terecht, dat gij te zwak geweest zijt. Het volstaat trouwens de Vlaamse pers van vandaag te lezen. Ik herhaal dat het onaanvaardbaar is dat ministers die zich zo partijdig opgesteld hebben aan het hoofd blijven van nationale departementen, omdat ministers die aan het hoofd staan van een nationaal departement het vertrouwen moeten genieten van Vlamingen en Walen. Overigens ware het beter dat deze regering zou verdwijnen.

De heer Waltniel. — Natuurlijk!

De heer Van der Elst. — Beter de korte pijn dan de lange pijn. De gebeurtenissen hebben aangetoond dat deze regering niet meer bij machte is om het hoofd te bieden aan de ontzettende problemen waarmee dit land wordt geconfronteerd. *(Applaus op de banken van de Volksunie en op sommige liberale banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Bertrand.

M. Bertrand. — Monsieur le Président, monsieur le Premier ministre, messieurs les ministres, malgré quelques révoltes dans l'assemblée, la tempête est passée et le calme revient. Le vote qui interviendra tout à l'heure le confirmera, je pense, sans aucun problème.

Mais puisque l'occasion nous est donnée d'aborder la politique du gouvernement, que vous soutenez comme Premier ministre, soufrez quelques considérations qui peut-être devraient vous amener à réfléchir, vous et vos partenaires.

Il est exact que cette sorte de maladie endémique, que des humeurs — mais peut-on encore faire de l'humour dans cette affaire? — avaient appelée « la fouronnisme », avait emporté le gouvernement de Gaston Eyskens en 1972. En effet, il avait eu l'audace de déposer, contresigné par tous ses ministres, un projet de loi qui détachait les Fourons du Limbourg et donnait, sous la responsabilité du pouvoir central, vous vous en souviendrez, une liberté complète à tous les Fouronnais, quelle que soit leur langue. Ce type de liberté avait déjà paru insupportable à votre majorité, à votre parti, à votre communauté et c'est ce qui, en 1972, avait emporté le gouvernement de votre père. Il y a près de dix ans que cet événement s'est produit.

En 1963 — il y a donc près de vingt ans — les Fourons ont été rattachés au Limbourg. Et depuis lors, de toute évidence, le problème n'est pas résolu. Pourquoi? Parce que aucun des gouvernements qui se sont succédé n'a trouvé de solution qui soit acceptable par tous et que la démocratie pratiquée est celle de Goliath contre David. Mais, que je sache, les Saintes Ecritures, que vous devez connaître mieux que moi, donnent parfois raison à David contre Goliath, et c'est pourquoi nous sommes ici et nous protestons.

Au lendemain des émeutes graves, insupportables, de mars 1980, dans les Fourons encore, tous les partis, Wallons et francophones, s'étaient engagés solennellement à veiller politiquement à ce que l'on accorde aux Fourons un statut qui respecte les droits de tous les habitants — je dis bien de tous les habitants —, quelle que soit la communauté à laquelle légitimement ils appartiennent, qu'ils soient néerlandophones ou francophones. Cet engagement est resté lettre morte; c'est un vœu pieux supplémentaire qui vient d'être renouvelé, ces jours derniers, par les présidents de ces mêmes partis.

Dites-vous que, sur ce plan, dans la majorité ou dans l'opposition, existe une même unanimité pour considérer que le problème de cette sorte « d'Alsace-Lorraine » n'est pas résolu, quoique vous disiez et affirmiez en dépit des lois, vous abritant derrière une déclaration gouvernementale qu'au cours des cinq dernières années, vous n'avez pas toujours respectée, ni vous ni votre parti!

M. R. Gillet. — Très bien!

M. Bertrand. — Vous n'avez pu vous débarrasser de ce que, les caricatures aidant — elles sont de bon aloi et vous pouvez en sourire — nous appellerons ce « porc-épic », devenu véritablement hére-

ditaire — pour autant qu'il puisse en exister dans la zoologie belge — que par une sorte d'antibiotique électoral nuancé de vacances prochaines. Voilà la grande thérapeutique gouvernementale! *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

Ce qui vous permet d'éviter la crise, ce n'est pas que le problème soit résolu, ou que l'amour et l'entente soient revenus entre les partenaires de la coalition gouvernementale, tant s'en faut. C'est plutôt que les vacances sont en vue et qu'on ne vote jamais, en Belgique, en juillet, que fait-on en effet, en juillet, dans ce pays, sinon se tremper les pieds dans l'eau? C'est aussi qu'une échéance électorale se rapproche inéluctablement et risque d'être inexorable aux partis de la majorité — et peut-être aux autres partis également —, étant donné que des formations marginales profiteront du discrédit où est tombé le monde politique belge que vous dirigez jusqu'à nouvel ordre. Voilà donc ce qui vous sauve provisoirement pour la période d'été.

Monsieur le Premier ministre, nous aurions aimé que vous répondiez de manière ferme et péremptoire, un peu avec le ton adopté lors de votre déclaration d'hier, qui était sans doute un ton de Premier ministre mais trop souvent unilatéral où les remarques et exhortations s'adressent toujours aux mêmes. Nous aurions souhaité que vous vous retourniez vers ceux des vôtres qui ont eu l'indécence de considérer, en se livrant à un véritable chantage, que si l'on touchait aux Fourons, on devait nécessairement toucher à la sidérurgie wallonne. Je sais que la politique est ainsi faite et qu'elle est constituée de monnaies d'échange. C'est plus un marché oriental qu'un conseil de gouvernement! Mais vous avez vous-même — sans adopter, je le concède, le ton du chantage — laissé entendre toutefois que, c'était l'évidence, une crise ne manquerait pas de paralyser le déblocage des crédits dont la sidérurgie wallonne a besoin... et cela a sans doute été d'un grand poids dans la négociation que vous avez menée avec votre partenaire gouvernemental.

Néanmoins, il y a quand même des ridicules et des discrédits auxquels vous ne pourriez échapper.

Je ferai d'abord remarquer que, pour une fois, nous examinons une situation politique alors qu'elle est encore un peu « palpitante », bien que l'issue en soit connue, nous le savons. En effet, vous affirmiez vendredi dernier, comme chef de gouvernement, l'unanimité de celui-ci sur le problème posé. L'affaire était, disiez-vous, réglée.

Vous avez reproché au ministre de l'Intérieur ses déclarations sur le comportement de la gendarmerie dans les Fourons, alors que cette matière relevait plus de sa compétence que de la vôtre, me semble-t-il — c'est ainsi que nous concevons la chose, il n'est pas mauvais que nos collègues le sachent et que je le dise, même si vous n'êtes pas d'accord; c'est cela la démocratie. Il est tout de même paradoxal que vous, Premier ministre, reprochiez à votre ministre de l'Intérieur de s'insurger contre le comportement des forces de l'ordre placées sous son autorité, qui tapent sur ceux que ces mêmes forces de l'ordre doivent précisément protéger.

Nous entendrons ici, la semaine prochaine, des interpellations à ce sujet. Mais reconnaissez qu'il s'agissait de manifestations légitimes et valablement interdites par l'autorité communale et que la gendarmerie a protégé des manifestants en infraction avec la législation communale; elle a matraqué ceux-là mêmes qui voulaient que la manifestation n'ait pas lieu et qui protestaient contre le fait que la gendarmerie ne l'interdisait pas, ...au point que — cela doit aussi être dit à cette tribune — des journalistes et même certains parlementaires — le président est d'ailleurs saisi du problème — ont été frappés par les gendarmes de M. Busquin.

Ne vous étonnez donc pas que votre ministre, qui a la gendarmerie sous son autorité, s'insurge publiquement contre de telles méthodes qu'il trouve surprenantes.

Vous déclarez ici même, de bonne foi, la main sur le cœur, qu'il faut respecter l'ordre dans les Fourons, mais ceci n'est pas nouveau; il y a près de vingt ans qu'on en parle. Croyez-vous que vous aurez plus de succès que vos prédécesseurs? Si vous êtes toujours là, monsieur le Premier ministre, nous vous attendons au rendez-vous d'octobre. Quel que soit le ministre de l'Intérieur en fonction à ce moment là, que ce soit M. Busquin ou un autre — d'ici à octobre, on ne sait ce qui peut se passer: crise interne, crise extérieure ou élections —, il ne pourra pas faire plus à l'égard des forces de l'ordre dans les Fourons que l'actuel ministre de l'Intérieur ou celui d'hier.

Le statut des Fourons est-il, comme vous l'affirmez, si définitif? C'est la loi que vous devez invoquer et non pas votre sentiment personnel ou celui de votre part, ni même, à la limite, celui de votre

communauté. Jusqu'à nouvel ordre, vous êtes, que je sache, le Premier ministre du gouvernement belge. Lorsque vous affirmez que le statut des Fourons est définitif, vous êtes en contradiction avec vous-même. Vous n'avez même pas évoqué cette conférence qu'a donnée, il y a trois semaines environ, votre président, M. Tindemans, à Liège. Interrogé par les représentants de l'Action fouronnaise qui avaient souhaité assister à cette conférence, dont la presse a parlé sans susciter aucun démenti d'ailleurs, le président du CVP a répondu: « En ce qui concerne les Fourons, j'ai une solution dans la poche, mais je ne peux la dévoiler pour le moment. »

S'il existe vraiment une solution, dans la poche de M. Tindemans, elle est nécessairement différente de celle qui repose dans les cartons de la déclaration gouvernementale. Pourquoi n'avez-vous donc pas convoqué le président de votre parti pour lui demander clairement ce qu'il entendait par là et pour savoir si ce qu'il avait « dans la poche » était ou non conforme à la loi du 8 août 1980 et à la déclaration gouvernementale? Vous vous êtes bien gardé d'interroger votre propre président, monsieur le Premier ministre.

M. Delmotte. — Cela ne valait pas la peine de l'interroger. Il avait déjà écrit dans *Le Soir* de vendredi qu'il n'avait plus confiance dans le gouvernement.

M. De Bondt. — Vous avez mal lu et, dès lors, mal compris.

M. Bertrand. — Quand un de vos ministres, précisément celui de la Réforme des Institutions, dans une conférence à Visé, près de Liège, a déclaré que les Fourons, Bruxelles et les communes à statut spécial forment un tout discutable, vous vous êtes laissé quelque peu emporter. C'est peut-être dû à votre tempérament, monsieur le Premier ministre, à votre fougue naturelle, qui peut aussi être une qualité. Certes, je n'ai aucun conseil politique à vous donner et vous n'en attendez certainement pas de moi. Mais enfin, vous avez grossi un événement qui, jusque là, était mineur.

La déclaration de votre ministre de la Justice, et très accessoirement des Réformes institutionnelles, a peut-être été prise à chaud par un journaliste liégeois. Si vous n'aviez pas agi de la sorte, peut-être n'auriez-vous pas déclenché la tempête à laquelle vous avez dû faire face et que, en raison de la proximité des vacances, vous arrivez à dominer avec une apparente facilité.

Ceci dit, ces déclarations en ont entraîné d'autres.

Indiscutablement, après les protestations lors de son interview du 31 mai à la RTBF, interview dont le moins qu'on puisse dire est qu'elle n'était pas des plus glorieuses, M. Busquin a dû se racheter. La surenchère semble ainsi être née entre ministres.

M. Busquin a déclaré qu'effectivement le problème des Fourons n'était pas résolu. La loi du 8 août 1980, en ses articles 2 et 7, fixe des solutions à titre provisoire aux problèmes de tutelle sur les communes à statut spécial; mais M. Busquin a surenchérit. En raison de la dimension que vous donnez vous-même à cet événement, monsieur le Premier ministre, M. Busquin en remet.

Ensuite, le ministre de la Région wallonne, à son tour, se sent obligé — bon sang ne peut mentir — de se rendre dans les Fourons, en toute quiétude et en promeneur inoffensif, le moment choisi ne présentant aucun danger. Il y a rencontré le bourgmestre et a fait des déclarations que vous lui avez reprochées.

Vous avez ainsi, monsieur le Premier ministre, déclenché une escalade entre les membres de votre gouvernement; sans votre fougue et votre vitalité naturelles, cet événement aurait gardé sa juste dimension au lieu de prendre les formes que vous savez.

De heer De Bondt. — U bent veel te verstandig om dat zelf te geloven.

M. Bertrand. — Lorsqu'un autre président de parti, M. Van Miert, déclare qu'on ne touchera pas au statut des Fourons et que, quant à lui, les limites de ces communes sont devenues définitives, pourquoi ne le convoquez-vous pas davantage? Pourquoi deux poids et deux mesures? Pourquoi convoquez-vous les ministres francophones, alors que vous laissez s'exprimer dans une liberté apparentement totale ceux qui émettent un sentiment qui correspond à celui de votre communauté et à celui de leur parti? Je ne conteste pas leur sentiment légitime; c'est l'apparente partialité que vous manifestez, suivant que l'on s'exprime en faveur d'une communauté ou d'une autre, qui me paraît contestable. Il est vrai que la déclaration gouvernementale que vous invoquez est muette sur les Fourons, tout autant que celle de Martens IV.

Mais que je sache, en ses articles 2 et 7, la loi du 8 août 1980 qui vous a été reprochée, précise que, notamment, le statut des Fourons

est fixé à titre transitoire. Cela signifie, en français comme en néerlandais, « à titre momentané ». Or, vous avez traduit ce terme par « définitif ».

Vous opposez des déclarations gouvernementales alors que vos ministres et votre parti ne cessent de les « dénoncer », et croyez que j'emploie ici un euphémisme. Nous attendons que vous dénonciez, à votre tour, la déclaration gouvernementale. Si c'était toutefois nécessaire, ceux qui avaient encore les yeux fermés les auront définitivement ouverts.

Vous affirmez que l'opinion publique ne doit pas s'imaginer que le statut des Fourons sera modifié puisque aussi bien il faudrait des majorités spéciales. Or, les assemblées parlementaires et le gouvernement ne disposent pas de ces majorités. C'est retourner l'esprit dans lequel les majorités spéciales ont été envisagées par le constituant, car elles visaient, en effet, à assurer un consensus — terme très galvaudé actuellement — au sein de chacune des communautés et, sur l'ensemble, une majorité spéciale. En interprétant, comme vous le faites, ce système de majorités spéciales comme un veto que le plus fort imposerait au plus faible, vous modifiez complètement, je le répète, l'esprit qui a présidé à l'adoption de ces dispositions constitutionnelles.

Toujours la main sur le cœur, vous préconisez — et vous le dites sans rire — de recourir à l'initiative parlementaire pour résoudre ce problème, comme si cette procédure avait encore quelque vertu et quelque chance d'aboutir dans le système actuel! Je vous engage, monsieur le Premier ministre, à convoquer une fois de plus les chefs de groupe de votre majorité pour leur demander de faire en sorte que, tant à la Chambre qu'au Sénat, la proposition toujours recevable, que notre groupe a déposée en décembre 1979 visant à doter les Fourons d'un nouveau statut, puisse aboutir. Elle a été, je vous le rappelle, prise en considération et renvoyée pour examen à la commission compétente. Je crois que vous y serez sensible, monsieur le Premier ministre, car cette proposition, contrainte au Sénat par M. Lagasse et moi-même et à la Chambre par Mme Spaak et M. Mordant, reprend textuellement le projet présenté par M. Gaston Eyskens en 1972, qui visait à détacher les Fourons du Limbourg et à les faire administrer en toutes matières tout à fait librement, par le pouvoir central. C'est là une référence familiale à laquelle vous ne pouvez rester insensible, monsieur le Premier ministre. (Sourires.)

Puisque vous recommandez d'avoir recours à l'initiative parlementaire, je vous engage à demander aux chefs de groupe de la majorité qui détiennent la clef des ordres du jour de nos commissions, de mettre à l'étude, par priorité, cette proposition de notre groupe. Elle date certes de 1979 et si elle n'est pas récente, elle est cependant toujours d'actualité. Nous croirons peut-être alors que vous croyez encore vraiment à l'initiative parlementaire.

Nous avons affirmé, lors de votre déclaration d'investiture, que nous ne pourrions vous accorder la confiance parce que si vous restiez, c'était par la force des choses. Ce n'est pas, en l'occurrence, un défaut qui vous soit propre car vous êtes, en fait, le produit de l'Etat belge et le chef du gouvernement de l'intolérance, de l'irrésolution et de la partialité.

Vous venez, une nouvelle fois, de faire la démonstration de la toute puissance du CVP tant au niveau gouvernemental qu'à celui de l'Etat.

Sans émettre quelque critique que ce soit, j'ai, pendant quelques jours, vu poindre une lueur d'espoir; en effet, trois ministres socialistes wallons ont eu le courage de faire valoir leur opinion. Ils se sont, comme d'autres, engagés à terrain découvert mais se sont aperçus ensuite — c'est mon interprétation des faits, monsieur le Premier ministre, mais sans doute nous donnerez-vous la vôtre — qu'ils n'étaient visiblement pas suivis ni par leurs troupes, ni par leur groupe parlementaire, ce qui les a contraints à une retraite précipitée, à mon sens déplorable sur le plan des principes.

En réalité, votre parti, le CVP, n'a rien cédé. En échange, on nous a rappelé les revendications, combien légitimes d'ailleurs, du parti socialiste.

Ces trois ministres ont donc fait des éclats pour rien. Le chef du groupe socialiste de la Chambre s'est joint à eux mais sa voix a été couverte par la vôtre et, une fois de plus par celle du CVP.

Ce n'est ni vous ni votre gouvernement qui sauvez cet Etat qui, de semaine en semaine, se dégrade de plus en plus. Votre naufrage est amorcé. Ce n'est pas nous qui contribuerons, par une confiance totalement injustifiée, à vous en sauver. (Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, mevrouw de staatssecretaris, mijnheer de minister, geachte collega's, nu wij sedert bijna acht dagen onafgebroken in spanning leven en een vermoeiende stress ons deel is, moeten wij trachten het debat zo spoedig mogelijk te beëindigen. Ik zal dus zeer kort gaan.

Allereerst, mijnheer de Voorzitter, wens ik in de mate waarin dit nodig is mijn excuses aan te bieden aan de geachte heer Spitaels, voorzitter van de PS, zo ik hem op een onheuse wijze zou hebben onderbroken. Ik ben een zeer gevoelig man en wanneer een boze blik de mijne kruist, dan ben ik ongelukkig. Ik vraag ook, zo nodig, om excuus bij de heer Gijs. Het is niet mijn bedoeling geweest hem te kwetsen. Hij weet dat wel. Ik bezit de onweerstaanbare gave van de verontwaardiging. Mijn bucolieke karaktertrekken bloeien open wanneer ik dingen hoor zeggen die niet juist zijn. En zulks heb ik hier gehoord.

Mijnheer de Eerste minister, ik moet u anderzijds feliciteren en het is misschien de eerste maal dat u dit overkomt. U hebt opnieuw aangeknoopt bij een oude eerbiedwaardige traditie. U is voor het Parlement gekomen om ons toe te spreken als verkozenen van het volk. Ik meen dat de fractievoorzitters van de meerderheid daartoe hebben bijgedragen. U heeft gezegd dat u op een bepaald ogenblik, rond 15 mei jongstleden, overvallen werd door de acht fractievoorzitters van de meerderheid. Zij kwamen bij u aanhollen op een drafje om u te zeggen dat zij meer wilden worden gerespecteerd. Dat respect straalt nu af op de hele Senaat. Dit is een goed punt, mijnheer de Eerste minister.

Ook wens ik u te zeggen dat mijn uiteenzetting niet anders kan worden beschouwd dan in opbouwende zin. Wij hebben altijd als oppositie die gedragslijn van constructieve bijdrage wens te respecteren. Ik ben gevoelig getroffen door het feit dat de voorzitter van de commissie voor de Financiën gisteren de leden van de oppositie — alleen de leden van mijn partij waren aanwezig — heeft gefeliciteerd voor hun bijdrage.

De heer De Clercq. — Ik kan dat bevestigen.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter en heren ministers, democratie is een systeem waarin mensen die elkaar bestrijden uiteindelijk moeten samenwerken. Dat is de zin van een coalitie. Wanneer die samenwerking er niet meer is, is er virtueel geen regering meer. Alles wijst erop dat nu die samenwerking in de regering afwezig is, niettegenstaande het feit dat het land zwaar ziek is op vele terreinen.

Toen de Eerste minister bij zijn aantreden heeft verklaard vijf precieze doelstellingen na te streven: het vertrouwen herstellen, de economie revaloriseren en nieuwe zuurstof geven, de werkloosheid bestrijden en de openbare financiën gezondmaken, hebben wij gezegd dat wij die principiële stelling konden onderschrijven.

Wat is er nu van terechtgekomen? U is sedert 9 april aan de macht en er werd over uw regering, mijnheer de Eerste minister, een requisitorium uitgesproken dat niet komt uit mijn rangen, uit de rangen van de oppositie, uit de rangen van een partij die niet de uwe is; het komt van de voorzitter van de grootste partij van het land: de uwe. Dit mogen wij toch wel zeggen. Welk streng requisitorium is er over deze regering geveld? Hoe kan er vertrouwen bestaan tussen de meerderheidspartijen wanneer men zijn eigen mensen op zulke manier berispt en kastijden wil?

Mevrouw Staels-Dompas. — Toe maar!

De heer Vanderpoorten. — Mevrouw Staels, mag ik u even iets voorlezen? Ik heb de tekst van het artikel van de heer Tindemans in *Le Soir* te uwer intentie meegebracht.

Que constate-t-il? Que «malgré la volonté, les plans, les propositions du CVP, le pays s'enlise de plus en plus dans un immobilisme désespérant, n'étant très actif que pour emprunter de l'argent. Voilà la cause du malaise que certains observateurs constatent maintenant au CVP. Il est réel, il est palpable, il est sérieux.»

Dit is toch een historie die de heer Tindemans verleden week aan de openbare opinie heeft prijsgegeven. Nu zegt de heer Gijs terecht dat er een onderscheid is tussen partijvoorzitters en regering en parlementsfracties. Wanneer echter tegenwoordig een partijvoorzitter iets zegt, is dit belangrijk. Partijvoorzitters — en ik spreek in het algemeen — leven in de wellust van hun autoriteit, in hun egocentrisme, in hun oneindige kennis, in hun alwetendheid, sommigen in hun ego-«bobisme». Wij moeten goed luisteren wanneer zulke hooggeplaatste personaliteiten soortgelijke dingen zeggen.

Een tweede belangrijke vaststelling is — ik heb het dinsdag al gezegd — dat sedert verschillende maanden in het Parlement en ze-

ker in de Senaat er absolute windstilte heerste wat de communautaire aangelegenheden betreft. Wij voelden het spontaan aan, dat onze energie, onze aandacht en onze op te brengen geestdrift moesten naar wat anders gaan dan naar wat sommigen noemen de communautaire rommel. De meerderheid en de oppositie van alle schakeringen hebben dat consigne gerespecteerd. Plots slaat dan de bliksem in het huis en horen wij dat leden van de regering zelf het vuur aan de lont steken.

U heeft daarop, mijnheer de Eerste minister, na de eerste verklaring van uw minister van Justitie en van Institutionele Hervormingen, krachtadig gereageerd, en alle Vlaamse ministers hebben in de kabinetsraad herstel in eer en rechten afgedwongen. Na de kabinetsraad van verleden vrijdag heeft u nog krasser taal gesproken. Maar het herbegon de volgende dag in hoofde van de heer Busquin. Dan is er nog een derde maal teruggekomen op wat reeds tweemaal voordien was gezegd, en wat u hadt afgekeurd. Er werd gesproken van immorele praat, schandalige houding enz. Drie ministers, waarvan twee met nationale bevoegdheid waren hun boekje te buiten gegaan en hadden de ministeriële deontologie miskend. Op zeker ogenblik, tijdens het pinksterweekeinde, las ik in een krant: drie ministers plegen zelfmoord. Maar het was in Polen. (*Gelach.*)

U heeft gisteren gevraagd, mijnheer de Eerste minister, dat in volle ondubbelzinnigheid u en uw regering hun werk zouden kunnen voortzetten. U heeft aan de voorzitter en de leden van de Franstalige socialistische partij gevraagd dat zij zich opnieuw als één man zouden scharen achter het regeerakkoord en achter de regeringspolitiek. Zoëven hebben wij van de geachte heer Spitaels gehoord dat de SP de ministers niet zal afkeuren. *Nous n'allons pas désavouer les ministres*, heb ik hier gehoord.

Welnu, mijnheer de Voorzitter, ik meen dat wij korte metten moeten maken met die zaak en, om u behulpzaam te zijn, wil ik aan de Senaat een motie voorleggen. Op grond van wat ik hier heb gehoord, meen ik dat iedereen deze motie zal goedkeuren. Mijnheer de Voorzitter, met uw goedkeuring, wil ik ze voorlezen:

«De Senaat,

Gehoord de verklaring van de Eerste minister, oordeelt dat absolute prioriteit moet worden gegeven aan 's lands financiële, economische en sociale problemen;

Neemt akte van het standpunt van de Eerste minister dat «krachtens het regeerakkoord de regering inzake het statuut van de Voergemeenten geen nieuwe initiatieven zal en kan nemen»;

De Senaat veroordeelt dienvolgens de nog steeds niet teruggenomen verklaring van drie leden van de regering die een wijziging van dit statuut voorstaan;

Gaat over tot de orde van de dag.»

M. Delmotte. — Et le «transitoire» figurant dans la loi de 1980, cela ne vous intéresse pas?

M. Vanderpoorten. — Je vais le dire en français pour que tout le monde comprenne bien.

Mme Pétry. — Ce n'est pas très gentil pour les traducteurs!

M. Vanderpoorten. — Vous avez eu la bonne traduction.

M. Delmotte. — Nous avons compris l'astuce.

M. Vanderpoorten. — Le texte français est identique au texte flamand. Je possède les deux textes pour faciliter les travaux des services du Sénat.

M. Delmotte. — Vous pouvez vous dispenser de la traduction; nous avons très bien compris l'astuce.

M. Vanderpoorten. — Il ne s'agit pas d'une astuce. Je viens de traduire la pensée de M. Gijs, chef du groupe le plus important du Sénat.

Ik heb herhaald wat u hier hebt gezegd, mijnheer Gijs.

De heer Gijs. — Ik heb uw hulp niet nodig, mijnheer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Maar ik mag u toch helpen! (*Gelach.*) Wij staan hier voor een belangrijke beslissing.

M. Delmotte. — Nous n'avons pas besoin de maître à penser, monsieur Vanderpoorten.

M. Vanderpoorten. — J'ai pensé moi-même dans les deux langues nationales. (*Sourires.*) J'ai mis le résultat de mes cogitations sur papier car je veux aider le Sénat et notre régime parlementaire.

Gisteren heeft de heer Eyskens gezegd bij herhaling het vertrouwen te vragen van het Parlement, in volie ondubbelzinnigheid. Het moest gedaan zijn met dat heen-en-weer-gepraat..

De heer Waltniel. — Zeer juist!

De heer Vanderpoorten. — U heeft gezegd dat de ministers, die in uw hoofde toch een deontologische fout hebben begaan, terecht moesten worden gewezen. U hebt hier gisteren de brief voorgelzen die u hebt geschreven aan alle ministers.

De heer Waltniel. — Het was een dienstmededeling.

De heer Vanderpoorten. — Het is net als in de kerk. Er wordt gepreekt voor de goeden die binnen zijn; de slechten blijven buiten. (*Gelach.*)

U hebt uw brief ondertekend met de woorden: «uw dienstwillige Mark Eyskens». U hebt gezegd dat in de toekomst de ministers moeten opletten. Deontologie is iets zeer eigenaardigs, mijnheer de Eerste minister. Nooit krijgt een minister les in deontologie. Een minister stapt in de regering en hij moet daar zijn werk gaan doen.

Mme Pétry. — Vous en avez déjà reçu aussi.

M. Vanderpoorten. — Des leçons de déontologie? Pendant huit ans, madame, j'ai exercé un mandat ministériel. Ce «est peut-être pas beaucoup!

Mme Pétry. — Je pense que tous les ministres en ont reçu dans leur vie.

M. Vanderpoorten. — Jamais, quand j'étais ministre, une feuille, un dossier n'a été enlevé par des vents favorables de mon cabinet. Jamais!

M. Delmotte. — On fermait bien les fenêtres de votre temps. (*Sourires.*)

M. Vanderpoorten. — Aujourd'hui, je constate que des vents favorables dispersent des documents confidentiels dans tout le pays et dans tous les journaux.

M. Lahaye. — C'est un vent de tempête!

De heer Vanderpoorten. — Dus lessen in deontologie krijgen de ministers blijkbaar niet.

Er is een tijd geweest dat men slechts langzaam de treden van de politieke hiërarchie mocht beklimmen.

De heer Cooreman. — Dat is tenminste goed gesproken.

De heer Vanderpoorten. — Ik krijg weeral gelijk van mijn vrienden van de CVP. (*Gelach.*) U gaat mijn motie nog aannemen, ik voel het aankomen. (*Gelach.*)

Ik ben begonnen als provincieraadslid in de provincie Antwerpen. Ik was dat negen jaar lang. Ik heb eerst twee jaar gezwezen en dan mocht ik eens tien minuten op de tribune komen nadat ik de toelating aan mijn fractievoorzitter had gevraagd.

Toen ik in de Kamer van volksvertegenwoordigers kwam in 1961 heb ik eerst twee jaar lang gezwezen als de dood om te luisteren naar wat de anderen te zeggen hadden.

De heer Jorissen. — Hoe is het mogelijk. (*Gelach.*)

De heer Vanderpoorten. — Toen ik vijf jaar in het Parlement was stelde men mij voor minister te worden. Ik vroeg of ik dat wel zou kunnen. Men verzekerde mij dat het wel zou gaan. (*Gelach.*)

Ik heb dat gedeeltelijk geloofd en de resultaten moest ik afwachten. Nu wordt men minister vaak zonder dat men het Parlement kent. (*Protest op talrijke banken van de meerderheid.*)

De heer Jorissen. — Men kan het merken aan die ministers.

Mme Pétry. — Monsieur Vanderpoorten, ça c'est trop!

M. Delmotte. — En effet, nous n'avons rien à voir avec cela.

Mme Pétry. — On est allé chercher, dans le temps, des gens qui ne connaissaient pas le Parlement, mais qui connaissaient bien les affaires, et là, vous n'avez rien à dire.

M. Vanderpoorten. — C'est votre point de vue, madame, mais je dis autre chose et je le dis franchement, sans vouloir blesser qui que ce soit. Pensez-vous, monsieur Delmotte, que, sans motif, M. le Premier ministre écrit des lettres à ses ministres, lettres dont il a donné lecture hier au Sénat?

M. Lahaye. — Cela dépend quelles lettres!

De heer Vanderpoorten. — Deontologie schijnt niet meer te bestaan. Ik weet het wel. De tijd verandert. Men staat bestendig met microfoons en onverwacht met de cameralezen voor de heren ministers en parlementsleden. Men is niet voorbereid. Ik herhaal slechts wat u hier gisteren hebt gezegd. Dat geeft aanleiding tot uitzonderlijke verwarde situaties waarvan het enige slachtoffer is het geheel van de medeburgers, het land en de natie. Dat was toch uw besluit, mijnheer de Eerste minister.

M. Delmotte. — N'employez pas de trop grands mots.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer Delmotte, u moet persoonlijk mijn motie niet goedkeuren. Ik vraag u dat niet. Ik leg ze voor aan de Senaat en dan zal iedereen zijn verantwoordelijkheid nemen in die duidelijkheid, in die ondubbelzinnigheid en die klaarheid waarvoor men hier gisteren heeft gepleit en waarop men beroep heeft gedaan.

U zult daarover beslissen en wanneer u iets anders vindt om niet te doen wat uzelf hebt gezegd, mijnheer Gijs, dan begin ik inderdaad te twifelen aan de zin en de inhoud van de parlementaire democratie.

Wanneer we hier niet de besluiten kunnen trekken uit een debat dat gisteren begon en dat wij vandaag willen besluiten, dan is er zoals u heeft gezegd, mijnheer Gijs, iets ziek in het geheel van het parlementaire regime. Dan zullen wij zoveel we wil, mogen vragen dat het Parlement zou worden erkend, dan zullen wij niet meer waardig zijn om als zodanig erkend te worden.

Dat is de bedoeling van mijn bondige uiteenzetting.

Mijnheer de Voorzitter, ik overhandig u de motie in de twee landstalen zoals ik ze de Senaat heb voorgelezen. (*Applaus op de liberale banken en op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, geachte collega's, eens te meer is er de jongste dagen een crisissfeer gegroeid die door het partijbureau van de Vlaamse socialisten niet alleen op rekening kan worden geschreven van het zeer betreurenswaardige initiatief van drie leden van de regering om het Voerdossier opnieuw te berde te brengen.

Mijnheer de Eerste minister, u hebt gewezen op de demarches van de fractieleiders enkele weken geleden waarbij wij met acht personen bij u zijn gekomen om er de nadruk op te leggen dat wij wensen dat het regeringswerk zou worden voortgezet in de veelheid van zijn aspecten en in de veelheid ook van zijn moeilijkheden.

U hebt op de ondubbelzinnige draagwijdte gewezen van de vertrouwensstemming die u straks aan de Senaat zult vragen.

De heer Gramme, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Ik zeg van bij de aanvang van mijn uiteenzetting dat de Vlaamse socialisten voor de derde maal dit vertrouwen in uw regering zullen geven. Bovendien wens ik te zeggen dat wij elke inspanning die in de lijn ligt van uw regeringsverklaring om tot een legislatuurregering en een legislatuurparlement te komen, steunen. Dat wil zeggen dat ook van ons deze regering tot de lente van 1983 zal moeten blijven regeren. Op dit punt hebt u de wensen van de Vlaamse socialisten vertolkt.

Wij zeggen ondubbelzinnig dat wij geen voortijdige ontbinding van het Parlement wensen en dat wij een einde willen gemaakt zien aan het preëlectorale klimaat dat sommigen bezielt. Wij wensen eveneens dat een einde wordt gemaakt aan een aantal dubbelzinnigheden.

Mijnheer de Eerste minister, u hebt erop gewezen dat in tegenstelling met wat sommigen hebben geschreven, uw regering gedurende de enkele weken van haar bestaan, toch reeds heel wat werk heeft

verzet. Weldra zal de programmawet door deze Hoge Vergadering worden goedgekeurd. Het staaldossier werd afgehandeld, hoewel het nog niet volledig werd uitgewerkt. Dat er werd bijgedragen tot het klimaat van economisch en monetair herstel blijkt uit de echo die de crisisslening kent bij de publieke opinie. Naast het staaldossier werden ook een aantal sectoriële dossiers behandeld zoals de scheepsbouw en scheepsherstelling, de bouwnijverheid, de textiel en de steenkolen.

Ondanks dat alles blijft de werkloosheid toenemen. Dit ligt niet altijd aan uw regering, maar het heeft vaak te maken met het verslechterend internationaal economisch en politiek klimaat. Het doet bijna kafaiaans aan na de moeilijkheden die uw regering heeft doorgemaakt, in het Parlement een debat te wijden aan de situatie in een kleine uithoek van het land, waarvoor reeds jaren geleden een wettelijke regeling werd getroffen. Toch komt dit probleem telkens weer aan de oppervlakte en dit terwijl er zulke fundamentele vraagstukken aan de orde zijn.

Over enkele dagen zullen wij de begroting van Buitenlandse Zaken bespreken. Dan zullen wij vaststellen dat de bewapeningswedloop opnieuw toeneemt, dat het kunstmatig herstel van de dollar de hele Westeuropese economie zware slagen toebrengt, en dat er in een van de belangrijkste spanningshaarden in de wereld een natie het internationaal recht met de voeten treedt. Ik denk hierbij aan de Israëlische aanval op de atoomcentrale in Irak, die door vele regeringsleiders ten strengste werd afgekeurd als een daad van agressie. Deze aanval vormt niet alleen een bedreiging voor de spanning in het Midden-Oosten, maar voor de hele wereld. Als een natie op een andere natie straffeloos een agressiedaad van die omvang, en draagwijdte kan plegen, is de wereldvrede in gevaar. Dit werd door velen reeds gezegd. Ik herhaal het.

Ondertussen beleven wij in eigen land een toename van het geweld in de Voerstreek. Wij keuren niet alleen het geweld af van de Vlaamse marcheerders, maar evenzeer het onrustwekkend gedrag van sommige Franstaligen in de Voerstreek die kennelijk niet hebben begrepen dat voor de Vlaamse gemeenschap het statuut van de Voer wettelijk werd geregeld.

M. Neuray. — A titre transitoire !

De heer Wyninckx. — In de discussie over de Voerstreek kwam ook het probleem van de ordehandhaving ter sprake. Een minister heeft zich ongunstig uitgelaten over het optreden van de rijkswacht. De rol van de rijkswacht in de Voerstreek valt niet te benijden. Zij bevindt zich in een zeer delicate situatie. In opdracht van de Senaat behandelde een commissie het probleem van de ordehandhaving en van de provocaties. Deze commissie zal weldra haar werkzaamheden beëindigen en een verslag indienen. Hieruit zal blijken hoe delicat, maar ook hoe noodzakelijk de opdracht van de ordehandhaving is. Dit verslag zal het Parlement meer inzicht geven in de ingewikkelde problematiek van de bescherming en de beveiliging van de democratie.

Het gaat echter niet alleen over de beveiliging van de democratie. Het geweld in ons land neemt niet alleen toe in de Voerstreek, maar ook in andere streken. Enkele maanden geleden waren wij allen verantwoordig toen Joodse kinderen in Antwerpen werden aangevallen en verscheidene zwaargewonden en doden te betreuren vielen. Op dezelfde wijze hebben wij in het Parlement met ontzetting kennis genomen van de laffe aanslag op Naïm Khader, die andermaal het bewijs levert van de escalatie van het geweld. Die escalatie moeten Parlement en regering samen trachten te keren.

Hoe dikwijls, mijnheer de Eerste minister, hebben wij in dit Parlement anderzijds niet gepleit voor het sociaal-economisch herstel, voor het budgettair evenwicht. De Vlaamse socialistenvrezen de verantwoordelijkheid niet. Zij wensen samen met uw regering het debat over de begroting 1982 aan te vatten, in weerwil van wat wordt geschreven. Zij wensen dit debat te voeren in een geest van verantwoordelijkheid en plichtsbef ten opzichte van de bevolking, en in de eerste plaats van de arbeidsklasse die hun eerste opdrachtgever is.

Samen met Karel Van Miert en het partijbureau wensen wij duidelijk te stellen dat voor de Vlaamse socialistenv het gesprek over het Voerdossier en over het dossier van de faciliteitengemeenten ten einde is. De gewestgrenzen zijn voor ons niet meer voor discussie vatbaar. Wij stemmen ermee in dat de ordehandhaving in de Voerstreek een absolute prioriteit is, maar ordehandhaving dan in de twee richtingen. In de tweede plaats wensen wij de orde niet alleen te handhaven in de Voerstreek, maar in het ganse land. Wij wensen dat het geweld in alle wrijvingsgebieden die in dit land bestaan, in Brussel, in Komen en elders, zou worden voorkomen en beteugeld.

Wij staan consequent achter de uitvoering van de communautaire afspraken. Wij wensen dat het Arbitragehof tot stand komt. Wij wensen dat uitvoering wordt gegeven aan de regionalisatie van de administratie.

Voor ons kan de werkgroep voor Brussel zijn activiteiten aanvaarten. Wij hebben onze kandidaten voor deze werkgroep voorgedragen. Wij herhalen het standpunt van de Vlaamse socialistenv ter zake: over de faciliteitengemeenten in de periferie wordt niet meer gesproken. Dit standpunt werd door Karel Van Miert en het partijbureau bij herhaling bevestigd.

Wij zijn het erover eens dat dit Parlement de opdracht die het heeft gekregen namelijk het grondwetgevend werk te voleindigen, tot een goed einde moet brengen.

Onze stemming, mijnheer de Eerste minister, zal ondubbelzinnig zijn, zoals bij vorige stemmingen. Wij geven u en uw regering ons vertrouwen. Wij hopen dat dit debat moge bijdragen tot de realisatie van de eerste opgave die u zich als Eerste minister hebt gesteld, namelijk het bouwen van bruggen tussen de meerderheidspartijen. Ik hoop dat door dit incident een einde komt aan het klimaat van wederzijds wantrouwen. Mijn betoog wil hiertoe ook bijdragen. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

M. le Président. — La parole est à M. André.

M. André. — Monsieur le Président, comme M. Vanderpoorten, j'annonce, dès l'abord, que je serai bref. C'est bien la seule ressemblance qu'il y aura entre mon intervention et la sienne, puisque je n'ai ni son talent oratoire ni son sens de la manœuvre politique. (Sourires.)

Mon intervention se limitera à constater que nous venons de vivre, une nouvelle fois, des heures qui ne sont pas particulièrement glorieuses pour notre pays.

Nous sommes donc à nouveau amenés à devoir exprimer notre confiance à un gouvernement, constitué voici deux mois à peine et cela ne laisse pas de nous inquiéter.

Au moment où le gouvernement est impliqué dans une phase de prise de décisions particulièrement importantes sinon capitales pour l'avenir de secteurs entiers de notre économie et de notre système de sécurité sociale, au moment où il aurait besoin d'un climat politiquement sain et serein pour mener à bien les objectifs de redressement qu'il s'est assignés, nous devons constater qu'on semble s'ingénier de certains côtés à multiplier les obstacles propres à permettre à chacun d'échapper à ses responsabilités.

Nous considérons que cela a assez duré. Nous le disons d'autant plus nettement que notre parti ne peut assurément être rangé parmi ceux qui auront voulu compliquer la tâche du gouvernement. Notre oui du mois d'avril nous engageait. Nous avons voulu donner au gouvernement le maximum d'atouts pour lui permettre d'affronter dans des délais brefs des problèmes qui ne pouvaient plus attendre. Cette position n'était pas une position de facilité. Mais elle est la seule acceptable et admissible, dans ces moments, quand on se veut un parti conscient de toutes ses responsabilités, aussi pleines de risques soient-elles pour lui.

Dans ce climat inutilement perturbé, vous sollicitez, monsieur le Premier ministre, une confiance renouvelée de votre majorité. Vous avez sans doute bien fait, même s'il eût beaucoup mieux valu que les circonstances présentes ne fussent pas telles qu'elles vous conduisent à cette démarche.

C'est sans doute l'un des rares points positifs de cette « minicrise » que nous venons de vivre. Suivant en cela l'attitude nouvelle qui avait prévalu en avril dernier, je le répète après plusieurs membres de la majorité ou de l'opposition qui sont intervenus dans la discussion, c'est au Parlement que vous demandez aujourd'hui de prendre ses responsabilités. Ce juste retour à un fonctionnement plus orthodoxe de nos institutions peut nous réjouir. Mais ce n'est là qu'un simple motif de satisfaction à côté d'une insatisfaction fondamentale que nous sommes tenus d'exprimer face à une situation d'ensemble qui n'est plus politiquement tenable ni moralement défendable.

Nous voulons donc que votre gouvernement poursuive son action, sans hésitation ni atermolement, avec la détermination que l'on peut et doit attendre d'un gouvernement confronté à une situation financière, économique et sociale qui est incompatible avec toute forme d'instabilité politique. Nos ministres ont suffisamment de préoccupations pour ne pas se laisser égarer dans des querelles qui ne sont pas dignes de vrais serveurs de l'Etat.

De heer Jorissen. — Ze doen niet anders.

M. André. — Monsieur le Premier ministre, vous avez bien fait de rappeler chacun des membres du gouvernement au respect de la déontologie indispensable. Depuis plusieurs gouvernements, il y a trop d'attitudes personnelles ou d'« états d'âmes » individuels qui s'expriment en contradiction avec la règle d'or d'un bon gouvernement, à savoir la solidarité de tous ses membres.

Nous attendons donc du gouvernement qu'il gouverne dans des domaines essentiels à la survie de notre économie. Les décisions arrêtées en matière sidérurgique doivent être suivies d'effets selon ce qui a été convenu. Le secteur de la construction attend un ensemble de mesures indispensables pour éviter l'asphyxie de nombreuses entreprises et la perte de milliers d'emplois. Notre système de sécurité sociale appelle des décisions courageuses et en profondeur si l'on veut — et j'emploie une expression que je voudrais ne pas employer — en assurer encore le sauvetage.

Le Parlement, de son côté, doit dans les semaines précédant les vacances, achever de voter sans retard une loi-programme qui n'est qu'un premier pas sur le chemin difficile de réformes et d'assainissements que l'on devra poursuivre sans relâche dans les mois à venir.

Mais, je le dis tout de suite, ceci n'enlève rien à la réalité et à la permanence de certains problèmes communautaires, dont celui des Fourons. Nous y avons consacré pas mal de mois en 1980 et nous devrons encore nous pencher sur d'importants projets annoncés ou à élaborer dans ce domaine.

Mais il y a un temps pour chaque chose, comme il y a des endroits privilégiés pour aborder sans passion des questions dont tout homme de bon sens ne peut ignorer le caractère irritant tant humainement — sinon plus — que politiquement.

Aussi, sans tomber dans le piège de ceux qui ont un intérêt évident à envenimer des relations communautaires suffisamment délicates, nous devons dire que, pour le PSC, parti d'inspiration personaliste, il y a des problèmes, aussi épineux soient-ils, qui appellent une discussion dépassionnée pour tenter de leur donner des solutions de justice qui soient à l'honneur de notre démocratie.

Ceci étant dit, et nécessairement rappelé, le comité directeur du PSC invitait l'autre jour le gouvernement ainsi que les partis de la majorité, à consacrer tous leurs efforts aux solutions à apporter aux angoissants problèmes de l'heure, à savoir la crise économique, qui doit être un objectif prioritaire de votre équipe, monsieur le Premier ministre.

Je n'ai pas dit autre chose dans cette intervention. Il paraît que les partis de la majorité sont « condamnés à voter ensemble », pour reprendre l'expression d'un éditorial paru ce matin dans la page belge d'un journal français. Je préfère dire que nous sommes condamnés à gouverner ensemble, dans les semaines et les mois à venir, parce que notre pays, nos communautés et nos régions ne retireront d'une crise politique qu'amertume et désarroi. Nous le savons tous et c'est là le paradoxe.

Il ne sera pas dit en tout cas que le PSC n'aura pas fait son devoir pour éviter à nos concitoyens les risques d'une instabilité politique, économique et sociale dont seront d'abord victimes les plus faibles et les plus démunis.

Nous voulons croire que nous serons entendus et c'est dans cet espoir que nous vous apportons la confiance du groupe PSC. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, wij hebben gisteren zonder enig leedvermaak, want dat gevoel kennen wij eigenlijk niet, naar de Eerste minister geluisterd. Terwijl wij naar hem luisterden, zagen wij voor ons het beeld van een drenkeling die wanhopig slagen in het water gaf om de oever te bereiken, en wij dachten dat ondankbaarheid wel degelijk 's werelds loon is.

Pas hebben de Waalse socialistische Vlaamse regeringspartijen tientallen miljarden afgedwongen voor hun zelfs op half lange termijn onredbare staalbedrijven, of ze gooien het over een andere boeg. Imperialisme zou totaal vreemd moeten zijn voor het socialisme, maar het is inherent verbonden met het Waalse socialisme. Hun imperialistische machtshonger duikt weer op en ze gooien zich ditmaal op de Voer.

De tijd is ver, maar ik heb hem nog goed gekend, dat de Luikse socialistische zich haastten om zich van de Voer te ontmaken omdat daar toch alleen maar Vlaamse katholieken woonden die hun meerderheid in Luik zouden kunnen bedreigen. Dit was 1962.

Sindsdien hebben de Walen nooit gearzeld hun woord te breken en akkoorden die ze hebben aangegaan op de helling te zetten.

Welteverstaan door te behouden wat ze veroverd hadden en door willen terug te veroveren wat ze in ruil voor hun deel hadden uitgegeven.

Voor de Vlamingen bleef de triestige unitaire waarheid gelden: wat we geven zijn we kwijt en wat we krijgen hebben we nog niet. Het is altijd hetzelfde spelletje. Voor hetgeen we krijgen moeten we altijd opnieuw vechten. Het was ook de gang van de taalwetten. De Vlamingen mochten vechten om die wetten te krijgen en nadien mochten ze opnieuw vechten om ze toegepast te krijgen.

De oorzaak? Mijnheer de Eerste minister, u bent nog niet zo lang hier, maar ik heb altijd dezelfde oorzaak gezien, namelijk de karakterzwakte van de Vlaamse ministers die hun volk niet doelmatig wisten te verdedigen tegen de imperialistische drijfveren van de Franstaligen, maar zich vastklampen aan hun portefeuille.

Komen wij nu tot de huidige feiten. Ik zal zeer kort zijn, vermits zij reeds bij herhaling zijn opgenoemd.

Achtereenvolgens zijn verschillende Waalse ministers uit de band gesprongen van het huidige regeringsbeleid en van het huidige regeringsprogramma.

De allereerste was — en het zal niemand verwonderen — de minister van Justitie. Op korte tijd heeft hij zich, averechts gezien, een indrukwekkende reputatie opgebouwd in Vlaanderen. Hij heeft bij herhaling pressie uitgeoefend op de rechtspraak in dit land en dus de scheiding der machten tot een voorwerp van spot gemaakt.

Hij is er daarbij in geslaagd duidelijk te bewijzen, niet alleen wat Michiel Vandekerckhove, stichter van de CVP heeft gezegd, namelijk dat er in ons land twee soorten ministers zijn, Belgische en Waalse, maar ook dat er twee soorten rechtspraak bestaan, een Belgische in Vlaanderen en te Brussel en een Waalse in Wallonië.

Wij vragen ons af waarom zijn partij zich heeft verzet tijdens de bespreking van de grondwetsherziening tegen het toekennen van bepaalde juridische bevoegdheden aan de Waalse en Vlaamse gewesten, vermits *de facto* de rechtspraak thans anders is in Wallonië dan in Vlaanderen.

De rechtbanken van Antwerpen en Brussel hebben gewapende milities veroordeeld te Antwerpen en te Brussel, maar niet de Waalse geldt, de enige die werkelijk gewapend zijn — met geweren asjeblijft, die ze dan nog gebruiken ook —, dan wordt ervoor gezorgd dat deze gewapende benden niet alleen niet door de rechtbanken worden veroordeeld, doch dat ze er zelfs niet worden voor gedaagd. Dit is een ongehoord schandaal. De laatste Belgicist zal er dan ook wel het bijltje bij neerleggen. De minister van Justitie zal dan zijn ondermijnende taak hebben volbracht.

Als men daarbij bedenkt dat degenen die op de Vlamingen schieten vrijuit gaan, dan kan men nog alleen verontwaardiging opbrengen tegen Vlaamse ministers en tegen Vlaamse partijen die zo iets dulden. Verontwaardiging daarbij wanneer wij vernemen dat een oud en versleten man, een Vlaming van 71 jaar, een hartlijder daar nog bij, enkele dagen terug de gevangenis is ingegaan om een straf van zes maanden uit te zitten omdat hij — hartlijder van 71 jaar asjeblijft en een meter vijftig groot — niet minder dan vier kloeken en getrainde rijkswachters slagen en verwondingen zou hebben toegebracht in de Voer! Mirakels gebeuren klaarblijkelijk niet alleen meer te Lourdes maar ook in de Voerstreek.

Het is de minister van Justitie die als eerste opnieuw de Franstalige imperialistische toer is opgegaan en die de Voerkwestie naar voren heeft gebracht.

De Eerste minister — men heeft het reeds gezegd — is aanvankelijk sterk van leer getrokken tegen hem en minister Moureaux heeft een paar stappen achteruitgezet. Hij heeft dan echter onmiddellijk zijn plaats laten innemen door een collega. Het was de beurt aan de minister van Binnenlandse Zaken om naar voren te treden. Deze minister ging nu op zijn beurt het Waalse imperialistische refrein over de Voer zingen.

Dat was hem echter nog niet voldoende. Vermits hij de schietkunst geleerd heeft van zijn carabinieri in de Voerstreek, beperkte hij zich niet tot het afschieten van een zijgaai, doch hij schoot daarnaast ook een hoofdvogel af. Hij vergat een ogenblik dat hijzelf minister van Binnenlandse Zaken was en dus hoofd van de rijkswacht en hij ging zelf de rijkswacht kritiseren. Zoals hier reeds werd gezegd sinds 1830 hebben de ministers van Binnenlandse Zaken de rijkswacht steeds gedekt. Thans krijgen we een revolutionaire wending. Een minister van Binnenlandse Zaken ging het omgekeerde doen. Het is iets zo ongehoords dat, zo we in een normaal land leefden, deze minister na zulke blunder geen uur langer minister zou zijn gebleven en een regering die zichzelf respecteert indien deze man zelf geen ontslag neemt, hem zou ontslagen hebben. Als men zijn eigen onbekwaamheid aanklaagt moet men daaruit de nodige besluiten trekken.

Daarbij nam de minister van Binnenlandse Zaken de gelegenheid ook te baat om de Eerste minister ervan te beschuldigen de verslagen van de kabinetsraad onjuist weer te geven.

Wie echter dacht dat het toppunt al was bereikt, kent België en de Waalse ministers niet. In dit gezegend land — ik twijfel eraan of het gezegend is maar dit is een staande uitdrukking — is alles mogelijk.

Wij hebben nu een Waalse deelregering — ze hebben er hard genoeg om geroepen — die zich bezighoudt met Waalse zaken. Als we de Walen horen klagen zouden we zeggen dat ze meer dan genoeg werk hebben in Wallonië om elders geen problemen te moeten scheppen. En wat beleven we? Dat de Eerste minister van Wallonië zich komt moeien in een zuiver Vlaamse aangelegenheid zoals de Voerkwestie! Dat hij niet alleen gaat wandelen in de Voer, doch ook gaat praten en onderhandelen met de burgemeester van een Vlaamse gemeente, deel uitmakend van het Vlaamse grondgebied!

Mijnheer de Eerste minister, wat duldt u allemaal? Dit is toch werkelijk ongehoord! Dit is de uitdaging ten top drijven!

Wij hebben na de verschillende verklaringen van deze Waalse ministers de reacties gehoord van de Eerste minister. De eerste maal waren die zeer fors, de tweede maal minder fors, de derde maal helemaal niet meer fors, we zouden zelfs zeggen de vierde maal waren ze geforceerd. Niet alleen de Waalse ministers krabbelden soms achteruit, vooral de Eerste minister deed dat en bij herhaling.

De situatie wekt verbouwereerdheid, om een zacht woord te gebruiken. De regering doet denken aan een soort kermistrent van dorps allooi. Wij vragen ons af waarom de Eerste minister deze Waalse ministers geen ontslag heeft verleend. Welk gezag kan de minister van Binnenlandse Zaken nog hebben bij de rijkswacht? Met welk gezag kan hij nog optreden in de Voerstreek? Hoe kan men nog ooit geloven in zijn objectiviteit? Wat wij ons hebben afgevraagd en ook aangeklaagd bij de vorming van deze regering en de vorige regering, blijft helaas actueel: Hoe is het mogelijk dat de Vlamingen ooit zo een duo als dit van de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken hebben kunnen aanvaarden?

Als de Eerste minister door een veto van de Waalse socialistische ministers geen ontslag kon geven, waarom bezat hij dan niet de elementaire moed om zelf een besluit te trekken en zijn ontslag aan te bieden? Wij zouden dan meer eerbied voor hem kunnen opbrengen. Thans moet hij voortboeren, zelfs zonder dat de Waalse socialistische ministers hun verklaringen hebben moeten intrekken, wat vrij beschamend is na zijn aanvankelijk forse uitspraken.

De Eerste minister komt er niet alleen uit met kleerscheuren, doch ook met een zeer geschonden gezicht. Wij vinden dat jammer, want wij vonden dat gezicht nog betrekkelijk mooi en jong.

Er is echter een ander aspect dat ons Vlamingen treft. De Walen hebben het klaargekregen tientallen miljarden, overwegend Vlaams geld, naar het Waalse staal te draineren, daar waar ieder ingewijde weet dat de voornaamste van deze bedrijven zelfs op halflange termijn, niet meer te redden vallen. Hun dankbaarheid is de klassieke slag in het gezicht van de Vlamingen. Wij geraken daaraan gewoon. Deze heerschappijen willen ons de wet komen spellen op ons eigen grondgebied. Zij komen bepalen of er in de Voerstreek mag worden gewandeld of worden betoogd. Tot welk grondgebied behoort de Voer? Tot het Vlaamse of tot het Waalse? Dat er faciliteiten bestaan voor Franstaligen heeft hiermee niets te maken.

Ik wil de volgende vraag stellen aan de Eerste minister: Moeten de Vlamingen voortaan toelating verlenen wanneer de Walen willen wandelen in Komen, of in Moeskroen, of in Edingen, of in Brussel? Moeten wij de toelating verlenen wanneer de Walen betogingen willen houden in Edingen, in Komen, in Moeskroen of in Brussel? Zo men daarvoor onze toelating niet komt vragen, wat hebben zij dan te maken met onze wandelingen en onze betogingen in de Voerstreek, dat Vlaams gebied is? Het is werkelijk onaanvaardbaar, een dergelijk stelsel van twee maten en twee gewichten. Wie kan zulke Waalse aanmatiging nog langer aanvaarden?

En dan te bedenken dat de best bewapende neofascistische bende in dit land niet de VMO is, niet de *Jeunesse Belge*, doch de bende van de vereerder van Leon Degrelle, de bende Happart; knuppels, dolken, zelfs geweren zijn hun attributen. Geen enkel Waals of francofoon parlementslid heb ik daar ooit tegen weten protesteren. Nochtans vragen ze van ons dat wij op de kap van de VMO zouden zitten. Geen enkel van onze francofone collega's heeft het ooit over zijn lippen gekregen om deze kerels te veroordelen. Ik heb nooit geen enkel Waals of francofoon senator horen protesteren, ondanks mijn uitdaging, tegen dit neo-rexistisch en neo-fascistisch gedoe, indien het maar Waals is. Als zij dus over privé-milities praten, maakt dit op mij geen enkele indruk meer. Ik beschouw dit als zuivere huichelarij. Deze groep geniet klaarblijkelijk de onschendbaarheid — er

is niet alleen een parlementaire onschendbaarheid, er is een juridische onschendbaarheid voor de heer Happart — van het Waalse gerecht.

M. E. Guillaume. — Vous n'avez pas le droit d'insulter les gens.

De heer Jorissen. — U hoort de reactie, u hoort wie de neo-fascisten verdedigt! U kan vaststellen dat zij ze niet afkeuren, het zijn hun vrienden en bondgenoten. U hebt het bewijs.

M. E. Guillaume. — C'est une injure au peuple wallon!

De heer Jorissen. — Ik herhaal dat de best bewapende benden en privé-milities in de Voerstreek zitten. Zij zijn samengesteld uit Waals schorremorrie. Bij elke gelegenheid treden zij op en nog nooit werden zij voor de rechtbank gesleept. Ik herhaal ook dat nog nooit een Waals senator deze benden heeft durven af te keuren.

M. E. Guillaume. — Les racistes, nous savons où ils sont.

M. Lambiotte. — Nous nous souvenons de l'Afrique du Sud, nous.

De heer Jorissen. — Kijk, daar heb je 't al.

De Walen mogen privé-milities hebben, zij mogen de Vlamingen verbieden op hun eigen grondgebied te wandelen of te betogen, maar zij moeten ons geld krijgen. In dit land zijn de Walen en de francofonen baas en de Vlamingen hebben enkel maar te gehoorzamen. De Walen en de francofonen genieten onschendbaarheid en bovendien is het nog niet zolang geleden dat een procureur-generaal de heer Happart vergezelde op vriendenbezoek in een gevangenis. Zoiets zou een Vlaams procureur-generaal eens moeten doen! Dan staat hier alles op zijn kop.

Dat deze Walen nog het lef hebben om aan de Vlamingen lessen te willen geven in democratie, dat is wel het toppunt. En het ergste is dat geen enkele Vlaming zulke kerels ernstig neemt wanneer ze dit doen.

Dubbeltzinnigheid, onoprechtheid, huichelarij, afdwaling. Als dit het klimaat is dat men ons biedt in dit land, dan moet het u niet verwonderen dat elke fatsoenlijke Vlaming daarvoor bedankt.

En dat men ons niet van racisme beschuldigt, want wij herinneren ons zeer levendig dat een bekend Waals voorman, André Renard, toen hij zijn hart rechtuit sprak tijdens één van zijn redevoeringen, de geveulgele uitdrukking lanceerde: « Pas une patte flamande sur la place Saint-Lambert. » Was dit racisme of niet?

M. E. Guillaume. — Il avait raison de dire cela. (*Exclamations sur certains bancs de la majorité.*)

De heer Jorissen. — Zijn woorden hebben me zodanig beïnvloed dat ik sindsdien vrijwel nooit meer in Luik ben geweest en dat ik, wanneer ik daar toch kom, het Sint-Lambertusplein vermijd. Men kan nooit weten of zijn geest er niet meer rondwaart.

Groot bewonderaar als wij zijn van de uitvinder van deze geveulgelde woorden, zouden wij, wat de Voer betreft hetzelfde zeggen als Renard, maar dan wat deftiger: Laat de Walen hun vriendelijke voeten uit de Voer houden!

Dat ze daar weg blijven, dit is Vlaams gebied. Dit is ons gebied, waar wij gaan wandelen of betogen wanneer wij dat goed vinden, zoals dat in een democratie betaamt. Het zal de aanbieder van Leon Degrelle, de neofascist Happart, niet zijn, ondanks zijn juridische onschendbaarheid en zijn bescherming door Waalse parlementsleden die zich democraat durven te noemen, die de Vlamingen zal tegenhouden op hun eigen grond.

De Eerste minister ontkomt hier niet aan zijn verantwoordelijkheid zo hij ook de kant kiest van de Happardisten.

Laat het fabeltje uit zijn als zouden de Voerenaars tegen Vlaams bezoek zijn, zoals ik het gisteren hoorde van de Eerste minister. Die mentaliteit is dood. De terreur van Happart heeft dat veranderd. Dit gebied, dat sterk op het toerisme is afgestemd, vraagt zoveel mogelijk Vlaams bezoek, want Waalse toeristen zien ze er niet. De Walen willen de Voer dood. Alleen Waalse herrieschoppers zien ze en die kunnen ze inderdaad missen, omdat die als enig doel hebben het toerisme in de Voer kapot te maken. Vandaar al hun provocaties en al hun beledigingen. Zij willen én de Voerenaars én de andere Vlamingen afschrikken. Wie daaraan twijfelt, herinner ik eraan dat in de commissie-Wyninckx de heer Sweron, lid van het CVP-bestuur van de afdeling Voeren, namens alle Vlaamse partijen gezegd heeft dat de Voerenaars verlangen zoveel mogelijk Vlamingen naar hun streek aan te trekken.

Welnu, mijnheer de Eerste minister, niet alleen mijn partij, maar heel de Vlaamse bevolking heeft de buik meer dan vol van die Waalse chantage. Van hen en van elke minister die met hen meespeelt. Wij vragen u definitieve besluiten te willen trekken en niet verder te laten sullen, noch met uzelf, noch met uw partij. (*Levendig applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — Avant de reprendre la discussion du budget proprement dit, je donne la parole au Premier ministre pour répondre aux orateurs qui sont intervenus à la suite de sa déclaration d'hier.

Na het antwoord van de Eerste minister, zullen de andere sprekers het woord voeren over de begroting zelf.

Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, dames en heren, alvorens te antwoorden op de verschillende sprekers, wil ik een woord van dank uitspreken aan het adres van de dames en heren van het stenografisch verslag, die mijn teksten zeer keurig hebben klaargestoomd in de beide landstalen tegen vanochtend, vanaf het eerste uur. Men heeft mij verteld dat ééntwintig mensen daar gisteren hebben aan gewerkt in moeilijke en ondankbare omstandigheden. Ik wil in het bijzonder mijn erkentelijkheid betuigen aan deze personeelsleden. (*Applaus op alle banken.*)

De heer Jorissen. — Dat is zeer mooi, maar uw kabinet had dat moeten doen.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Wat de grond van de zaak betreft, dames en heren, was dit de zoveelste storm in het zoveelste glas water en kon men het vergelijken met de opvoering van het bekende toneelstuk van Shakespeare: *Much ado about nothing*. Veel herrie om niets.

Ik wil op alle vragen genuanceerd antwoorden. Het incident in de regering is gesloten. Ik wil ter zake zeggen dat het een storm in een glas water is en ik wil niet ontkennen dat bepaalde ministers verklaringen hebben afgelegd. Ik wil ook onderstrepen dat ingevolge de frequente regeringscrisisen het niet altijd duidelijk is wat in de openvolgende regeringsverklaringen staat en niet staat en waarnaar men verwijst en niet verwijst.

Ik heb met deze drie collega's hierover van gedachten gewisseld en wij hebben er ook in de Ministerraad van vorige vrijdag over gesproken. Ik heb gisteren een verklaring afgelegd namens de regering, de eenparige regering, en wanneer ik daarover de vertrouwensstemming vraag, naar aanleiding van de bespreking van de begroting van de Diensten van de Eerste minister, is het ook namens de regering, waarbij de verantwoordelijkheid door alle leden solidair wordt opgenomen ten aanzien van de tekst die is rondgedeeld en die het standpunt van de regering ondubbelzinnig weergeeft.

De heer Van Ooteghem. — De drie ministers hebben hun woorden niet ingetrokken.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Daarmee is op het niveau van de regering het incident gesloten. Maar ik heb geconstateerd dat, op een ogenblik dat zoveel mensen zoveel andere en grotere zorgen hebben, hieraan een overdreven belang is gehecht. Het is tekenend voor ons onvermogen om een onderscheid te maken tussen wat echt essentieel is en wat, alles bij elkaar genomen, een marginaal en bijkomstig incident is. Ik betreur dit.

Anderzijds waardeer ik het dat men hier het debat niet heeft opgeschroefd. De uiteenzettingen zijn kort geweest en het debat zal waarschijnlijk om 17 uur zijn afgelopen.

Wij moeten het incident tot zijn juiste proporties terugbrengen. Ik wil het ook niet banaliseren. Ik constateer dat er een grote verdeeldheid blijft heersen in ons land, in alle geledingen, in alle groepen en in alle organisaties. De ronde tafel over het industrieel beleid is ook afgesprongen. Er zijn geen bruggen gebouwd tussen de sociale gesprekspartners. U weet, zoals ik, dat binnen deze grote groeperingen er ook een interne verdeeldheid is, dat men het ook in de politieke partijen intern niet over alles eens is, laat staan tussen de partijen onderling. Ook politieke partijen die de regering steunen, kunnen afwijkende meningen hebben. Er is een grote malaise. Wij zouden blind zijn indien wij dit niet zien en het zou oneerlijk zijn dit niet te erkennen. Deze malaise van hoog tot laag is waarschijnlijk onvermijdelijk en is typisch in een tijd van radeloosheid en crisis die wij thans beleven. Deze malaise beperkt zich niet tot ons land, maar is een algemeen verschijnsel in alle westerse landen, waar, ik moet het erkennen met de heer Wyninckx, de toestand verslecht.

Wij zitten ongeveer allemaal in dezelfde boot. Heel de westerse economie is ziek. Er is een gebrek aan harmonisering van het beleid tussen de westerse mogendheden, zeker tussen de Verenigde Staten enerzijds en de meeste Europese landen, anderzijds.

Terzelfder tijd constateer ik dat onze communautaire duivels niet bezworen zijn en dat het minste incident weer de koorts opjaagt. Bij een incident in dit land voelt iedereen zich door iedereen gechant, afgedreigd, gefrustreerd en geminoriseerd. Ik verwijs naar de toespraken van de heren Jorissen en Van der Elst, aan de éne kant, en van de heer Bertrand aan de andere kant. De éne zeggen dat de Walen door de knieën zijn gegaan; de andere zeggen dat het de Vlamingen zijn. Dit herinnert mij aan de woorden van Theo Lefèvre. Hij heeft gezegd dat België een land is dat de optelsom is van enkele minderheden waardoor het zeer moeilijk regeerbaar is, want probeer maar eens te regeren met een optelsom van minderheden. Iedereen voelt zich door iedereen geminoriseerd.

Dit verklaart veel. Ik lees in de pers en hoor op de media alle ochtenden opnieuw dat er verkiezingen in de lucht hangen en dat het Parlement zich moet voorbereiden op een voortijdige ontbinding. Ik heb hier gisteren in dat verband een vraag gesteld, maar eigenlijk heeft niemand erop ingepikt. Degenen die graag naar de kiezers lonken, moeten allereerst proberen ze objectief voor te lichten en zij moeten dit op zijn minst doen met een oproep tot redelijkheid. Dit hebben wij nodig in dit kleine land overvol van onevenwichten en evenwichten die al eens zoek raken. In ons land mogen wij niet experimenteren met extreme oplossingen die zijn ingegeven door desperaatheid en wanhoop. Dit is eveneens het geval op institutioneel vlak waar pogingen worden gedaan om het land bijeen te houden, om vrede te stichten en bruggen te bouwen in plaats van alle incidenten op te blazen en politiek te exploiteren.

Naar aanleiding van het incident zal ik dus niet antwoorden op de vraag wie gelijk gekregen heeft, wie gewonnen heeft en wie verloren heeft, de partijen van de Vlamingen of de partijen van de Walen. Voor een keer waren de Brusselaars er niet bij. De vraag daartegen die moet worden beantwoord is of het algemeen belang erbij gewonnen of verloren heeft; heeft het land erbij gewonnen of verloren?

Ik had vanochtend twee kranten bij me, namelijk *Het Laatste Nieuws*, waar zeer veel nieuws in staat en *La Nouvelle Gazette* waar ook veel nieuws in staat. Zij verschenen met grote koppen die inhoudelijk diametraal tegengesteld waren. Er werden loodrecht-op-elkaar-staande standpunten ingenomen. Dit is typisch voor ons land. Probeer nu maar eens in een land met zulke bestendige stemmingmakerij te komen tot een consensus.

Ik verheug mij erover, mijnheer de Voorzitter, dat ik de gelegenheid heb gehad u hier de zorgen van de regering te mogen meedelen en dat dit debat hier heeft plaatsgehad. Ik zal mijn uiterste best doen om met de politieke hamvraag naar de Senaat te komen waar vaak een rustiger toon wordt aangeslagen dan in de Kamer van volksvertegenwoordigers hoewel die, vanzelfsprekend, even veel recht heeft op informatie en op een politiek debat.

Omstreeks zeven uur zal waarschijnlijk worden gestemd over de begroting van de diensten van de Eerste minister, inclusief de hoofdstukken Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid.

Ik heb de Senaat gisteren gevraagd aan die stemming een bijzondere betekenis te hechten, een vertrouwensvotum over de uiteenzetting die ik hier heb uitgesproken, opdat alle misverstanden zouden zijn weggeruimd. Ik onderstreep andermaal de geest waarin ik mijn verklaring heb afgelegd.

Ik wil aan de heer Gijs zeggen dat ik en ook de regering zijn zorgvuldig wat betreft de echte prioriteiten. De strijd tegen de crisis, het ombuigen van het beleid, een vernieuwd industrieel beleid, de problemen van de openbare financiën waar we eerlang ook weer voor een heel moeilijke opdracht staan en waar ook het Parlement zijn verantwoordelijkheid op zich zal moeten nemen.

De heer Gijs heeft gelijk wanneer hij zegt dat er een onderscheid is tussen de politieke verantwoordelijkheid van de partijen, elk apart, van de partijvoorzitters, en de verantwoordelijkheid van de regering, die in ons land, gezien ons kiesstelsel, niet majoritair is — dat zou hier trouwens niet werken — en bijgevolg altijd coalitieregeringen zijn. Er zijn dus onvermijdelijk divergenties gegroeid tussen de standpunten van de partijen, tussen de uitspraken van de partijvoorzitters en tussen de verklaringen van ministers, laat staan van de Eerste minister. Het publiek, de media en zelfs de politieke commentatoren beseffen echter niet voldoende dat dit de meest normale spelregel is die men zich indenken kan in een pluralistische democratie zoals de onze, steunend op een proportioneel kiesstelsel en op een meerpartijenstelsel. Bijgevolg verwonder ik mij geenszins over geluiden die opklinken uit onze partijen.

De enige belangrijke vraag is: staan de partijen achter het regeerakkoord? Deze vraag heb ik gisteren gesteld en zal straks opnieuw worden beantwoord.

De heer Gijs heeft heel terecht ook alle provocaties ter plekke veroordeeld die komen van Zuid en van Noord, van Oost en van West. Ik doe nogmaals een oproep opdat men de mensen in de Voerstreek met rust zou laten. Wanneer de heer Jorissen pleit voor toerisme, dan kan ik zeggen dat dit slechts kan gedijen wanneer er de nodige kalmte heerst.

Ik herhaal nogmaals dat de regering alle maatregelen zal treffen ook op 11 oktober, om te vermijden dat er opnieuw incidenten ontstaan. Want een incident kan leiden tot een accident. Ik heb het daarnet herhaald, ik wil de zaak helemaal niet opschroeven, maar laten we hout vastgrijpen, wanneer we daarover spreken.

Een tweetal jaren geleden was ik op bezoek in India. Het blijkt dat incidenten in de Voerstreek gretig worden gefilmd en in vele landen van de wereld op de televisie worden vertoond. Een Indisch minister — het was juist na de samenstelling van de nieuwe regering van Indira Gandhi — zei mij «You have a problem in the Fourons». Ik antwoordde daarop ja, waarop hij mij vroeg hoeveel doden daar nu al gevallen zijn. Gelukkig kon ik hem zeggen dat er geen enkele dode was.

De heer Maes. — Tot nu toe hebben zij ernaast geschoten.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Toen was er een minuut stilte in het gesprek. De minister vroeg mij of daar tien of twintig miljoen mensen wonen. Naar Indische maatstaven is dat een normale vraag. Ik heb hem natuurlijk moeten zeggen dat er slechts 4 000 personen wonen. Nadien heeft hij mij niet meer ernstig genomen in het vervolg van het gesprek.

Ik ben de heer Wyninckx dankbaar voor de internationale dimensie die hij in het debat heeft gebracht.

M. Humblet. — Dix millions de Belges n'ont pas d'importance à vos yeux!

Quand il s'agit de droits de l'homme, même une seule personne compte!

M. Eyskens, Premier ministre. — Je ne veux pas le minimiser, mais en tant que responsables, nous devrions être capables de rencontrer un problème qui touche 4 000 habitants de ce pays ...

M. E. Guillaume. — La Volksunie les a insultés et maintenant vous riez d'eux!

M. Eyskens, Premier ministre. — ... alors que nous avons 400 000 chômeurs.

Mme Mathieu-Mohin. — Vous oubliez la périphérie bruxelloise!

M. Désir. — Et les 150 000 habitants de la périphérie!

M. Eyskens, Premier ministre. — Faisons la part des choses et essayons de distinguer ce qui est prioritaire de ce qui ne l'est pas ... (*Exclamations sur les bancs du FDF-RW.*)

De heer Van Ooteghem. — Nu hoort men waar de herriescopers zitten. (*Gelach.*)

M. Eyskens, Premier ministre. — Lancez, comme moi, un appel au calme et mettez aussi vos troupes devant leur responsabilité.

M. Van der Elst. — Et les ministres aussi!

De heer Eyskens. — Mijnheer Van der Elst, ik heb gisteren zonder enige twijfel of dubbelzinnigheid gesproken namens de voltallige regering. De verklaringen die daar gedurende 48 uren aan voorafgingen, moeten in mijn uiteenzetting van gisteren worden geïntegreerd ook indien zij op het eerste gezicht niet volledig conform lijken. U heeft ook gesproken over artikel 2 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen.

Nous savons combien les points de vue sont divergents dans les interprétations que l'on en donne. Hier, j'ai simplement constaté un fait légal. M. Bertrand a dit que j'avais invoqué une initiative parlementaire. Non. J'ai simplement, à la suite d'un communiqué d'un bureau d'un parti de la coalition actuelle, évoqué une initiative

parlementaire; la prendre relève évidemment du droit le plus élémentaire de tout membre du Parlement, à quelque groupe politique qu'il appartienne.

Mais non devons rester objectifs. Le fait légal est qu'à l'article 2 de la loi spéciale il est clairement indiqué que la solution ou le régime intervenu l'est à titre transitoire.

M. Désir. — Ce n'est pas ce que M. Wyninckx a dit.

M. Eyskens, Premier ministre. — Toute modification de ce régime transitoire implique cependant une majorité très qualifiée.

Telle est la vérité et les faits sont à présenter objectivement dans les deux régions et dans les deux communautés de notre pays pour qu'il n'y ait aucune équivoque.

Mme Mathieu-Mohin. — Il faut changer la loi.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

M. Eyskens, Premier ministre. — M. Bertrand a eu un mot heureux, que j'ai retenu, en parlant d'un «porc-épic héréditaire». Sa naissance a certainement été douloureuse, monsieur Bertrand. Mais ne perdons pas de vue qu'à côté des lois de l'hérédité existent celles de la mutation. Lorsque j'ai perçu cette semaine l'énorme esclandre causé par cette affaire, je me suis demandé si le porc-épic ne devenait pas un sanglier. Il faudra, en effet, le maîtriser et le réduire à ses justes proportions.

Je vous ai répondu, monsieur Bertrand, à propos de l'article 2, je dirai dans les deux langues nationales, à quiconque m'interrogera à ce propos, qu'il suffit de constater un fait légal et de l'interpréter comme il doit l'être.

De heer Vanderpoorten geeft mij een goed punt — en ik ben hem daar dankbaar voor — omdat ik naar de Senaat ben gekomen met de zorg van de hele regering en van mijzelf. Ik heb van hem waarschijnlijk één op tien of één op twintig gekregen. V... mij krijgt hij ook een goed punt omdat het altijd bijzonder aangenaam is naar hem te luisteren en omdat hij ook ernstige dingen met de nodige relativering naar voor kan brengen. Met zijn interventies siert hij deze Hoge Vergadering.

De heer De Bondt. — Niet met zijn interrupties!

De heer Vanderpoorten. — Zegt u niets over mijn motie, mijnheer de Eerste minister?

De heer Eyskens, Eerste minister. — Ik kom daar dadelijk toe.

Ter zake nu. Ik heb inderdaad de acht fractievoorzitters ontvangen op hun initiatief. Ik had hen echter reeds tevoren uitgenodigd en wens dit in de toekomst meer te doen. In tijden van crisis is het absoluut essentieel dat politieke vragen in de meerderheid worden gearbitreerd — en economische vraagstukken zijn toch ook politieke vraagstukken — en dat daarover wordt vergaderd met de leiders van de partijen in het Parlement.

De heer Vanderpoorten heeft met de hem welbekende arglist de voorzitter van de CVP geciteerd.

Le pays s'enlise et malgré l'action et les efforts du CVP... want wat de heer Tindemans heeft geschreven kan de voorzitter van elke partij, inclusief de uwe, schrijven, mijnheer Vanderpoorten.

Wij zijn verantwoordelijk voor een aantal controleerbare variabelen van de economische puzzle, maar wij worden geteisterd door zoveel invloeden van buiten af die ons overvallen.

Voor zover ik weet is er een verslechtering in de hele Westerse economie en als er geen internationale conjuncturele verbetering plaatsvindt vanaf de tweede helft van dit jaar en in 1982, dan vrees ik dat een ernstige toestand zal ontstaan die veel gelijkenis zal oproepen met de zwaarste crisis van het verleden, namelijk die van de jaren dertig die ook alle landen heeft geteisterd.

De heer Lahaye. — Daarom precies vluchten de Belgen met hun bezit naar het buitenland.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Uit uw opmerking, mijnheer Lahaye, versta ik niet dat u deze Belgen een brevet van civisme toekent.

De heer Wyninckx. — Ze zijn daar ook niet veilig.

De heer Lahaye. — Wat ik nu tegen u zeg, mijnheer de Eerste minister, heb ik reeds vroeger aan uw geëerde vader gezegd.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Ik deel uw standpunt niet, mijnheer Lahaye.

In deze moeilijke omstandigheden hoeft het ons niet te verwonderen, mijnheer Vanderpoorten, dat een crisisbeleid, dat zo moeilijk is, ook wel eens zou leiden tot een beleids crisis. Dat was zo in de jaren dertig, dat is vandaag ook zo in vele landen en het kan ook wel zo zijn in dit land.

De politieke partijen die de steunpilaren zijn van onze democratie en van de werking van onze democratie, moeten een zekere bescheidenheid aan de dag leggen omdat geen enkele politieke partij beschikt over de absolute meerderheid en bijgevolg geen enkele politieke partij honderd procent, tachtig procent of zeventig procent kan gelijk krijgen in een politiek debat in ons land en binnen de regering. Dat is uitgesloten. Dat kan niet en mag niet. Men kan het land niet blijven regeren met politieke partijen die honderd of honderd tien procent gelijk willen hebben. Als men ooit zegt dat men zoveel gelijk heeft gekregen, dan is dat onwaar. Men moet een zekere politieke tolerantie kunnen en durven aan de dag leggen en ook een zekere politieke bescheidenheid om het land te kunnen blijven regeren in naam ook van het algemeen belang. Dat moest mij ook van het hart.

Wat die vernuftige motie van de heer Vanderpoorten betreft — in zijn geval zou ik hetzelfde hebben gedaan — wel, zij is voor mij zonder voorwerp. Mijn verklaring van gisteren was zeer duidelijk. Binnen de regering is het incident gesloten. Ik heb daarnet gezegd dat de regering vanzelfsprekend eenparig staat achter wat ik gisteren hier heb verklaard. Derhalve is uw motie, mijnheer Vanderpoorten, overbodig. Ik vraag dus aan de meerderheidspartijen om deze motie te beschouwen als een geestige stunt (*protest op de liberale banken*), als een vernuftig probeersel, als een poging om met veel arglistigheid verdeeldheid te zaaien. Et is echter geen aanleiding toe om deze motie in overweging te nemen.

Samen met de heer Wyninckx betreur ik het klimaat van geweld, ook op kleine schaal, in de Voerstreek bijvoorbeeld. Het zijn geen legers die daar aanrukken. Maar wij moeten dit optreden niettemin veroordelen en al het mogelijke doen om het te voorkomen. Ook het politiek terrorisme moeten wij afkeuren en de aftuiging van mensen die gastvrijheid genieten op ons grondgebied. Wij mogen niet dulden dat mensen racistisch worden behandeld of worden vermoord. Wij moeten dit gedrag niet alleen afkeuren, maar wij moeten pogen ons zodanig te organiseren dat deze feiten zich niet meer kunnen herhalen.

M. André a déclaré, à juste titre, à cette tribune, que cela a assez duré — c'est également mon avis, et je suis venu au Sénat pour le dire — et qu'il éprouve parfois, voire souvent, un sentiment d'indignation, d'incroyable incompréhension et même de désillusion. Je partage ce sentiment et, dès lors, j'apprécie d'autant plus l'initiative dont vous êtes l'un des auteurs, monsieur André, en vue d'assurer une plus grande stabilité gouvernementale et parlementaire. Avec vos collègues, vous avez abordé là un problème essentiel.

Il y a quelques mois déjà, je vous ai promis l'aide du gouvernement. Nous avons fait appel à des juristes et, comme souvent en pareil cas, obtenu un avis extrêmement nuancé. (*Sourires.*) Il me paraît pourtant utile de poursuivre les travaux. J'espère que, bientôt, gouvernement et Parlement, Sénat et commission compétente, pourront organiser leurs travaux de manière à progresser rapidement et à déboucher sur une formule concrète.

Je rends hommage aux parlementaires, et plus particulièrement au chef du groupe PSC, pour cette initiative prise au delà de toutes les démarcations entre les partis politiques. Il s'agit d'une question absolument fondamentale mais qui, parce que ce problème n'est pas encore résolu et que l'instabilité est notre lot, suscite dans l'opinion publique des comparaisons avec d'autres régimes qui se sont mal terminés, une incompréhension, une indifférence et, parfois même, des manifestations de mépris, ce qui ne pourrait être salutaire pour le maintien de nos institutions démocratiques.

Tenslotte heb ik ook met aandacht naar de uiteenzetting van de heer Jorissen geluisterd. Ik zal slechts op één punt ervan ingaan, namelijk het staalbeleid.

Volgens mij is wat de regering heeft besloten en wat ze voorstelt evenwichtig, en het moet evenwichtig zijn omwille van de Europese reglementering.

In de regeringsbeslissing is ingeschreven dat alle ondernemingen, voor zover ze zich in dezelfde omstandigheden bevinden, een ge-

lijkwaardige behandeling moeten krijgen. Ik heb daar ook gisteren de nadruk op gelegd. Als dat niet het geval is komen wij niet door de EEG-procedure die van essentieel belang is omdat wij van de EEG elf miljard kredieten moeten bekomen, en dit in een tijd waarin financieren zo moeilijk is, en bovendien komen deze kredieten voor een gedeelte nog in aanmerking voor rentesubsidiëring.

Mijnheer Jorissen, mag ik u eraan herinneren dat het staaldossier niet nieuw is? Het werd reeds aangepakt onder vorige regeringen. Vorige regeringen hebben staalplannen uitgewerkt in een geest van solidariteit, en zij hebben toen ook hun verantwoordelijkheid opgenomen, ook op een moment dat uw partij toevallig in de regering was, namelijk in de regeringen Tindemans-2 en Vanden Boeynants.

De heer Jorissen. — Toen was het staalplan niet eenzijdig en van van veel geringere omvang.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Toen ging u akkoord, en nu niet meer.

De oppositie heeft recht op haar eigen waarheid, maar het is een waarheid die men moet toetsen aan de tand des tijds. Ik constateer dat er in drie, vier jaar tijd veel kan veranderen in de overtuiging en de stelling naargelang men van de regering opnieuw terecht komt in de oppositie.

Ik voeg dit toe als randbemerking bij wat u zegt, en ik meen dat de Vlaamse partijen en het Vlaamse land daar ook af en toe aan moeten worden herinnerd.

Iedereen in dit Parlement, de communisten uitgezonderd, heeft regeringsverantwoordelijkheid opgenomen tijdens de laatste tien jaar. Wij zijn allen verantwoordelijk, en wij zijn allen verantwoordelijk geweest. Bijgevolg moeten wij nu, en zeker de twee grote politieke families, deze verantwoordelijkheid verder blijven dragen en schragen.

De heer Van Ooteghem. — Maar u bent verantwoordelijk voor de huidige stommiteiten.

De heer Eyskens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, voor mij ook is het incident gesloten. Het was voor mij wel een symptomatische aanduiding voor wat blijft leven, gaan en kruipen...

De heer Jorissen. — Vooral kruipen!

De heer Eyskens, Eerste minister. — ... daar waar het niet gaan kan. Wij moeten er niet altijd fier om zijn, maar kom, de bladzijde is gekeerd. Laten wij naar de toekomst kijken en — zoals ik gisteren heb gezegd — proberen minder te dingen naar de gunsten van de kiezers en meer naar de gunsten van de toekomst. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Dames en heren, ik herinner eraan dat twee moties werden ingediend.

De eerste ondertekend door de heren Vanderpoorten, Waltniel en Pede luidt:

« De Senaat,

Gehoord de verklaring van de Eerste minister,

Oordeelt dat absolute prioriteit moet worden gegeven aan 's lands financiële, economische en sociale problemen,

Neemt akte van het standpunt van de Eerste minister dat « krachttens het regeerakkoord de regering inzake het statuut van de Voergemeente geen nieuw initiatief zal en kan nemen »,

Veroordeelt dienvolgens de nog steeds niet teruggenomen verklaringen van drie leden van de regering, die een wijziging van dit statuut voorstaan,

En gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu la déclaration du Premier ministre,

Estime qu'une priorité absolue doit être accordée aux problèmes financiers, économiques et sociaux du pays,

Prend acte de la déclaration du Premier ministre: « Je répète qu'en vertu de l'accord de gouvernement, le gouvernement ne peut prendre et ne prendra aucune initiative nouvelle en ce qui concerne le statut de la commune de Fouron »,

Condamne en conséquence les déclarations non retirées jusqu'à présent, de trois membres du gouvernement, qui prônent une modification de ce statut,

Et passe à l'ordre du jour. »

De tweede, de gewone motie van vertrouwen, ingediend door de heren Gijs, Delmotte, André en Wyninckx, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de verklaring van de Eerste minister,
Schenkt vertrouwen aan de regering,
En gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu la déclaration du Premier ministre,
Fait confiance au gouvernement,
Et passe à l'ordre du jour. »

Nous procéderons tout à l'heure au vote sur l'ordre du jour de confiance, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen straks over de vertrouwensmotie, die de voorrang heeft.

La parole est à M. Lagneau.

M. Lagneau. — Monsieur le Président, ce débat se termine d'une manière très académique, M. le Premier ministre adressant des louanges à ceux qui lui ont envoyé des fleurs.

Je rappelle à sa bienveillante attention que les propos de M. Tindemans ne sont pas aussi badins et aussi mondains qu'il veut bien le dire. La critique de M. Tindemans ne visait pas une situation générale, la crise qui sévit en Europe et dans notre pays, mais le gouvernement que vous présidez, monsieur le Premier ministre.

En outre, je vous ai posé une question, également fort précise, à propos de l'action de la gendarmerie dans les Fours. Vous n'y répondez pas. C'est votre droit, mais je désire savoir si, à la lumière des informations que vous possédez, des fautes ont été commises par la gendarmerie et si, dès lors, des sanctions ont été prises, ou si, au contraire, tout s'est passé pour le mieux dans le meilleur des mondes.

M. le Président. — La parole est à M. Eyskens, Premier ministre.

M. Eyskens, Premier ministre. — Monsieur le Président, en ce qui concerne les critiques qui surgissent de part et d'autre, je répondrai à M. Lagneau que j'y suis toujours très attentif car elles doivent nous inciter à la réflexion.

Quant à la deuxième question, je ne suis pas en possession du rapport détaillé de l'état-major de la gendarmerie. Je ne puis, dès lors, donner de réponse précise. Bien entendu, pour ce faire, le ministre de l'Intérieur est à votre disposition, monsieur Lagneau. (Sourires.)

De Voorzitter. — In de bespreking over de begroting van de Diensten van de Eerste minister zijn vier sprekers ingeschreven die meer in het bijzonder willen handelen over het wetenschapsbeleid en over het hoofdstuk « Openbaar Ambt ».

La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens. — Monsieur le Président, je m'adresserai directement à M. le Premier ministre, parce que, à plusieurs reprises, il a demandé aux membres de l'opposition d'être sages et de collaborer positivement. Vous allez juger combien les paroles de l'opposition sont sages par rapport à celles de votre majorité, monsieur le Premier ministre.

Je ne retiendrai peut-être moins votre attention car je ne crois pas pouvoir rivaliser en déclarations sensationnelles avec M. Spitaels, qui n'est plus en séance mais à qui, je pense, on fera part de cette constatation.

Je crois vraiment que la politique scientifique est un domaine qui devrait nous mobiliser tous, susciter notre dynamisme et notre imagination. Je regrette d'ailleurs que cette matière n'intéresse pas davantage nos ministres, trop préoccupés des jeux politiques stériles auxquels ils s'adonnent actuellement.

Il est à peine croyable que l'on ait pu imposer aveuglément une réduction de tous les budgets plutôt que de retenir des priorités, opérer des sélections, en un mot, faire de véritables choix politiques. Nous assistons tous avec angoisse à une « désertification » de certaines régions. N'est-il pas temps de donner une impulsion sans précédent à la science, à la technologie et à l'innovation ?

En lisant l'introduction générale au projet de loi qui nous occupe, je constate que je partage les rêves de ce ministre qui, parmi tant d'autres choses, a la politique scientifique dans ses attributions. Il me répondra sans doute que certaines de mes remarques devraient s'adresser à d'autres de ses collègues. Comment, dans ces condi-

tions, aboutir à une politique scientifique cohérente et volontariste ? D'autant plus, et nous venons d'en avoir le spectacle, que nous savons quelle cohésion, quelle confiance règne dans l'équipe gouvernementale. Je vous prie tout de même, monsieur le ministre, de faire part à vos collègues des quelques remarques que je vais formuler.

Je vous disais donc que je constate avec plaisir qu'effectivement, des exigences déjà exprimées dans mon intervention lors de la discussion du précédent budget retiennent davantage votre attention. Mais il est hautement dommageable que tous les vœux que vous exprimez, excellemment d'ailleurs, ne correspondent pas à la réalité des chiffres. Or, c'est là que le véritable choix politique se juge et je ne vous suivrai que lorsque les budgets seront le reflet exact de vos intentions.

Sous peine de me répéter, je plaide avec force pour une meilleure collaboration de tous les utilisateurs publics, quel que soit le secteur. Ils doivent travailler en collaboration avec toutes nos entreprises pour que leurs achats puissent stimuler notre industrie et obtenir cette référence nationale tant souhaitée pour promouvoir notre commerce extérieur et l'emploi dans le pays. Ici aussi, nos vœux se rejoignent, mais je voudrais voir les projets de loi concrétiser vos bonnes intentions.

Monsieur le ministre, votre tâche est énorme, car de la politique scientifique, des priorités du gouvernement pour la science, la technologie et l'innovation dépendent notre avenir.

Je voudrais attirer votre attention sur une autre tâche qui vous incombe, monsieur le ministre. Je voudrais que vous puissiez créer la clarté, donner l'information exacte et précise dans les domaines où l'application de la technologie entre en conflit avec la défense de la qualité de la vie. Le public a le droit de savoir et les mandataires de recevoir les éléments d'information précise, indispensables pour faire un choix. Le parlementaire doit résoudre publiquement le dilemme avec lequel chacun d'entre nous est confronté : le souhait de progrès et la crainte pour notre survie. Le débat sur l'énergie nucléaire en est une précieuse illustration. Ce débat, tant attendu, tant demandé doit permettre de connaître de façon précise notre besoin immédiat en énergie face à notre dépendance, à nos besoins économiques et au maintien de notre niveau de vie.

L'ignorance engendre l'inquiétude et en ne disant pas la vérité, nous permettons le développement de toutes les psychoses, fondées ou non. Il est temps que les scientifiques sortent de leur tour d'ivoire et qu'ils disent les avantages, les inconvénients et même leurs doutes. Le public n'est pas infantile et il peut donner un consensus, mais uniquement en connaissance de cause.

Nous avons étouffé tout dialogue. Il est temps de dire toutes les vérités, les inquiétantes comme les autres. L'énergie nucléaire comporte ses dangers, statistiquement prévisibles, mais quel autre domaine d'exploitation énergétique en est exempt ? Ne donnons pas d'armes à ceux qui veulent démobiler nos énergies par des arguments démagogiques ou qui veulent, par d'autres arguments excessifs, ruiner tout progrès et entretenir, dans son rejet, l'ensemble de toute innovation technique.

L'Etat ne peut être complice de personne. Et ce ne sont pas les utilisateurs industriels, suspects d'intérêts particuliers, qui doivent éclairer notre lanterne. Il existe des hommes compétents qui peuvent nous dire toute la vérité et nous permettre de parer avec vigilance et conscience à tout danger susceptible de survenir.

Toute ignorance et toute négligence dans ce domaine est coupable. Il est temps que nous ayons une politique scientifique claire et volontariste. Tout progrès comporte ses dangers, mais le consensus de toute la population pour l'innovation technique est aussi un gage de sa réussite. (Applaudissements sur les bancs libéraux.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deconinck.

De heer Deconinck. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, namens mijn fractie wens ik, in verband met het wetenschapsbeleid volgende algemene beschouwingen naar voor te brengen.

Het voorgestelde begrotingsprogramma, dat een functionele en geen beheersbegroting is, geeft een duidelijk overzicht van de globale inspanningen geleverd door de overheid inzake wetenschapsbeleid. Dit is niet onaanzienlijk : 43,7 miljard. Bij nader toezien is hiervan 23,2 miljard bestemd voor de rechtstreekse financiering van het universitair onderwijs, voor wedden en werkingskosten. Geeft dit geen vertekend beeld van de situatie ?

De rol van de minister van Wetenschapsbeleid beperkt zich tot een coördinerende taak tussen de verschillende departementen die in de financiering bijdragen. De minister van Wetenschapsbeleid zelf beschikt in het totaal budget over 2,4 miljard, op een totaal van

43,7 miljard, waarvan er dan nog 1 miljard vastligt voor het nakomen van onze internationale verbintenissen. Dient er niet ernstig van gedachten te worden gewisseld om deze schizofrene situatie te verhelpen?

Op het ogenblik is er een minister die het Wetenschapsbeleid onder zijn bevoegdheid heeft, een Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid, een Interministeriële Commissie voor Wetenschapsbeleid en een Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid. Dit alles gerugsteund door de Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Alhoewel elk zijn rol speelt, is dit niet een beetje van het goede teveel?

De begrotingsanalyse leert ons het volgende. Massa I: Rechtstreekse financiering van het universitair onderwijs, tabel pagina 16: De Nederlandstalige instellingen krijgen minder kredieten dan de Franstalige instellingen, alhoewel er méér Nederlandstalige studenten zijn. Denkt de regering eraan om in dit verband initiatieven te nemen ten einde deze situatie te verhelpen?

Inzake de ontwikkelingssamenwerking is de toestand wraakroepend; 92,3 pct. gaat naar de Franstalige sector, 7,7 pct. naar de Nederlandstalige sector. De minister van Ontwikkelingssamenwerking wou in 1980 nog 2 200 bijkomende buitenlandse studenten uit Marokko in het kader van de ontwikkelingssamenwerking toelaten, wat een uitgave vertegenwoordigt van meer dan 400 miljoen. Dit is noch min noch meer subsidiëring van een volledige Franstalige universiteit.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad heeft hiertegen scherp geprotesteerd. Door de Vlaamse publieke opinie wordt uitgekeken naar de ombuiging van dit beleid door de instelling van een inhaalplan, de mogelijkheid tot een eigen specifiek beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. In het kernkabinet van 10 oktober 1979 werd beslist een werkgroep te installeren die het probleem van de verdeling van de financiering over de gemeenschappen inzake ontwikkelingssamenwerking, studietoelagen en geconcentreerde acties moest onderzoeken en ter zake voorstellen aan de regering voorleggen, ten einde tot een billijke verdeelsleutel te komen, die nog bij de begrotingswijziging zou kunnen worden ingevoerd voor 1980. Zie Stuk Kamer 4, Begroting ontvangsten en uitgaven, pagina 127. Hoeveel zit het hier nu mee?

Massa II: Onrechtstreekse financiering van het universitair onderzoek. Voor de met het NFWO geassocieerde fondsen — FKFO, FGWO, IIKW — en voor andere financieringsorganismen, bijvoorbeeld geconcentreerde onderzoeksacties, kan eveneens een beduidende achterstand van de Vlaamse gemeenschap inzake financiering vastgesteld worden. Alles te zamen, fondsen, universiteiten, ontwikkelingssamenwerking, investeringsprogramma's en onderzoeksprogramma's, zou het hier om bedragen gaan die rond de drie miljard schommelen op een totaal van 43,7 miljard. De Vlaamse gemeenschap vraagt de instelling van een inhaalplan — laat ons zeggen over een periode van drie jaar — om te komen tot een billijke herverdeling op basis van het aantal afgestuurd van de tweede cyclus van Belgische nationaliteit.

Massa III: Onderzoeksfinanciering in landbouw en industrie. Dergelijk initiatief is op zichzelf wel te verdedigen, maar is het ook niet aangeraden om zich te beraden over het sociaal nut en de maatschappelijke relevantie van dit onderzoek? Moet er niet worden gedacht aan grootscheepse financiering van maatschappij-onderzoek zoals leefmilieu, tewerkstelling, sociaal beleid, alternatieve energie, anders geconcipeerd dan de *Research and Development*-programma's van Wetenschapsbeleid, gefinancierd door de rechtstreeks betrokken departementen?

Komt de subsidiëring van deze huidige industriële onderzoeksprojecten niet neer op een verkapt bedrijfssubsidiëring? Het geval van afwending van fondsen van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek van Nijverheid en Landbouw in een bedrijf, werd door de Landelijke Bedienden Centrale bij de rechtbank aangeklaagd!

Men hoort de jongste tijd te veel de kritiek dat het patronaat en de industrie het wetenschapsbeleid en het onderzoek als een welkome aanvulling van hun financiering beschouwen.

Welk is trouwens de garantie dat het Rijk de juiste projecten steunt, er een voldoende terugkoppeling van de onderzoeksresultaten is, het Rijk eigenaar is van de onderzoeksresultaten van projecten die het steunt, er hierop voldoende controle is, wie weet of er bij industrialisering van een bekomen resultaat het Rijk teruggave bekomt van het in de vorm van onderzoeksfinanciering voorgeschoten geld en of het Rijk zelf deelneemt aan de industrialisering en de commercialisering van deze resultaten?

Massa IV: Onderzoek in openbaar dienstbetoon. Welk is tot hier toe het nut geweest van de *Research and Development*-programma's inzake rechtstreekse beïnvloeding van het overheidsbeleid ter zake,

door het uitvoeren van objectief wetenschappelijk onderzoek in een bepaald domein als beleidsvoorbereidend instrument? Kan er worden aangewezen dat het *Research and Development*-programma Sociale Wetenschappen, Energie, bijgedragen heeft tot de besluitvorming ter zake?

In de energiesector is globaal genomen het onderzoek voor 85 pct. gericht op de nucleaire sector. Kan hierin geen verandering worden gebracht? Hoeveel staat het met de instructies van de minister van Economische Zaken om de begroting van het CSK-Mol intern te herstructureren en eveneens de bevoegdheden te wijzigen?

Is het juist dat het dossier van de aanschaf van een oceanografisch schip door de Staat, een budgettair-communautair evenwicht vormt met het *Research and Development*-programma Luchtvaart? Wat is dit voor soort wetenschapsbeleid? Is het juist dat van de 400 miljoen nodig voor dit schip, 60 miljoen voorbehouden zijn voor de Franstalige gemeenschap? Is het juist dat in het *Research and Development*-programma Luchtvaart in eerste instantie de regering-Martens I, Sabca niet behouden had, maar dat dit daarna er werd aan toegevoegd onder druk van sommige regeringspartners, 300 miljoen, met de bedoeling alzo het miljoenenverlies van het Airbus-project te compenseren?

Massa V: Internationaal onderzoek. Ook hier wijzen de cijfers in de richting van een flagrante achterstand van de Vlaamse Gemeenschap. Vooral de Université libre de Bruxelles schijnt hierin sterk bedreven te zijn.

En dan de regionalisatie. Gaat de opsplitsing van de bevoegdheid over het toegepast wetenschappelijk onderzoek over het nationaal, gemeenschap- of gewestelijk niveau, naargelang het over materies gaat die tot de nationale, de exclusieve gemeenschaps-, of de exclusieve gewestbevoegdheid behoren, niet leiden naar ontreding van het wetenschappelijk onderzoek door dubbel gebruik, bevoegdheidsconflicten, en verschillende organisatie?

Welke garantie heeft men dat door de gewesten en de gemeenschappen niet eerst aanspraak gaat worden gemaakt bij de verdeling van de kredieten in de verschillende financieringsorganismen op de nationale pot in de vorm van «nationaal belang» ten einde de voor hen gereserveerde kredieten niet te moeten aanspreken en die te kunnen wenden voor andere doeleinden?

Mijnheer de Eerste minister, de Vlaamse gemeenschap verwacht dat op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek en de ontwikkelingssamenwerking de kredieten meer gelijkmatig zullen worden verdeeld opdat Vlaanderen op dit terrein zijn werkelijke rol kan vervullen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De heer Lahaye. — Ik hoop dat u op al deze pertinente vragen een antwoord zult krijgen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, oorspronkelijk lag het in mijn bedoeling, naar aanleiding van de bespreking van de begroting van de Eerste minister, wat betreft de kredieten van het wetenschapsbeleid, een fundamenteel betoeg te houden, door ten gronde in te gaan op het sinds de jongste jaren gevoerde beleid.

Gezien de wending echter die de bespreking van deze begroting heeft genomen met betrekking tot het gevraagde vertrouwen van de regeringspartners, zal ik mij beperken tot het aangeven van de hoofdlijnen die ik dacht te volgen, in de hoop en de veronderstelling dat een fundamentele bespreking over het wetenschapsbeleid binnen afzienbare tijd in de betrokken commissie en in de openbare zitting van deze Senaat, zou kunnen plaatshebben.

Zeër schematisch zal ik het dan ook hebben over een kritische analyse van de huidige toestand, over mogelijke alternatieven ter zake, over een drietal, naar ons oordeel, belangrijke opmerkingen, om te besluiten met enkele vragen die wij moeten stellen, waarop we als Parlement een duidelijk antwoord moeten weten te formuleren.

Mijnheer de Voorzitter, als wij de huidige toestand analyseren, dan stellen we vast dat sinds jaren het wetenschappelijk onderzoek in België nauwelijks in staat is een echte bijdrage te leveren in het oplossen van de huidige maatschappelijke problemen: noch als stimulans voor industriële vernieuwing, noch door nieuw gegroeide collectieve behoeften tegemoet te komen.

De opties voor navorsingspolitiek lijken nog overwegend genomen te worden op basis van belangengroepen die hun verworven posities willen beschermen tegen alternatief of vernieuwend onderzoek.

Inderdaad, de innige verbondenheid van het wetenschappelijk onderzoek met het heersend maatschappelijk bestel, heeft tot gevolg

dat selectiecriteria en prioriteiten worden aangelegd die commerciële belangen dienen en die, vooral in tijden van economische recessie, verschillende beperkingen invoeren in onderwijs en in onderzoek, in zover deze niet rechtstreeks ten dienste staan van particuliere machtsbelangen en winstmotieven.

Uit een analyse van de researchbudgetten, blijkt er een fundamenteel onevenwicht te bestaan tussen de aangewende middelen en de maatschappelijke urgentie van de problemen.

En nochtans, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zijn uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek en voor technologische ontwikkeling, investeringen waarvan gehoopt wordt dat zij zullen leiden tot kennisverbetering en technologische vooruitgang wat op zijn beurt voor produktieverhoging zou moeten zorgen.

Op kwantitatief vlak echter, blijkt dat er in België relatief veel minder aan onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven wordt besteed dan in Nederland, Zwitserland, Zweden en Noorwegen bijvoorbeeld. Het is dan ook niet verwonderlijk dat onder meer de Belgische industrie in sterke mate afhankelijk is van buitenlandse technologische vernieuwingen.

Ook op kwalitatief gebied is de Belgische en ook de Vlaamse situatie niet zo schitterend te noemen.

De innovaties beperken zich meestal tot aanpassingen en verbeteringen van bestaande produkten.

Het technologisch onderzoek spitst zich veeleer toe op de aanpassing van de produktietechnieken, wat dikwijls neerkomt op de introductie van arbeidsbesparende machines en produktiemethodes.

Er is een sterke versnippering van het onderzoek over diverse instellingen en een nijpend gebrek aan coördinatie, wat de concrete industriële verwezenlijking in de weg staat.

De externe effecten van technologische vernieuwingen zijn onvoldoende gekend, terwijl milieu-effectrapportering, maatschappelijke kosten-batenanalyses en dergelijke in België nauwelijks enige aandacht krijgen.

Daarenboven zijn over het wetenschappelijk onderzoek in de privé-sector, nauwelijks precieze gegevens voorhanden.

Tenslotte blijkt uit de OESO-statistieken, dat België zich plaatst in de reeks van de tien belangrijkste industrielanden wat de export van researchintensieve produktgroepen betreft en zich het minst beroept op patenten en licenties die theoretisch zouden moeten toelaten deze achterstand in te lopen.

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, drukken wij in het bijzonder op de zeer zwakke informatie naar het grote publiek toe, vanwaar tal van problemen die leiden naar het ontstaan van een vorm van wat men noemt directe democratie, maar die ik veeleer als een parallelle democratie zou willen bestempelen, terwijl de parlementaire controle zo goed als onbestaande is.

Nochtans, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, moet het mogelijk zijn om na grondige analyse van de huidige toestand tot alternatieven te komen in het beleid. Wij bedoelen dit alles in positieve zin.

Zeer schematisch zou ik een eerder progressieve politiek inzake wetenschapsbeleid willen samenvatten onder drie noemers:

Ten eerste, uniformering, door vereenvoudiging van procedures, van statuten, van instellingen, van informatiestromen en van geldstromen.

Ten tweede, synthese door het ontwikkelen van een dynamische sluis tussen politiek beleid en maatschappij enerzijds en wetenschappelijk onderzoek anderzijds, om een toekomstgericht beleid mogelijk te maken en een degelijke controle te kunnen uitvoeren op alle aspecten van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek.

En tenslotte, dynamische evaluatie, zowel op het verleden gericht door controle van middelen en van resultaten, als op de toekomst, wat betreft de finaliteiten van het wetenschappelijk onderzoek, die vooraan staan.

De complexe structuur van het wetenschapsbeleid in België houdt vanzelfsprekend rechtstreeks verband met de historische gegroeide situatie, waarbij ieder departement initiatieven op het vlak van wetenschapsbeleid nam en waarbij achteraf een superstructuur van het wetenschapsbeleid werd opgelegd. Het gevolg daarvan is dat de rol van de minister die het wetenschapsbeleid in zijn bevoegdheid heeft, zich beperkt tot in hoofdzaak een coördinerende rol, wat duidelijk wordt beklemtuond door het feit dat hij in de totale begroting van meer dan 43 miljard voor 1981, slechts beschikt over iets meer dan 2 miljard via de diensten van de Eerste minister, sector wetenschapsbeleid.

De beleids- en adviesstructuren moeten dus verlicht en vereenvoudigd worden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de Interministeriële

Commissie voor Wetenschapsbeleid af te schaffen en haar bevoegdheid over te dragen naar de Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid, die daardoor een breder bevoegdheidsterrein zou krijgen en over meer administratieve en personeelsmiddelen zou beschikken.

Anderzijds zou men kunnen stellen dat, aangezien het wetenschappelijk onderzoek hoofdzakelijk wordt uitgevoerd aan de universiteiten en aan de universitaire instellingen, de idee om de administraties van wetenschapsbeleid en van onderwijs samen te brengen onder één noemer, beslist onze aandacht verdient. Op het ogenblik trouwens maakt de financiering van het hoger onderwijs ongeveer 58 pct. uit van het totale budget van het wetenschapsbeleid. Ook dit zou ernstige vereenvoudiging van de beleidsstructuur kunnen meebrengen en een ernstige verhoging in efficiëntie ten gevolge hebben.

Men zou anderzijds kunnen opteren voor de heroriëntering van de huidige Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid naar een Raad voor Wetenschappelijk Onderzoek, die voornamelijk tot taak zou hebben de besteding van de gelden te bepalen, evenals de controle op het gebruik ervan, op basis van een op te stellen meerjarenplan, dat de grote lijnen van een politiek op lange en halflange termijn zou vastleggen.

Verder zou men moeten kunnen denken aan herstructurering van de wetenschappelijke instellingen van de Staat.

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zouden wij een lans willen breken voor de maatschappelijke prioriteiten van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek, waarbij meer aandacht zou moeten worden besteed aan de brede maatschappelijke gevolgen van de bestaande technologie en van het aan de gang zijnde wetenschappelijk onderzoek. Met name, de weerslag op de werkgelegenheid, op het milieu, op de planologie, op de psycho-sociale relaties, op de veiligheid, op het democratiseringsproces enzovoort, is in dit opzicht erg belangrijk. Met andere woorden, wij zouden in een nieuwe oriëntatie de nadruk moeten kunnen leggen op de democratisering van het wetenschaps- en onderzoeksbeleid.

Ik besluit, mijnheer de Voorzitter en geachte collega's, met enkele bemerkingen en een drietal vragen.

Wij hebben met zeer veel aandacht het verslag en de bespreking over het wetenschapsbeleid in de commissie en in de openbare vergadering van de Kamer met belangstelling gevolgd, doch ons daarbij, als parlements lid dat daarom niet noodzakelijk een wetenschappelijke opleiding heeft gekregen, vragen gesteld waarop wij, althans in de teksten, geen antwoord hebben gevonden.

Het is zeer waarschijnlijk juist dat sinds de industriële revolutie, er altijd spanningen en weerstanden zijn geweest tussen de mens en de machine ingevolge de introductie van nieuwe technieken.

Maar de angst voor een blijvende en uitzichtloze werkloosheid is inderdaad al te dikwijls veroorzaakt geweest door de introductie van nieuwe technieken, zonder dat men gelijktijdig de inspanning had gedaan om mogelijke oplossingen in te studeren en uit te werken voor de verschrikkelijke problemen van het verlies aan werkplaatsen die deze nieuwe technieken meebrachten en die onvoldoende werden gecompenseerd.

Wij hebben inderdaad, wat dat betreft, het gevoel dat de samenwerking tussen de wetenschappers op technologisch vlak en de sociologen en andere experts inzake menswetenschappen, onvoldoende is, ten einde ons tijdig voor te lichten over de grenzen van de aanvaardbare risico's voor de bevolking en over de morele verantwoordelijkheid van onze vorsers en van onszelf, die geacht worden de politieke beslissingen te nemen.

Een derde opmerking, mijnheer de Voorzitter, is ook dat wij als politieke verantwoordelijken meer inzicht zouden moeten kunnen krijgen over de eventuele invloeden van de commerciële belangen van sommige grote industrieën, die dikwijls multinationale bedrijven zijn en die wellicht vaak al te veel doorwegen op de beslissingen van een bepaald onderzoek in een bijzonder domein, eerder dan in een ander, en van het tot produktie brengen van bepaalde types van procédés en van technieken, eerder dan van andere. Dit plaatst ons, parlementsleden tegenover een aantal vraagtekens, waarvoor, op het eerste gezicht althans, geen antwoorden voorhanden zijn.

Het is zeker dat de risico's van het in productie brengen van bepaalde fabricagetypes meer en meer gevaren inhoudt: technische catastrofes die niet steeds te voorzien zijn, problemen van het vervoer van grondstoffen en van kernbrandstoffen die steeds gevaarlijker worden, het bijna onoplosbare probleem van de stockage van afval van gevaarlijke stoffen en de enorme risico's van de verspreiding van toxische produkten, waarvan de nadelige invloed, over vele jaren zelfs, niet te berekenen is.

De gewetensvraag voor ons is, op welke manier wij als politieke verantwoordelijken beslissingen kunnen nemen op dit vlak, zonder dat wij bijna de zekerheid hebben van de beheersing van de voorstelbare risico's ter zake.

Indien het waar is — en het zal wel waar zijn — dat al deze problemen steeds maar ingewikkelder worden en zodanig gespecialiseerd dat niemand nog in staat is alleen een antwoord te geven over de opportuniteit van een bepaalde beleidskeuze, dan volstaat het zelfs niet meer, de openbare opinie en het Parlement te informeren, maar is het echt noodzakelijk dat wij nieuwe mechanismen van informatie van het grote publiek en van parlementaire controle organiseren zodat wij in staat worden gesteld beslissingen te nemen met kennis van zaken over problemen die niet meer alleen van technische orde zijn maar van aard zullen zijn om de keuze te bepalen van het soort maatschappij waarin wij morgen zullen leven. Hierbij kunnen de wetenschappers ons helpen.

Mijn vraag is dus, mijnheer de Voorzitter, hoe wij ons als Belgisch Parlement moeten organiseren om aan deze vreselijke uitdaging te beantwoorden.

Ten aanzien hiervan moeten wij ons in geweten durven afvragen — en ik poog heel objectief te zijn — of de parlementaire controle, zoals wij die kennen, geen mythe is. De voorzitter van de zopas gehouden vijfde parlementaire en wetenschappelijke conferentie van de Raad van Europa nodigde de aangesloten Lid-Staten uit om de informatie naar het grote publiek en de parlementaire controle op de beslissingen aangaande het wetenschappelijk en technologisch onderzoek te organiseren in de landen waar die nog niet zou bestaan. Maar gelijktijdig moesten we vaststellen dat w^en West-Europa en zeker niet in ons land, geen traditie hebben van permanente voorlichting van het publiek en van popularisering van de wetenschappen.

Anderzijds weten we ook dat de echte beslissingen niet genomen worden in het Parlement, afgezien van de bespreking van de begroting waarover we het hebben, maar dat de echte beslissingen genomen worden door de regeringen, door de supra-nationale instellingen, door de instituten voor wetenschappelijk onderzoek en door de belanghebbende industrieën.

Tijdens de slotresolutie werd een aanbeveling aangenomen waarbij iedere parlementaire assemblee werd uitgenodigd om een systeem van evaluatie en van wetenschappelijke informatie uit te denken ten einde deze voorlichting en deze controle mogelijk te maken.

Onze vraag moet zijn, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, op welke manier wij aan de parlementsleden de middelen ter hand stellen om de moeilijke beleidskeuzen te maken die moeten leiden tot belangrijke beslissingen, zonder schrik te moeten hebben voor de onmiddellijke gevolgen en zonder angst voor de nabije toekomst van onze maatschappij.

Wij hopen, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste minister, geachte collega's, dat wij op de medewerking van alle fracties en van de regering zullen kunnen rekenen om ook in het Belgische Parlement, naar het voorbeeld van onze Engelse collega's, een overleg tot stand te brengen die een echte efficiënte controle op het wetenschapsbeleid mogelijk maakt. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, ministre.

M. Maystadt, ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de la Politique de l'Environnement. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je souhaiterais commencer ma réponse par la conclusion du dernier orateur, M. Seeuws, qui a, effectivement posé une question fondamentale.

Chacun des intervenants a souligné, à juste titre, l'importance, parfois trop méconnue, de la politique scientifique. Celle-ci — et j'y reviendrai tout à l'heure — est un des instruments les plus importants dont nous disposons pour tenter de préparer l'avenir. Elle est d'autant plus importante, et M. Seeuws l'a bien souligné, qu'elle pose implicitement des choix de société. La décision de choisir telle ou telle orientation de recherche, implique, pour la société, toute une série de conséquences sur différents plans.

Mme Mayence a parlé du conflit éventuel entre l'application de nouvelles technologies et la qualité de la vie. M. Seeuws a souligné d'autres aspects de la question, notamment les conséquences sociales, celles sur l'emploi.

Il est exact que dans nos choix de financement de tel ou tel programme de recherche, nous ne sommes peut-être pas suffisamment attentifs aux conséquences sociales de l'introduction d'une nouvelle technologie.

C'est donc une interrogation à laquelle vous n'avez d'ailleurs pas répondu. Vous avez posé la question: comment pouvons-nous nous organiser pour que, sur ces questions fondamentales, une véritable concertation puisse s'instaurer entre, d'une part, ceux qui prennent effectivement les décisions et, d'autre part, ceux qui, représentant la population, doivent pouvoir se prononcer, eux aussi, sur ces options importantes?

Pour ma part, je suis entièrement ouvert à toutes suggestions qui seraient faites pour ouvrir, en dehors de la discussion du budget qui ne permet pas une analyse aussi approfondie que vous le souhaitez, un débat sur ce sujet important.

Cela dit, je voudrais profiter de l'occasion qui nous est donnée par la discussion du budget pour faire le point sur ce domaine de la politique gouvernementale en partant, comme l'ont fait les intervenants, de la leçon des chiffres.

Mme Mayence, M. Deconinck et M. Seeuws ont exprimé une certaine inquiétude devant ce qu'il faut bien appeler une évolution peu heureuse du programme budgétaire de la politique scientifique.

Le Parlement a droit à la vérité. Il ne faut donc pas essayer de noyer cette réalité dans un brouillard artificiel. Je désire simplement rappeler l'évolution qui a eu lieu et sur laquelle nous pouvons porter un jugement.

La politique scientifique est née voici vingt ans, à une époque de relative prospérité, au cours de laquelle l'enseignement supérieur et la recherche pouvaient bénéficier d'une certaine aisance budgétaire. C'était aussi, rappelons-nous, une époque de grandes aventures scientifiques et techniques, comme la maîtrise de l'énergie nucléaire, la conquête spatiale et la naissance de l'informatique. C'était aussi l'époque du défi américain et du constat fait par l'Europe de son retard technologique à l'égard de l'Amérique du Nord.

Tout ceci justifiait une grande confiance dans les possibilités de la science et une politique scientifique au sens littéral du terme, c'est-à-dire une politique de la science tous azimuts, une politique qui visait à fournir à la science un maximum de moyens pour accomplir ses promesses à l'égard de la société.

Cette situation a sensiblement changé depuis quelques années, et il n'est pas inutile de faire le point sur la situation de notre pays dans ce domaine.

Les ressources financières consacrées à la recherche en Belgique se sont élevées, en 1980, à quelque 66 milliards. Il s'agit là de la dépense totale consacrée à la recherche en Belgique, qui comprend l'ensemble des moyens publics et privés affectés à cette fin sur le territoire national.

La répartition de cette dépense en six grandes catégories donne une première idée de la manière dont ces ressources sont utilisées.

La première catégorie, pour 23 milliards de francs, représente l'effort propre des entreprises en matière de recherche-développement, soit 35 p.c. de la dépense intérieure totale. Le solde, soit 43 milliards, recouvre les diverses interventions des pouvoirs publics; il peut être réparti en cinq grandes catégories:

a) 27 milliards représentent le financement public direct et indirect de l'enseignement et de la recherche universitaire. L'un d'entre vous a souligné la part importante du financement des universités dans le programme budgétaire de la politique scientifique;

b) 7,3 milliards représentent le financement des activités scientifiques à finalité industrielle et agricole, soit 11 p.c. du total;

c) 4,3 milliards sont utilisés pour le financement des activités scientifiques dites d'initiative ministérielle, ce qui représente 6 p.c. du total;

d) 3,3 milliards représentent la contribution belge à des activités scientifiques internationales;

e) 1,2 milliard représente le total des crédits de recherches versés aux dotations communautaires et régionales, ce qui correspond à moins de 2 p.c. du total.

Pour mieux apprécier l'état de la situation en 1980, il me paraît utile d'examiner aussi l'évolution au cours des dernières années.

De 1965 à 1972, les crédits budgétaires de la politique scientifique ont connu un taux annuel moyen de croissance de l'ordre de 12 p.c. Cet effort public a permis au pays de se doter de ce que je considère comme un excellent outil de recherche. Il a permis de développer l'initiative gouvernementale par des actions de recherche concertées, par la mise en œuvre des premiers programmes de recherche-développement.

La période de 1973 à 1979 a connu un ralentissement marqué du rythme de croissance des moyens consacrés à la recherche. Le taux de progression annuel s'est alors situé autour de 5 p.c.

Enfin, pour les années 1980 et 1981, on enregistre une évolution négative, c'est-à-dire une décroissance du programme budgétaire de la politique scientifique en prix constants, de 7,43 p.c. en 1980 et de 0,12 p.c. en 1981.

Je crois vraiment que c'est à juste titre que plusieurs d'entre vous ont, à cet égard, tiré le signal d'alarme.

Un autre indicateur: la place du programme budgétaire de la politique scientifique dans le budget de l'Etat, est également révélateur. La part de ce programme budgétaire est passée de 3 p.c. en 1965 à une moyenne de 4,25 p.c. entre 1971 et 1974. A partir de 1975, ce pourcentage commence à baisser progressivement pour revenir à 3,39 p.c. en 1981. C'est une régression qui nous ramène aux années 1965-1966, au début de la période de croissance de l'effort public dans le domaine de la recherche.

Ces divers indicateurs m'ont amené à affirmer en commission de la Chambre des représentants que la politique scientifique a payé un bien lourd tribut à la crise.

Conscient de ce déclin, le gouvernement a prévu, dans le cadre des travaux de la table ronde sur la politique industrielle, de réunir un groupe spécifiquement consacré à la politique scientifique. La réussite de la politique industrielle rénovée dépend, en effet, dans une large mesure d'une bonne recherche scientifique et de sa transposition aux applications industrielles.

Ceci dit — je reprends l'expression de Mme Mayence: «Il ne faut pas trop rêver» — il est clair qu'un renforcement de l'effort public en direction de la recherche doit se faire dans le respect des options majeures du gouvernement dans le domaine des finances publiques et, en particulier, de sa volonté de stabiliser la part des dépenses publiques dans le produit national brut. Une telle option implique nécessairement un effort difficile de sélectivité et de réorientation.

C'est dans ces limites que le gouvernement doit s'efforcer de mener une politique scientifique véritablement prioritaire, souhaitée d'ailleurs par chacun des intervenants. L'effort de réorientation budgétaire devrait démarrer en 1982 et, bien entendu, s'étaler sur plusieurs années.

J'ai la ferme volonté de faire en sorte que l'élaboration du programme budgétaire pour 1982 soit l'occasion de marquer un coup d'arrêt dans le processus de déclin.

M. Deconinck a plus spécialement insisté sur le problème de la répartition communautaire des crédits de recherche.

De toekenning van de werkmiddelen aan de universitaire instellingen gebeurt op grond van de wet van 1971 op de financiering van de universiteiten, dit wil zeggen op grond van wettelijk vastgelegde normen. Door toepassing van deze criteria werden aan de universitaire instellingen van het Nederlands taalregime 9,9 miljard frank toegekend of 48,8 pct. van het totaal van deze werkingstoelagen aan de Franstalige instellingen 10,4 miljard, of 51,2 pct.

Dit verschil vindt voornamelijk zijn oorzaak in de voorkeur van de Franstalige studenten voor studierichtingen welke per student genomen duurder uitvallen, zoals geneeskunde evenals in het groter aantal buitenlandse studenten aan de Franstalige universitaire instellingen. In een zekere mate wordt het verschil eveneens verklaard door het feit dat de Franstalige instellingen in het algemeen genomen ouder zijn en bepaalde, daaraan verbonden lasten, doorwegen. Tevens is het aantal vrije instellingen aan de Franstalige kant groter, wat een weerslag heeft op de patronale lasten.

Tevens wijs ik op enkele feiten die het mogelijk maken deze verdeling meer te nuanceren en juist te situeren.

Allereerst is er de beslissing van de vorige en ook van deze regering om de kredieten ter beschikking voor de werkingstoelagen voor de subsidieerbare studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden te beperken. En in de initiële begroting 1981 was dit bedrag vastgesteld op achthonderd miljoen. Verder dient erop te worden gewezen dat de verdeling van de werkmiddelen van de universiteiten over de universitaire instellingen van beide taalregimes tijdens de voorbije tien jaar een duidelijke evolutie heeft gekend.

In 1971 was deze verdeling nog 46,6 pct. voor de Nederlandstalige instellingen en 53,4 pct. voor de Franstalige. In 1975 werd dat 47,9 pct. voor de Nederlandstalige instellingen en 52,1 pct. voor de Franstalige. Op het ogenblik bereikt de verdeling, zoals eerder gezegd, 48,8 pct. voor de Nederlandstalige instellingen en 51,2 pct. voor de Franstalige.

De verdeling van de onderzoekskredieten vervat in de onrechtstreekse of parallelle financiering van de universitaire instellingen is van uiteenlopende aard.

Per subdomein is de situatie de volgende.

Voor het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek werd op voorstel van wijlen minister Theo Lefevre als sleutel aange-

nomen het aantal afgestudeerde Belgische studenten van de tweede cyclus. Dit betekent op het ogenblik een verdeelsleutel voor het jaar 1981 van 54,4 voor de Nederlandstalige en 45,6 voor de Franstalige navorsers.

Voor de geassocieerde fondsen, te weten het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek, het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek en het Interuniversitair Instituut voor de Kernwetenschappen werd destijds, eveneens op voorstel van wijlen minister Lefevre, een verdeelsleutel vastgelegd. Voor het jaar 1981 zal deze verdeling, op basis van de beschikbare gegevens, 48,5 pct. bedragen voor de Franstalige sector en 51,5 pct. voor de Nederlandstalige sector. Een klein voorbehoud dient te worden gemaakt voor een nog aan het ILKW toe te kennen bedrag van 13 miljoen frank dat in beraad wordt gehouden tot overeenstemming wordt bereikt over de toe te passen verdeelsleutel.

J'ai donné ainsi un certain nombre d'indications sur la répartition communautaire des crédits de recherche destinés aux institutions universitaires. En ce qui concerne les autres crédits de recherche, je me permets de renvoyer aux indications qui figurent dans le rapport de la commission de la Chambre.

Après avoir ainsi fourni quelques indications sur la répartition entre les grandes catégories d'actions, d'une part, entre nos deux grandes communautés, d'autre part, je voudrais en revenir à la préoccupation exprimée par plusieurs intervenants à savoir la signification nouvelle que doit prendre la politique scientifique dans un contexte de crise et, en particulier, en présence d'un chômage croissant qui pourrait bientôt atteindre, chez nous, selon les prévisions du Bureau du Plan, plus d'un demi-million de personnes.

Il s'agit dès lors de faire de la politique scientifique un moyen de préparer le développement des activités nouvelles qui prendront progressivement la relève des activités anciennes et de mettre au service de cet objectif le maximum de ressources en connaissances scientifiques en savoir-faire technique disponibles dans nos universités et nos centres de recherche.

A cet égard, l'aide publique à la recherche s'est peut-être trop souvent limitée dans notre pays — et M. Seeuws y a fait allusion — à répondre à l'initiative spontanée des entreprises, qu'il y ait toujours un contrôle suffisant ou une initiative suffisante de la part des pouvoirs publics.

Or, on voit se dessiner de plus en plus nettement la nécessité d'organiser une partie au moins de nos efforts de recherche autour de quelques grandes orientations technologiques. Pour cela, il faut des modes d'intervention qui mobilisent davantage les capacités dans les entreprises en fonction de grands objectifs concertés entre l'industrie et l'Etat, ceci sans préjudice, évidemment, des procédures plus classiques d'aide à la recherche et des interventions au cas par cas en faveur de projets dus au libre choix des entreprises.

Ce que je vise, c'est — parallèlement à ces procédures qui doivent continuer à fonctionner — des actions plus spécifiques, plus volontaristes, dans certains domaines relativement nouveaux, en fonction d'objectifs plus larges que le projet de recherche particulier d'une entreprise donnée.

Ce qui importe, c'est que l'action au niveau de la recherche-développement soit bien reliée à ce qui doit se faire en aval de celle-ci, pour ouvrir les marchés.

Je voudrais, si vous le permettez, prendre un exemple concret pour illustrer ce que doit être cette approche d'une politique d'innovation, exemple auquel M. Deconinck a fait allusion: le programme Aéronautique et technologies connexes.

C'est en octobre 1976 que le gouvernement a décidé de créer le Comité interdépartemental de l'Aéronautique. Ce comité a procédé, d'une part, à une enquête détaillée dans les milieux industriels concernés et, d'autre part, à un relevé des besoins futurs de la Belgique en matériels aéronautiques et connexes.

A la suite de ces travaux, et dès le début de 1978, le gouvernement décidait de prospecter les possibilités d'intégration de l'industrie belge dans le projet de développement d'un avion civil moyen-courrier européen; cette prospection devait conduire à la création de la société Belairbus et à la participation belge au programme Airbus A-310.

En juin 1979, la Belgique signait un accord avec la France concernant l'exécution en commun d'un programme d'observation de la terre, le programme SPOT.

Enfin, à la fin de l'année 1979, le gouvernement approuvait le programme national de recherche-développement en technologies aéronautiques et connexes.

Ce programme a pour but de permettre à l'industrie belge de se spécialiser et se diversifier dans des produits ayant une valeur ajou-

tée élevée et un caractère hautement technologique; de participer à des programmes technologiques européens dans des secteurs technologiques de pointe, et ceci dès la phase d'étude et de recherche, ce qui constitue l'originalité du programme; de développer de nouveaux équipements et systèmes dans des domaines importants des commandes publiques et d'acquérir les premières références qui sont, entre autres, nécessaires à l'exportation.

Je souligne, en réponse à certaines critiques intervenues à différentes reprises, qu'une vingtaine d'entreprises réparties de manière équilibrée dans tout le pays, et donc dans chacune des trois régions, collaborent à ce programme.

Ainsi, en 1981, 50,2 p.c. des crédits octroyés à charge de ce programme vont à des entreprises situées en Flandre, 40 p.c. à des entreprises situées en Wallonie et 9,8 p.c. à des entreprises bruxelloises. Il est important que notre industrie puisse collaborer, dès l'étude et la phase de recherche, à de grands programmes industriels internationaux, surtout lorsque ceux-ci concernent des équipements que l'Etat belge commandera probablement.

Je rejoins à ce propos les préoccupations de Mme Mayence. Il est, en effet, essentiel d'assurer le lien entre la politique scientifique et la politique des commandes publiques. Aussi — il faut y voir le début de la concrétisation des rêves dont vous avez parlé madame —, malgré le contexte budgétaire difficile que vous connaissez, le gouvernement a décidé, par voie d'amendement déposé à la Chambre, d'ajouter au programme d'investissement 500 millions destinés précisément au financement des activités de recherches liées aux besoins technologiques des commandes publiques. Je puis vous annoncer que le premier domaine visé pour l'utilisation de ces 500 millions est celui des télécommunications. En collaboration avec mon collègue, le ministre des PTT, je prépare une programme qui devrait permettre à un certain nombre de nos entreprises belges de répondre aux appels d'offres qui seront lancés dans ce domaine, dans quatre ou cinq ans. Il s'agit donc d'une action à moyen terme qu'il me paraît important d'entamer dès à présent.

Enfin, pour toutes les sources de financement, les pouvoirs publics devront, dans le soutien qu'ils accordent aux activités de recherche-développement d'ordre industriel, distinguer les entreprises qui consacrent elles-mêmes, en Belgique, une partie importante de leurs activités et de leurs moyens financiers à la recherche; M. Seeuws y a fait allusion. On constate en effet que, malheureusement, des entreprises importantes qui, dans le passé, produisaient un effort propre de recherche et qui accusent aujourd'hui un retard, continuent à occuper une position privilégiée dans la répartition des fonds publics affectés à la recherche-développement. Ceci devra changer à l'avenir. Le soutien des pouvoirs publics en matière de recherche-développement doit contribuer réellement à la formation d'un potentiel propre sur le sol belge. Cela n'est possible que si l'entreprise investit également ses propres moyens dans la recherche. Les mesures fiscales d'incitation prévues par la loi de redressement du 10 février 1981 devraient l'y encourager.

M. Deconinck a également évoqué la participation de la Belgique à des activités de recherches internationales.

Ik zou willen onderstrepen dat, rekening houdend met de middelen die men voor een dergelijke benadering kan bestemmen, de internationale samenwerking voor ons uiteraard een essentiële factor is. Bijgevolg werd bewust de weg gekozen van de grote programma's. De impulsacties van de Europese Commissie zijn op sleutelsectoren geconcentreerd: de nucleaire en de niet-nucleaire energie, de leefmilieuproblemen, de grondstoffen. Binnenkort zal de EEG-Raad uitspraak moeten doen over een nieuw Europees programma dat betrekking heeft op de biotechnologie en over acties inzake micro-elektronika. Wij moeten in deze programma's aanwezig zijn, met een volwaardig Belgisch technisch en wetenschappelijk potentieel, want het komt er — voor een klein land — op aan maximaal de uitwisselingen van informatie en ervaringen, die zich op Europees vlak aandienen, te benutten.

Wij kunnen niet actief zijn op alle gebieden tegelijk, maar we moeten optimaal geïnformeerd blijven om op het juiste ogenblik de technische mogelijkheden en de marktmogelijkheden aan te grijpen die in ons bereik liggen.

Het kader van de Europese onderzoeksprogramma's is in dit verband zeer nuttig. De bilaterale technische en wetenschappelijke samenwerking met bepaalde landen moet eveneens optimaal uitgebuit worden, met name met die landen die zich op dit ogenblik industrialiseren. Deze samenwerking zal de aanloop zijn tot samenwerkingsovereenkomsten — gebaseerd op de taakverdeling — en tot leveringsovereenkomsten voor grondstoffen en energie. Hier ook moet de continuïteit van de actie, vanaf de R-D tot het industriële stadium, op een permanente *follow-up* vanwege de overheid kunnen steunen.

Deze aangelegenheid heeft mijn volle aandacht, onder andere in de voorbereiding van de Conferentie van de Verenigde Naties over de nieuwe en hernieuwbare energieën die in augustus te Nairobi plaats zal vinden.

Mesdames, messieurs, pour surmonter les difficultés actuelles, mais aussi pour saisir les possibilités que réservent les profonds changements dans les conditions économiques internationales, il n'y a pas d'autre voie — je le crois vraiment — que celle d'un vigoureux effort d'innovation, basé sur la recherche-développement.

C'est le passage obligé pour pouvoir affronter, sur notre propre marché comme sur les marchés extérieurs, une concurrence de plus en plus sévère des industries étrangères qui ont, avec le concours de leur gouvernement, largement misé sur la recherche-développement.

Dans ce contexte, la politique scientifique doit devenir essentiellement une «politique pour l'innovation».

C'est en tout cas le contenu que lui donnent les Etats groupés avec nous dans la Communauté européenne. Ce fut également l'objet de la Conférence des ministres de la Politique scientifique de l'OCDE, qui s'est tenue récemment à Paris et qui a traité du rôle de la science et de la technologie dans le cadre du nouvel ordre économique mondial.

Plusieurs participants à cette conférence ont attiré l'attention sur un phénomène de grande ampleur auquel nous allons assister dans la présente décennie, à savoir que la nécessité de maintenir des taux élevés de productivité va entraîner un développement systématique de la robotique, des contrôles électroniques, de la conception assistée par ordinateur, de la télématique. C'est une évolution qui nous est imposée de l'extérieur et nous devons nous y adapter si nous voulons rester ou redevenir compétitifs. — et M. Seeuws l'a souligné — elle provoquera inévitablement des pertes d'emplois qui vont s'ajouter à celles qui résultent de la crise des grands secteurs traditionnels. Comment compenser ces pertes, sinon en mettant en place des activités nouvelles dans de nouveaux domaines? Et comment réussir ce qu'on appelle aujourd'hui le «redéploiement industriel» sans un effort important de recherche-développement?

Le problème — combien préoccupant — de la réadaptation de nos structures économiques se présente ainsi sous deux faces.

La première, c'est la nécessité de réaliser, au plus vite et dans les conditions les moins dramatiques possible, le redimensionnement de nos secteurs traditionnels. Il faut sauver ce qui peut l'être, dans la sidérurgie comme dans le textile, mais l'autre face — au moins aussi essentielle, mais trop souvent masquée par les problèmes plus immédiats —, c'est la préparation de l'avenir de nos structures économiques.

Nous savons que ceci ne peut se réaliser du jour au lendemain. Pourtant, pour éviter un retard qui ne pourrait être rattrapé, il faut faire démarrer tout de suite les recherches et les développements techniques indispensables pour être prêts dans un certain nombre de domaines d'ici cinq ou dix ans. Si nous ne préparons pas cette évolution, dès à présent, nous risquons d'être relégués au niveau d'une terre de simple sous-traitance. C'est en tout cas le sens qu'il faut donner à une politique de recherche pour notre pays, dans les circonstances actuelles, en sachant qu'elle ne commencera à porter ses fruits qu'à moyen terme et en sachant aussi que, au delà de la recherche, il faut préparer le plus tôt possible les conditions économiques générales dans lesquelles les technologies nouvelles seront développées et mises à profit par nos entreprises.

Si la recherche est une condition nécessaire du redressement, elle n'en est pas une condition suffisante. Elle ne pourra atteindre le but fixé et contribuer à la réorientation de nos activités de production que si d'autres conditions sont également réunies. C'est en ce sens que le gouvernement considère que la politique scientifique n'est qu'un des éléments — mais un élément essentiel — de la nouvelle politique industrielle à laquelle toutes les parties concernées, les pouvoirs publics, mais aussi les industriels et les travailleurs devraient consacrer aujourd'hui tous leurs efforts.

C'est dans cette perspective aussi que le gouvernement vous demande de voter ce budget. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hanin.

M. Hanin. — Monsieur le Président, je viens d'entendre la réponse que le ministre Maystadt a faite aux différents intervenants mais elle ne me tranquillise pas entièrement.

Je suis pleinement d'accord sur les principes que vient d'énoncer M. Maystadt. Je suis tout à fait convaincu qu'en effet, l'avenir de notre industrie et notre renouveau économique dépendent de l'effort

que nous serons capables de fournir en matière de science, de recherche et de développement.

Mais il ne suffit pas, monsieur le ministre — et je suis heureux que M. le Premier ministre soit également présent puisqu'il est davantage responsable de la répartition des crédits entre les différents ministères — de proclamer des principes; encore faut-il y conformer ses actes.

Or, d'après les déclarations que vous venez de faire à la tribune, je constate que la part qui sera impartie demain à la politique scientifique, soit en 1982, sera encore moindre que celle qui lui fut accordée à une époque où elle était tout juste satisfaisante. Je considère qu'il s'agit là d'une politique illogique et incohérente.

Je comprends parfaitement les impératifs financiers qui imposent un effort de restriction dans la politique budgétaire globale du gouvernement. Mais, à l'intérieur de cette enveloppe, il est absolument indispensable de rétablir un meilleur équilibre, qui n'est pas encore atteint actuellement. Cela n'a pas été suffisamment souligné et j'aimerais recevoir davantage de garanties à cet égard. Vous n'ignorez pas que, dans cette assemblée, de plus en plus de parlementaires sont intéressés très directement à la politique scientifique et sont conscients de son importance. Ce n'est d'ailleurs pas par hasard que, parmi les intervenants dans la discussion de votre budget, se trouvaient plusieurs parlementaires, comme Mme Mayence ou M. Seeuws, avec qui j'ai assisté à la conférence scientifique d'Helsinki. Nous désirons que les faits correspondent aux principes qui y furent énoncés et ce n'est pas suffisamment le cas à l'heure actuelle. Aussi nous demanderons au gouvernement qu'en 1982, l'effort demandé soit effectivement réalisé.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Hanin heeft enige tijd geleden verantwoordelijkheid gedragen voor het departement dat thans de heer Maystadt zo gezagvol en met toewijding tracht waar te nemen. Ik ben het met de heer Hanin volkomen eens maar er is een kleine restrictie mogelijk.

Het volume van de middelen in termen van geld uitgedrukt is niet noodzakelijk een juiste objectieve aanduiding van de intrinsieke waarde der inspanningen van het wetenschapsbeleid. Vandaar dat de minder snelle aangroei die hoe dan ook in 1982 waarschijnlijk niet zal kunnen worden uit de weg gegaan, niet noodzakelijk met zich brengt dat de inspanningen van ons land op het stuk van wetenschapsbeleid minder effecten zouden sorteren.

Het origineel beleid dat de heer Maystadt ook in 1982 — en wij wensen dat hij de gelegenheid daartoe zal hebben — zal voeren, is erop gericht dat het resultaat van de objectieve waarde van de ingezette middelen, voor zover meetbaar, groter zal zijn dan in het verleden mogelijk is geweest.

Derhalve val ik wel de heer Hanin bij — zijn zorg is ongetwijfeld de zorg van allen die over dit onderwerp nadenken — maar het louter afmeten aan het volume van de ingezette middelen is een defaitistische manier om de inzet ten gunste van het wetenschapsbeleid te bekijken.

Ons aller taak vandaag tegenover het besef dat de aangroei van deze middelen langzamer zal zijn dan in het verleden, is ons toe te leggen op een verhoogde interne kwalitatieve aanwending van deze middelen.

M. Hanin. — Il faut les deux !

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene behandeling gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1981

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1981

Beraadslaging en stemming over de artikelen

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1980-1981

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget des Services du Premier ministre de 1981 et tout d'abord à l'examen des articles du tableau.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor 1981 en allereerst tot het onderzoek van de artikelen van de tabel.

Het woord is aan de heer De Seranno.

De heer De Seranno. — Mijnheer de Voorzitter, ik neem aan dat de begroting voor het Brussels Gewest weldra in de Senaat zal worden behandeld. Wij stellen nochtans vast dat de geldmiddelen voor de kabinetten van het Brussels Gewest nu reeds aan de vergadering worden voorgelegd, verwerkt in de begroting van de Eerste minister.

Waar wij toch de begroting van zijn kabinet behandelen, vind ik het spijtig dat de betrokken minister van het Brussels Gewest het niet nodig heeft geoordeeld aanwezig te zijn. Nochtans zijn er heel wat vragen te stellen.

De staatssecretaris voor het Brussels Gewest, Nederlandse sector, heeft het goedkoopste kabinet, althans volgens de tabellen die ons worden voorgelegd. Het Brussels Gewest, Franstalige sector, kost 40 pct. meer. De minister van het Brussels gewest kost driemaal zoveel.

Ik wou weten, mijnheer de Voorzitter, waaraan deze verschillen zijn te wijten. Wij zullen hier vandaag ons fiat geven over een kwart miljard kabinetsuitgaven. Er zijn er hier 150 miljoen ingeschreven. Er zijn nog andere ambtenaren gedetacheerd naar kabinetten. De kosten daarvan komen niet voor in deze begroting. Ik verwacht dat wij daarover in de nabije toekomst zullen kunnen spreken, ondanks het feit dat we de begroting zullen hebben goedgekeurd.

Ik heb nog een vraag voor de minister van het Openbaar Ambt. Ik kreeg daarop graag een antwoord, al was het schriftelijk, het hoeft niet vandaag te zijn maar wel in de nabije toekomst. Hoeveel ambtenaren van diensten waarvoor u de directe verantwoordelijkheid hebt, of van parastatale instellingen waarover u de voogdij hebt, werden overgeheveld naar kabinetten van de verschillende ministers en staatssecretarissen?

Ik vraag dat deze cijfers mij afzonderlijk worden gegeven. Ik kan het niet opmaken uit de tabellen, omdat de vergoeding voor ambtenaren overgeheveld naar kabinetten, daarin niet zijn opgenomen. Kan de minister mij verzekeren dat ik vrij spoedig de gevraagde inlichtingen zal ontvangen?

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, ministre.

M. Maystadt, ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de la Politique de l'Environnement. — Monsieur le Président, je suppose que l'honorable membre ne demande pas que je lui fournisse immédiatement ces renseignements. Toutefois, c'est bien volontiers qu'après avoir procédé à la compilation nécessaire, je lui ferai connaître le nombre d'agents des services publics actuellement détachés dans les cabinets ministériels.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, als de heer De Seranno die inlichtingen krijgt van de heer minister, kunnen wij daarvan dan een afschrift krijgen voor de andere leden van de Senaat of hoe zal dat gebeuren?

De heer Jorissen. — We kunnen een parlementaire vraag stellen. Dan lezen we het antwoord in het bulletin van *Vragen en Antwoorden*. Ofwel nemen we het woord in het debat en horen we allen het antwoord, en niet alleen het geachte lid dat vragen stelt.

M. Vanderpoorten. — Ce sont presque des confidences.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand meer het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir document n° 5-V-1, session 1980-1981, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stuk nr. 5-V-1, zitting 1980-1981, van de Senaat.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

*Crédits pour les dépenses courantes (titre I)
et pour les dépenses de capital (titre II)*

Article 1er. Il est ouvert, pour les dépenses des Services du Premier ministre afférents à l'année budgétaire 1981 des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
Dépenses courantes (titre I)	2 906,2	—	—
Dépenses de capital (titre II)	1 918,1	774,3	750,0
Total	4 824,3	774,3	750,0

Ces crédits sont énumérés aux titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

*Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I)
en voor de kapitaaluitgaven (titel II)*

Artikel 1. Voor de uitgaven van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1981 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vastleggingskredieten	Ordonnancerkredieten
Lopende uitgaven (titel I)	2 906,2	—	—
Kapitaaluitgaven (titel II)	1 918,1	774,3	750,0
Totaal	4 824,3	774,3	750,0

Die kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

— Adopté.

Aangenomen.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds d'un montant maximum de 15 000 000, 2 000 000 et de 1 500 000 francs peuvent être consenties respectivement au comptable extraordinaire de l'administration logistique du Premier ministre, au comptable extraordinaire des Services de Programmation de la Politique scientifique et aux autres comptables extraordinaires des Services du Premier ministre. Au moyen de ces avances, les comptables extraordinaires peuvent effectuer le paiement des créances ne dépassant pas 100 000 francs.

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 2. Bij afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 15 000 000, 2 000 000 en 1 500 000 frank verleend worden respectievelijk aan de buitengewone rekenplichtige van het logistiek bestuur van de Eerste minister, aan de buitengewone rekenplichtige van de Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid en aan de andere buitengewone rekenplichtigen van de Diensten van de Eerste minister. Bij middel van deze voorschotten mogen de buitengewone rekenplichtigen de schuldvorderingen betalen die niet hoger zijn dan 100 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Le Premier ministre, le ministre de la Fonction publique et le ministre de la Politique scientifique sont autorisés à accorder des provisions aux experts et huissiers de justice qui interviennent pour le compte de leurs services.

Art. 3. De Eerste minister, de minister van Openbaar Ambt en de minister van Wetenschapsbeleid worden gemachtigd provisies te verlenen aan experten en gerechtsdeurwaarders die voor rekening van hun diensten optreden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds successives d'un montant ne dépassant pas 100 000 francs pour chacune des sections 31 et 32 et dont il sera justifié ultérieurement, peuvent être consenties au comptable chargé de la liquidation des secours et allocations à caractère social.

Art. 4. Gezien het spoedeisend karakter der in het vooruitzicht gestelde uitgaven en in afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen voor elk der secties 31 en 32, achtereenvolgende voorschotten van ten hoogste 100 000 frank en die later zullen verantwoord worden, toegestaan worden aan de rekenplichtige die belast is met de vereffening van de hulpelden en toelagen van sociale aard.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Le paiement des allocations de naissance et des indemnités pour frais funéraires s'effectue conformément aux règles établies par l'article 23 de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

Art. 5. De betaling van de geboortetoelagen en van de vergoedingen wegens begrafeniskosten geschiedt volgens de reeds vastgesteld door artikel 23 van de wet van 15 mei 1846 op de rijkscomptabiliteit.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.01 de la section 31 du titre I du présent budget peut, avec l'accord du ministre du Budget, être réparti selon les besoins par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés du même titre.

Art. 6. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.01 van sectie 31 van titel I van deze begroting mag worden verdeeld over de passende artikels van dezelfde titel door middel van een koninklijk besluit.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.01 de la section 32 du titre I du présent budget peut, avec l'accord du ministre du Budget, être réparti par voie d'arrêtés royaux suivant les besoins dûment constatés auprès des divers départements.

Art. 7. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.01 van sectie 32 van titel I van deze begroting mag worden verdeeld, met het akkoord van de minister van Begroting, bij middel van koninklijke besluiten naargelang van de degelijk vastgestelde behoeften in de verschillende departementen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Par dérogation aux dispositions de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les soldes des crédits non dissociés ci-après peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés :

Titre I, section 32, article 01.01.

Titre I, section 33, article 01.01.

Art. 8. Bij afwijking van de beschikkingen van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mogen de saldi van de volgende,

niet-gesplitste kredieten, naar het volgende jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten:

Titel I, sectie 32, artikel 01.01.

Titel I, sectie 33, artikel 01.01.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Par dérogation aux dispositions de l'article 5 de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, des dépenses d'années antérieures peuvent être imputées à charge des crédits non dissociés ci-après:

Titre I, section 31, article 12.01.

Titre I, section 32, article 12.01.

Titre I, section 33, articles 12.01 et 01.01.

Art. 9. Bij afwijking van de beschikkingen van artikel 5 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit mogen uitgaven van vroegere jaren aangerekend worden op de hiernavolgende niet-gesplitste kredieten:

Titel I, sectie 31, artikel 12.01.

Titel I, sectie 32, artikel 12.01.

Titel I, sectie 33, artikels 12.01 en 01.01.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Le crédit inscrit à l'article 12.03 de la section 34 du titre I du présent budget sera mis à la disposition des ministres concernés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Art. 10. Het krediet ingeschreven onder het artikel 12.03 van sectie 34 van titel I van deze begroting zal ter beschikking gesteld worden van de betrokken ministers bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit.

— Adopté.

Aangenomen.

Dispositions particulières relatives aux dépenses de capital

Art. 11. Par dérogation aux dispositions contenues dans le dernier alinéa de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les crédits non dissociés inscrits sous les articles 01.02 et 01.03 de la section 33 du titre II de la présente loi, peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés.

Bijzondere bepalingen betreffende de kapitaaluitgaven

Art. 11. Bij afwijking van de beschikkingen van de laatste alinea van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mogen de niet-gesplitste kredieten ingeschreven onder de artikels 01.02 en 01.03 van de sectie 33 van titel II van deze wet naar het volgend jaar worden overgedragen onder dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. Par dérogation aux dispositions contenues dans le dernier alinéa de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le crédit non dissocié inscrit sous l'article 01.05 de la section 33 du titre II — partie I de la présente loi, peut être reporté à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés.

Art. 12. Bij afwijking van de bepalingen van het laatste lid van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mag het niet-gesplitste krediet ingeschreven onder artikel 01.05 van sectie 33 van titel II — deel I van deze wet, naar het volgend jaar worden overgedragen onder dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Le crédit relatif aux actions et programmes destinés à promouvoir l'innovation technologique, prévu à l'article 01.05 de la section 33 du titre II — partie I, peut être transféré à l'article 60.04.A du titre IV, section particulière du budget.

Art. 13. Het krediet betreffende de acties en programma's bestemd om de bij artikel 01.05 van de sectie 33 van titel II — deel I, bepaalde technologische vernieuwing te bevorderen, mag overgedragen worden naar artikel 60.04.A van titel IV, afzonderlijke sectie, van de begroting.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE IV — Section particulière

Art. 14. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au tableau du titre IV joint à la présente loi sont évaluées à 900 100 000 francs pour les recettes et à 1 066 100 000 francs pour les dépenses.

TITRE IV — Afzonderlijke sectie

Art. 14. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in de tabel van titel IV gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 900 100 000 frank voor de ontvangsten en op 1 066 100 000 frank voor de uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. Il est ouvert au titre IV — section particulière — section I — chapitre I, un article 60.04.A «Fonds de financement des actions et programmes d'innovation dans les technologies de pointe sur le plan national et international».

Art. 15. In titel IV — afzonderlijke sectie — sectie I — hoofdstuk I, wordt een artikel 60.04.A «Fonds voor financiering van acties en programma's voor vernieuwing van de punttechnologieën op nationaal en internationaal vlak» geopend.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au tableau du titre IV joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article ou du littéra se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 16. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in de tabel van titel IV, gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel of van de littera die betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het voorafgaand visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.

Aangenomen.

Autres dispositions spéciales

Art. 17. Le ministre de la Politique scientifique est autorisé à renoncer, conformément aux engagements unanimes qui auront été pris par les pays membres de l'Agence spatiale européenne, à la récupération des droits et taxes nationaux frappant le prix des travaux et fournitures effectués en Belgique pour cette organisation et dont le paiement a été avancé à charge de son budget et de rembourser à cette organisation en complément à la contribution belge, le montant des droits et taxes nationaux éventuellement payés par la susdite Agence pour pareils travaux ou fournitures.

Andere bijzondere bepalingen

Art. 17. De minister van Wetenschapsbeleid is, overeenkomstig de eenparige verbintenissen van de Lid-Staten van het Europees Ruimteagentschap, gemachtigd af te zien van het invorderen van de na-

tionale rechten en belastingen die toepasselijk zijn op de prijs van werken en leveringen welke België voor die organisatie presteert en waarvan de betaling ten laste van zijn begroting werd voorgeschoten; hij is eveneens gemachtigd aan die organisatie, ter aanvulling van het Belgisch aandeel, het bedrag terug te betalen van de nationale rechten en belastingen die voornoemd agentschap eventueel voor dergelijke werken of leveringen heeft betaald.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget des Services du Premier ministre de 1980.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor 1980.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir document n° 5-V-1, session 1980-1981, de la Chambre des représentants.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stuk nr. 5-V-1, zitting 1980-1981, van de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

I. — Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de titel I, lopende uitgaven, en onder de titel II, kapitaaluitgaven, van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1980, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken):

AANPASSINGEN	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings-kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven:</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	11,8	—	—
Verminderings	105,2	—	—
Bijkredieten vorige begrotings-jaren	7,5	—	—
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven:</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	—	—	—
Verminderings	3,5	—	107,2
Bijkredieten vorige begrotings-jaren	—	—	—

I. — Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I, dépenses courantes, et au titre II, dépenses de capital, du budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1980, sont ajustés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

AJUSTEMENTS	Crédits non dissociés	Crédits dissociés	
		Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes :</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	11,8	—	—
Réductions	105,2	—	—
Crédits supplémentaires an- nées budgétaires anté- rieures	7,5	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital :</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	—	—	—
Réductions	3,5	—	107,2
Crédits supplémentaires an- nées budgétaires anté- rieures	—	—	—

— Aangenomen.

Adopté.

II. — Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

II. — Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI ETABLISANT LES PRINCIPES GENERAUX DE LA SECURITE SOCIALE DES TRAVAILLEURS SALARIES

Discussion et vote en seconde lecture des articles amendés

ONTWERP VAN WET HOUDEND ALGEMENE BEGINSELEN VAN DE SOCIALE ZEKERHEID VOOR WERKNEMERS

Beraadslaging en stemming in tweede lezing over de gewijzigde artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen, en seconde lecture, des articles amendés du projet de loi établissant les principes généraux de la sécurité sociale pour travailleurs salariés.

Wij gaan over tot de behandeling in tweede lezing van de gearandeerde artikelen van het ontwerp van wet houdende algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers.

Artikel 10 werd in eerste lezing in volgende bewoordingen aangenomen:

Art. 10. § 1. Bij overlijden van de sociaal verzekerde werknemer, heeft de overlevende echtgenoot recht op een overlevingsuitkering.

§ 2. Wanneer het overlijden van de sociaal verzekerde het gevolg is van een arbeidsongeval of een beroepsziekte, hebben de leden van het gezin recht op een levenslange of tijdelijke rente.

§ 3. Bij overlijden van de sociaal verzekerde wordt een uitkering voor begrafeniskosten uitbetaald.

Art. 10. § 1er. En cas de décès du travailleur assuré social, le conjoint survivant a droit à une prestation de survie.

§ 2. Lorsque l'assuré social est décédé à la suite d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle, les membres de la famille ont droit à une rente viagère ou temporaire.

§ 3. Si l'assuré social décède, une indemnité de frais funéraires est accordée.

Personne ne demandant la parole, je mets cet article aux voix.

Daar niemand het woord vraagt breng ik dit artikel in stemming.

— L'article 10, tel qu'il a été adopté en première lecture, est remis aux voix et définitivement adopté.

Artikel 10, zoals het in eerste lezing werd goedgekeurd, wordt opnieuw in stemming gebracht en definitief aangenomen.

De Voorzitter. — Artikel 34 werd in eerste lezing in volgende bewoordingen aangenomen:

Art. 34 (art. 30 van het ontwerp). § 1. De Koning voert deze wet uit bij in Ministerraad overlegde besluiten en na het advies van de Nationale Arbeidsraad te hebben ingewonnen.

Wordt dit advies niet binnen twee maanden uitgebracht, dan is het niet meer vereist.

§ 2. De koninklijke besluiten houdende uitvoering van de artikelen 2, 15, 17 en 27 tot 30 van deze wet worden voor advies voorgelegd aan de bevoegde parlementaire commissies.

Art. 34 (art. 30 du projet). § 1er. Le Roi exécute la présente loi par des arrêtés délibérés en Conseil des ministres et après avoir recueilli l'avis du Conseil national du Travail.

Si cet avis n'est pas donné dans les deux mois, celui-ci n'est plus requis.

§ 2. Les arrêtés royaux portant exécution des articles 2, 15, 17 et 27 à 30 de la présente loi sont soumis à l'avis des commissions parlementaires compétentes.

Personne ne demandant la parole, je mets cet article aux voix.

Daar niemand het woord vraagt breng ik dit artikel in stemming.

— L'article 34, tel qu'il a été adopté en première lecture, est remis aux voix et définitivement adopté.

Artikel 34, zoals het in eerste lezing werd goedgekeurd, wordt opnieuw in stemming gebracht en definitief aangenomen.

M. le Président. — Le texte du projet de loi adopté en première lecture est donc confirmé en seconde lecture.

De in eerste lezing aangenomen tekst van het ontwerp van wet wordt dus in tweede lezing behouden.

Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het geheel van het ontwerp van wet.

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 5 JANUARI 1977, HOUDENDE UITGIFTE VAN DE TWEEDE TRANCHE VAN DE LENING VAN HET BELGISCH-KONGOLEES FONDS VOOR DELGING EN BEHEER EN TOT REGELING VAN DE PROBLEMEN BETREFFENDE DE LENINGEN IN KONGOLESE FRANK «KOLONIALE SCHULD 4 1/4 PCT. 1954-1974» EN «KONGOLESE SCHULD 4 PCT. 1955-1975»

Verwerping

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 5 JANVIER 1977, PORTANT EMISSION D'UNE DEUXIEME TRANCHE D'EMPRUNT DU FONDS BELGO-CONGOLAIS D'AMORTISSEMENT ET DE GESTION ET REGLANT LES PROBLEMES RELATIFS AUX EMPRUNTS EN FRANCS CONGOLAIS «DETTE COLONIALE 4 1/4 P.C. 1954-1974» ET «DETTE CONGOLAISE 4 P.C. 1955-1975»

Rejet

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van de artikelen van het voorstel van wet betreffende een lening van het Belgisch-Kongolees Fonds.

Nous abordons l'examen des articles de la proposition de loi concernant un emprunt du Fonds belgo-congolais.

La commission propose le rejet de cette proposition de loi.

De commissie stelt de verwerping van dit voorstel van wet.

Nous allons donc nous conformer à la procédure d'usage en pareil cas et voter sur l'article 1er tel qu'il a été amendé par les auteurs de la proposition de loi.

Wij zullen ons dus houden aan de in dit geval gebruikelijke procedure en alleen stemmen over het eerste artikel zoals het gearandeerd is door de indieners van het voorstel van wet.

Dit artikel luidt:

Artikel 1. In artikel 4 van de wet van 5 januari 1977 houdende uitgifte van een tweede tranche van de lening van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer en tot regeling van de problemen betreffende de leningen in Kongolese frank «Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974» en «Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975» wordt § 2 vervangen door de volgende tekst:

«§ 2. Ter intekening op de tweede tranche van de lening worden alleen aangenomen de obligaties van natuurlijke personen van Belgische nationaliteit die eigenaar zijn van effecten van de voornoemde Kongolese leningen en hun eigendomsrecht uiterlijk op 31 december 1962 bewijzen, alsmede hun navolgende rechthebbenden: :

A. Natuurlijke personen geteld in juli 1962;

B. Natuurlijke personen die bewijzen ze bij de intekening te hebben verkregen;

C. Natuurlijke personen die met aankoop- of couponborderellen bewijzen ze vóór 31 december 1962 te hebben verkregen;

D. Natuurlijke personen die bij authentieke akte of enig ander gelijkwaardig stuk bewijzen ze te bezitten vóór 31 december 1962.»

Article 1er. Le § 2 de l'article 4 de la loi du 5 janvier 1977 portant émission d'une deuxième tranche d'emprunt du Fonds belgo-congolais d'amortissement et de gestion et réglant les problèmes relatifs aux emprunts en francs congolais «Dettes coloniales 4 1/4 p.c. 1954-1974» et «Dettes congolaises 4 p.c. 1955-1975» est remplacé par la disposition suivante:

«§ 2. Sont seules autorisées à déposer leurs obligations en souscription de la deuxième tranche de l'emprunt, les personnes physiques de nationalité belge qui, propriétaires des titres des emprunts congolais visés ci-dessus, prouveront leur droit de propriété au plus tard le 31 décembre 1962, ainsi que leurs ayants droit:

A. Personnes physiques recensées en juillet 1962;

B. Personnes physiques qui prouveront les avoir acquis à la souscription;

C. Personnes physiques qui prouveront les avoir acquis suivant bordereaux d'achat ou de coupon, avant le 31 décembre 1962;

D. Personnes physiques qui prouveront les posséder suivant un acte authentique ou toutes autres preuves équivalentes, avant le 31 décembre 1962.»

Het woord is aan de heer Lahaye.

De heer Lahaye. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, u weet dat ik nooit misbruik maak van deze tribune. Ik zal kort zijn.

Het amendement werd opgesteld op verzoek van de commissieleden en de staatssecretaris en moet een oplossing geven aan het probleem dat hier gisteren ter sprake kwam.

Dit amendement is zo bondig dat ik het in enkele trekken nog even wil toelichten.

Het amendement herneemt een vroeger door de heren Hougardy, Sweert en Demuyter ingediende tekst. Deze tekst sloot de niet-Belgen uit van het genot van de wet van 5 januari 1977. Deze beper-

king werd voorgesteld nadat gunstige oplossingen werden beloofd door de heer Geens, wiens belofte later werd bevestigd door de heren Willockx en Eyskens. Ik heb gisteren aan de Parlementaire Handelingen herinnerd en er de betrokken passus uit gelicht. Ik heb altijd geloof gehecht aan de woorden van onze ministers van Begroting zonder ooit hiervan een schriftelijke bevestiging te vragen. Het ware voor mij een ontgoocheling nu te moeten vaststellen dat ook een minister zo maar beloften zou afleggen zonder er zelf in te geloven, en dit ten nadele van de kleine titeldragers die ik verdedigd heb.

De laatste zin van de verantwoording bij het amendement dat «de last volledig door de Belgische gemeenschap zou worden gedragen», is niet bepaald correct en kan aanleiding geven tot een verkeerde interpretatie, wat ik trouwens gisteren naar aanleiding van het antwoord van de minister heb ondervonden.

Het bedrag van de leningen 1954 en 1955 in Kongolese franken was één miljard. Hierop werd na de niet-verplichte telling van 1962, 672 miljoen op de tweede tranche ingeschreven. Er rest aldus een gebrek aan aangifte en inschrijving van 328 miljoen. Het gaat hier precies om de titeldragers die tijdens de Kongolese onlusten door de rebellen waren ingesloten of die in het buitenland verblijvend onwetend waren over de telling van 1962.

Het Belgisch-Kongolees Fonds heeft deze voorraad in haar bezit maar raamt het inwilligen van ons voorstel, niet op een uitgave van 328 miljoen maar maximaal 145 miljoen.

Voor deze uitgave kan onze Schatkist, de gemeenschap dus, zoals in het amendement geschreven stond, geenszins worden aangesproken, maar wel en alleen het Belgisch-Kongolees Fonds, dat daartoe bereid is en uitsluitend bij machte is het te doen ingevolge de conventie tussen haar en het koninkrijk België op 12 mei 1977 afgesloten en ondertekend. Dat fonds beschikt over het geld en wil het uitbetalen. Ik herhaal, het moet niet uit de Schatkist komen. Hierop heeft geen enkele minister ooit geantwoord. Het inwilligen van het wetsvoorstel, dat aan vaste ministeriële beloften beantwoordt, zou daarom de Belgische Staat geen cent kosten.

Daarom ook wil ik erop aandringen, geachte collega's, dit voorstel dat vroeger reeds werd aanvaard in de vorm van een amendement, goed te keuren. (*Applaus op de liberale banken.*)

De Voorzitter. — Wij stemmen over artikel 1 van het voorstel zoals het door de auteurs werd geamendeerd.

De heer Lahaye. — Dan vraag ik het woord voor een stemverklaring, mijnheer de Voorzitter. Het is de toepassing van het reglement dat ik sedert vijfendertig jaar respecteert.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lahaye voor een stemverklaring.

De heer Lahaye. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, mijn fractie zal «ja» stemmen omwille van de volgende redenen.

Omdat dit voorstel rechtvaardig is;

Omdat het weinig overtuigend negatief antwoord van de minister van Financiën ons de meeste leden van deze vergadering, geen voldoening heeft geschonken;

Omdat de vergadering zich herinnert het amendement-Hougardy-Sweert van 22 juni 1976 op wetsontwerp 731 in een eerste lezing te hebben goedgekeurd op alle banken, behalve die van de CVP-PSC, zich aansluitend bij de suggestie van minister Geens om de anomalieën te verbeteren door middel van een parlementair initiatief, dit wil zeggen een wetsvoorstel;

Omdat de Senaat nog zeer goed weet dat het amendement niet in tweede lezing werd goedgekeurd wegens de beloften tot verbetering gedaan door de heer Geens, die naderhand door de heren Willockx en Eyskens werden bevestigd.

De heer Eyskens zal dat niet loochenen. De Voorzitter, waarvoor wij de grootste eerbied hebben, licht ons toch niet verkeerd in. Ik heb dit voorstel verdedigd in de maand januari. U was toen verontschuldigd, mijnheer Eyskens. Volgens de *Parlementaire Handelingen* van 26 januari heeft u toen echter laten weten dat u een oplossing zocht en zou voorleggen aan het Parlement.

Er zijn nog een aantal redenen:

Omdat dit voorstel de Belgische Schatkist geen frank zal kosten daar het Belgisch-Kongolees Fonds de nodige gelden daarvoor beschikbaar heeft;

Omdat de naam «Koninkrijk België» bovenaan de op heden betwiste effecten geschreven stond, waardoor België zich als het ware borg stelde voor de lening.

Mijnheer de Eerste minister, ik verwittig u dat u weinig kans tot slagen heeft met uw crisislening indien u dit niet aanvaardt. U zult ontgoocheld zijn, hoezeer ik u ook succes toewens met die lening.

Omdat het niet meer dan billijk is ten aanzien van diegenen die, geïsoleerd of ziek, in 1962 zich nog op Afrikaans grondgebied bevonden en aldus geen kennis hebben gekregen van een administratief bericht verschenen in het Belgisch Staatsblad;

Omdat het gehele Parlement, meerderheid en oppositie, zich kan aansluiten bij de verklaring van de Eerste minister gisteren, wanneer hij zegt dat het Parlement het laatste woord heeft door zijn stemming;

Omdat door een vrije stemming iedereen in geweten een onrechtvaardigheid kan rechtzetten, een onrechtvaardigheid waarvan de minst begoede Belgische kleine titeldragers het slachtoffer zijn.

Dames en heren, ik hoop derhalve dat u dit voorstel zult goedkeuren. (*Applaus op de banken van de liberalen, de Volksunie en het FDF-RW.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

141 membre sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

104 votent non.

104 stemmen neen.

32 votent oui.

32 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'article n'est pas adopté.

Derhalve is het artikel niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Coppens, Croux, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raemaekers, De Pauw-Devee, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijss, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, M. Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Demuyter, De Rouck, Descamps, Fèvre, Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Noël de Burlin, Nutkewitz, Pede, Peeters, Sweert, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathélet.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

Mme Bernaerts-Viroux, MM. Cooreman, De Clercq, le comte du Monceau de Bergendal et Mme Herman-Michielsens.

De Voorzitter. — Uit de stemming blijkt dat de Senaat de commissie volgt die het verwerpen van het voorstel van wet voorstelt.

Le vote que le Sénat vient d'émettre implique qu'il se rallie aux conclusions de la commission, tendant au rejet de la proposition de loi.

De heer Lahaye. — Ik stel vast dat degenen die drie jaar geleden «ja» hebben gestemd, nu hun stem hebben gewijzigd.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Ik ben afgesproken met de heer De Meyer.

Mevrouw Bernaerts-Viroux. — Ik ben afgesproken met mevrouw Planckaert-Staessens.

De heer De Clercq. — Ik ben afgesproken met de heer Cuvelier.

De heer Cooreman. — Ik heb mij onthouden om mijn sympathie te betuigen voor het volhardingsvermogen van onze collega om een verloren zaak te verdedigen.

De heer Lahaye. — U heeft uw stem niet veranderd, mijnheer Cooreman, maar mijn socialistische vrienden hebben dat wel gedaan. Dat spijt mij oprecht want het amendement werd destijds ingediend door de heren Sweert en Hougardy. Men moet toch een politiek geweten hebben.

De Voorzitter. — Ik dacht dat het debat gesloten was! (*Men glimlacht.*)

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Monsieur le Président, je n'ai pas voté contre cette proposition, car elle a, en principe, ma sympathie et il est bien vrai que les Belges, anciens de la colonie, que cela concerne principalement, n'ont pas été bien traités par l'Etat.

Je n'ai toutefois pas voté «oui», car il m'apparaît, après l'exposé et la réponse du ministre, qu'il y aurait intérêt à améliorer le texte et à mieux en étudier les conséquences.

M. Lahaye. — J'aurais préféré que vous ajoutiez que le royaume de Belgique n'honore plus sa parole. (*Exclamations sur de nombreux bancs.*)

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 87, § 1er, DES LOIS SUR LA MILICE, COORDONNÉES LE 30 AVRIL 1962

Rejet

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 87, § 1, VAN DE DIENSTPLICHTWETTEN, GECOORDINEERD OP 30 APRIL 1962

Verwerping

M. le Président. — Nous abordons l'examen de l'article unique de la proposition de loi relative aux lois sur la milice.

Wij gaan over tot de bespreking van het enig artikel van het voorstel van wet betreffende de dienstplichtwetten.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition de loi.

Ik herinner u eraan dat de commissie de verwerping voorstelt van dit voorstel van wet.

L'article unique est ainsi rédigé:

Article unique. A l'article 87, § 1er, b, des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, modifié par la loi du 1er décembre 1976, les mots «avant l'âge de 24 ans» sont supprimés.

Enig artikel. In artikel 87, § 1, b, van de op 30 april 1962 ge-coördineerde dienstplichtwetten, gewijzigd door de wet van 1 december 1976, vervallen de woorden «vóór de leeftijd van 24 jaar».

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote nominatif.

Daar niemand meer het woord vraagt gaan wij over tot de naamstemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article unique de la proposition de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan, over het enig artikel van het voorstel van wet.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

107 votent non.

107 stemmen neen.

28 votent oui.

28 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'article unique n'est pas adopté.

Derhalve is het enig artikel niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claëys, Cooreman, Coppens, Croux, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, M. Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poullain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangron, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Demuyter, De Rouck, Descamps, Février, Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Jorissen, Kennens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nutkewitz, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

Mme Bernaerts-Viroux, MM. De Clercq, Dussart, Mme Herman-Michielsens et M. Renard.

M. le Président. — Le vote que le Sénat vient d'émettre implique qu'il se rallie aux conclusions de la commission, tendant au rejet de la proposition de loi.

Uit de stemming blijkt dat de Senaat de commissie volgt die het verwerpen van het voorstel van wet voorstelt.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de interpellaties die op de agenda van vandaag vermeld staan, worden ofwel naar volgende week ofwel naar een latere datum verwezen. De mondelinge vraag van de heer Piot komt zo dadelijk aan de beurt.

De commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor toekomstige week volgende agenda voor:

Woensdag 17 juni 1981 te 14 uur:

1. Ontwerp van wet houdende de begroting van het Brussels Gewest voor het begrotingsjaar 1981;

2. Ontwerp van wet waarbij in de arbeidswetgeving sommige bepalingen betreffende de deeltijdse arbeid worden opgenomen;

3. Ontwerp van wet houdende verbetering van het inkomen in de landbouw door een aanpassing van de financiële tegemoetkoming;

4. Voorstel van wet tot bevordering van de vestiging en de investering in de landbouw.

5. Interpellaties:

a) Van de heer Roland Gillet tot de Vice-Eerste minister en minister van Middenstand en van het Plan en tot de minister van Financiën over « de nutteloze administratieve formaliteiten als gevolg van de nieuwe aangifte inzake de personenbelasting, terwijl de regering zich ertoe verbonden had ze te beperken en het onaantvaardbaar karakter van de gevraagde inlichtingen »;

b) Van de heer Lagasse tot de heer Busquin, minister van Binnenlandse Zaken en van Nationale Opvoeding, over « de ernstige feiten die zich op 31 mei in Voeren hebben voorgedaan en het gedrag van een rijkswachtbataljon, waarvan de Franstalige bevolking, journalisten en parlementsleden het slachtoffer waren »;

c) Van de heer De Rouck tot de Eerste minister, alsmede tot de heer Calewaert, minister van Nationale Opvoeding, en tot de heer Busquin, minister van Binnenlandse Zaken en van Nationale Opvoeding, over « de vorming van scholengemeenschappen in Wallonië waarin bestaande Franstalige technische afdelingen worden opgenomen die in het Vlaamse land gelegen zijn ».

Donderdag 18 juni 1981 te 14 uur:

1. a) Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1981;

b) Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1980.

2. Interpellaties:

a) Van de heer de Wasseige tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken over « de goedkeuring van het plan voor de uitrusting van de elektrische centrales »;

b) Van de heer de Wasseige tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken over « het storten van radioactief afval in zee ».

Te 15 uur: Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Eventueel: Mondelinge vragen.

La commission du Travail parlementaire vous propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour suivant:

Mercredi 17 juin 1981 à 14 heures:

1. Projet de loi contenant le budget de la Région bruxelloise de l'année budgétaire 1981;

2. Projet de loi insérant dans la législation du travail certaines dispositions relatives au travail à temps partiel;

3. Projet de loi relatif à l'amélioration du revenu agricole par une adaptation de l'aide en matière financière;

4. Proposition de loi encourageant l'installation et l'investissement en agriculture.

5. Interpellations:

a) De M. Roland Gillet au Vice-Premier ministre et ministre des Classes moyennes et du Plan et au ministre des Finances sur « les formalités administratives inutiles qu'entraîne la nouvelle déclaration à l'impôt des personnes physiques, alors que le gouvernement s'était engagé à les réduire et le caractère inadmissible des renseignements demandés »;

b) De M. Lagasse à M. Busquin, ministre de l'Intérieur et de l'Éducation nationale, sur « les faits graves qui se sont produits à Fouron le 31 mai et le comportement d'un bataillon de la gendarmerie, dont ont été victimes la population francophone, des journalistes et des parlementaires dans l'exercice de leurs fonctions »;

c) De M. De Rouck au Premier ministre ainsi qu'à M. Calewaert, ministre de l'Éducation nationale, et à M. Busquin, ministre de l'Intérieur et de l'Éducation nationale, sur « la création en Wallonie de communautés scolaires auxquelles sont rattachées des sections techniques de régime linguistique français établies en région flamande ».

Jeudi 18 juin 1981 à 14 heures:

1. a) Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1981;

b) Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1980.

2. Interpellations:

a) De M. de Wasseige au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur « l'approbation du plan d'équipement des centrales électriques »;

b) De M. de Wasseige au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur « le déversement en mer de déchets radioactifs ».

A 15 heures: Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Eventuellement: Questions orales.

Is de Senaat het met de voorgestelde regeling van de werkzaamheden eens?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux? (Assentiment.)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PIOT AAN DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE RECLAME IN DE PERS VOOR DE NIEUWE DIENSTEN DIE ZULLEN WORDEN AANGEBODEN DOOR HET BESTUUR DER POSTCHECKS ».

QUESTION ORALE DE M. PIOT AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « LA PUBLICITE FAITE DANS LA PRESSE AUX NOUVEAUX SERVICES QUI SERONT OFFERTS PAR L'OFFICE DES CHEQUES POSTAUX ».

De Voorzitter. — Dames en heren, aan de orde is thans de mondelinge vraag van de heer Piot aan de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie over de reclame in de pers voor de nieuwe diensten die zullen worden aangeboden door het Bestuur der Postchecks.

Het woord is aan de heer Piot.

De heer Piot. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in verscheidene Nederlandstalige en Franstalige dagbladen werden de jongste dagen aankondigingen geplaatst die nieuwe diensten aanprijzen welke vanaf 1 juli door het Bestuur der Postchecks zullen worden aangeboden.

Redactie en presentatie wijzen er duidelijk op dat ¹ geen gewone persberichten, maar betaalde publiciteitsorders zijn, uitgaande van de Regie der Posterijen en dan ook op haar initiatief gepubliceerd.

In bedoelde aankondigingen wordt uitdrukkelijk gewag gemaakt van « kasfaciliteiten », evenals van de mogelijkheid die « de ambtenaren » zal geboden worden om « hun wedde af te halen op zicht ».

Mag ik van de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie vernemen op welke thans vigerende wettelijke regelingen deze aankondiging steunt?

Daar het blijkbaar eerder een anticipatie geldt op de ontwerp-programmawet die thans nog ter bespreking is in het Parlement, verzoek ik de geachte minister mee te delen welke maatregelen hij getroffen heeft om deze voorbarige aankondiging van in uitzicht gestelde wijzigingen welke nog niet de goedkeuring van de wetgever hebben gekregen, stop te zetten of aan te passen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Willockx.

De heer Willockx, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de advertenties waarvan het geachte lid gewag maakt, maken deel uit van een belangrijke publiciteitscampagne gespreid over gans het jaar 1981. Bij deze campagne zijn de dagbladen betrokken die lid zijn van de « Belgische Vereniging van de Dagbladuitgevers », alsook een groot aantal tijdschriften, waarvan de meeste gegroepeerd zijn bij de « Nationale Federatie der Informatieweekbladen ».

Bij het gunnen van de markt aan het publiciteitsagentschap werd overeengekomen dat de nieuwe activiteiten van het Bestuur der Postchecks slechts zouden verschijnen na goedkeuring van de nieuwe reglementering. Desondanks zijn deze advertenties zoals de heer Piot meldt, ten voordele van het Bestuur der Postchecks toch voortijdig verschenen, waarna ik gevraagd heb, het drukken ervan terstond stop te zetten. In de praktijk sleepte deze stopzetting enkele dagen aan ingevolge de reeds vooropgestelde planning van de betrokken drukkerijen.

Toen ik dit merkte, heb ik nogmaals bij het publiciteitsagentschap aangedrongen om opnieuw de uitgevers te contacteren om hen de voorlopige stopzetting van de publiciteit ten voordele van het Bestuur der Postchecks andermaal te bevelen, nu blijkbaar met resultaat.

Op twee uitzonderingen na, *De Post* en *Bonne Soirée*, waar de druk reeds vóór mijn laatste bevel is gebeurd, zal de publicatie niet meer gebeuren.

De publiciteitscampagne wordt intussen voortgezet rond andere aspecten.

In mijn functie van minister van PTT kan ik u stellig verzekeren dat ik niet in het minst heb willen vooruitlopen op de beslissingen die de Senaat moest nemen en dat ik terstond de nodige maatregelen heb genomen.

STEMMING OVER DE VERTROUWENSMOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE VERKLARING VAN DE EERSTE MINISTER

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR DE CONFIANCE DEPOSE EN CONCLUSION DE LA DECLARATION DU PREMIER MINISTRE

De Voorzitter. — Wij zullen nu stemmen over de vertrouwensmotie, ingediend door de heren Gijs, Delmotte, André en Wyninckx, na het debat van vandaag en na de verklaring van de Eerste minister.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

107 votent oui.

107 stemmen ja.

31 votent non.

31 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour de confiance est adopté.

Derhalve is de vertrouwensmotie aangenomen.

Otn voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Cooreman, Coppens, Croux, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lelercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, M. Paulus, Mme Pétry, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyse, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Demuyter, De Rouck, Descamps, Dussart, Février, Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nutkewitz, Pede, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bernaerts-Viroux, M. De Clercq et Mme Herman-Michielsens.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Jorissen voor een stemverklaring.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik vind het een zeer slecht gebruik dat een stemverklaring na de stemming wordt afgelegd want de bedoeling is de collega's te overtuigen vóór dat zij stemmen.

Hoe het ook zij, wij stemmen ondubbelzinnig tegen, dat is nogal normaal. Ik betwijfel echter dat diezelfde ondubbelzinnigheid heerst bij de regeringspartijen. Ik denk eerder dat de leden van de CVP-fractie de vertrouwensmotie goedkeuren ten opzichte van hun ministers en niet tegenover de ministers van de PS, en dat anderzijds de leden van de PS-fractie vertrouwen stellen in hun eigen ministers, maar niet in de Eerste minister en in de ministers van de CVP.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1981

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1981

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (Instemming.)

Nous passons au vote.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

142 membres sont présents.

142 leden zijn aanwezig.

108 votent oui.

108 stemmen ja.

31 votent non.

31 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Otn voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Cooreman, Coppens, Croux, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lelercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, M. Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme

Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Demuyter, De Rouck, Descamps, Dussart, Février, Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nutkewitz, Pede, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

Mme Bernaerts-Viroux, M. De Clercq et Mme Herman-Michielsens.

De Voorzitter. — Ik veronderstel dat de leden die zich hebben onthouden dit hebben gedaan om dezelfde reden als daarstraks opgegeven. (*Instemming.*)

ONTWERP VAN WET HOUDENDE ALGEMENE BEGINSELEN VAN DE SOCIALE ZEKERHEID VOOR WERKNEMERS

Stemming

PROJET DE LOI ETABLISSANT LES PRINCIPES GENERAUX DE LA SECURITE SOCIALE DES TRAVAILLEURS SALARIES

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het ontwerp van wet houdende algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers.

Het woord is aan de heer Peeters voor een stemverklaring.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, namens de Volksunie wensen wij volgende stemverklaring af te leggen.

Omdat ook de Volksunie het recht op sociale zekerheid, vooral in deze tijd van economische crisis, waar bepaalde sociale verworvenheden in vraag worden gesteld als basisrecht wettelijk bevestigd wenst te zien, zal de Volksunie dit ontwerp van wet houdende algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, niettegenstaande de dinsdag hier door ons omstandig besproken beperkingen en onvolkomenheden als principiële overgangsmaatregel en als juridische link naar een integrale en fundamentele herziening en hervorming van ons stelsel van sociale zekerheid, goedkeuren. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bonmariage pour une justification de vote.

M. Bonmariage. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, mes chers collègues, si nous n'avions été échaudés par la notion de « disposition transitoire », nous aurions peut-être pu suivre l'avis de mon honorable prédécesseur à cette tribune. Mais, sachant ce que signifie le transitoire dans ce pays, nous voterons contre le projet.

Sous le couvert d'une loi instituant les principes de la sécurité sociale, on impose au législateur national une terminologie directement issue du *Sociaalrechtelijk Woordenboek* rendue obligatoire par le décret d'une communauté et imposée à l'autre, exerçant ainsi une pression sur son autonomie culturelle. (*Protestations sur divers bancs.*)

Nous avons le droit de faire notre analyse, monsieur Egelmeers; vous faites les vôtres !

La deuxième raison pour laquelle nous ne voterons pas ce projet est le maintien du principe de la différenciation selon la situation de famille. Ceci ouvre une porte à la régression sociale et remet en question le principe même du droit du travailleur à la sécurité sociale.

Nous émettrons aussi un vote négatif parce que, comme nous avons eu l'occasion de le dire au cours de la discussion générale, l'article 35 du projet a une portée régionale extrêmement importante et qu'à nouveau le législateur national impose des mesures favorables à la Flandre.

Nous voterons enfin contre ce projet parce qu'en donnant l'impression au Parlement qu'il édicte les principes de la sécurité sociale, il enlève à ce dernier l'essentiel de son pouvoir de légiférer en la matière. En effet, si 13 ou 15 articles édictent des principes, les autres dispositions du projet délèguent au Roi des pouvoirs à notre sens exorbitants en la matière.

Voilà, je crois, de bonnes raisons pour s'opposer à ce projet. C'est ce que fera mon groupe. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur certains bancs libéraux.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

112 votent oui.

112 stemmen ja.

23 votent non.

23 stemmen neen.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Cooreman, Coppens, Croux, C... on, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Devee, MM. De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijss, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kevers, Lallemand, Lambiotte, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Peeters, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Demuyter, Descamps, Dussart, Février, Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Kenens, Lahaye, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nutkewitz, Pede, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Vanderpoorten, Waltniel et J. Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, M. De Clercq, Mme Herman-Michielsens, MM. Lagae et Poulet.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb me onthouden om de redenen die ik dinsdag heb uiteengezet.

M. Poulet. — Monsieur le Président, je me suis abstenu parce que la situation financière de la sécurité sociale requiert, de la part

du gouvernement, autre chose que des clarifications de notions et des déclarations de principes, aussi valables soient-ils, dans un complet brouillard financier.

M. Bataille. — Monsieur le Président, étant d'accord sur les principes de la sécurité sociale, je n'ai pas voté « non » vu l'établissement particulièrement confus des prévisions budgétaires; je n'ai pu voter « oui » car ce n'est pas gouverner que de faire de semblables prévisions.

PROJET DE LOI RELATIF A LA MODERATION DES REVENUS ET INSTAURANT UNE COTISATION DE SOLIDARITE A CHARGE DES MEMBRES DE LA COUR DES COMPTES

Vote

ONTWERP VAN WET INZAKE INKOMENSMATIGING EN TOT INVOERING VAN EEN SOLIDARITEITSBIJDRAGE TEN LASTE VAN DE LEDEN VAN HET REKENHOF

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi relatif à la modulation des revenus et instaurant une cotisation de solidarité à charge des membres de la Cour des comptes.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet inzake inkomensmatiging en tot invoering van een solidariteitsbijdrage ten laste van de leden van het Rekenhof.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

137 membres sont présents.

137 leden zijn aanwezig.

108 votent oui.

108 stemmen ja.

19 votent non.

19 stemmen neen.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Otn voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Cooreman, Coppens, Croux, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaey, MM. Mesoten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, M. Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanha-verbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Bascour, Bonmariage, Coen, Daems, Bemuyter, Descamps, Février, Gillet (Roland), Henrion, Kenens, Lahaye, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nutkewitz, Pede, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Vanderpoorten et J. Wathélet.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

Mme Bernaerts-Viroux, MM. De Clercq, De Rouck, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande et Van Ooteghem.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben niet tegen het wetsontwerp gestemd, omdat het redelijk is dat aan de leden van het Rekenhof dezelfde offers worden opgelegd als de ambtenaren. Wij hebben echter ook niet voorgestemd, omdat met dit ontwerp een inbreuk wordt gepleegd op de volstrekte onafhankelijkheid van het Rekenhof ten overstaan van de regering. Het Rekenhof hangt uitsluitend af van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Ingevolge deze wet zal in de toekomst het geldelijk statuut van de leden van het Rekenhof bij koninklijk besluit door de regering kunnen worden gewijzigd. Dit is voor onze fractie principieel onaanvaardbaar. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD SUR LE TRANSFERT DES CORPS DES PERSONNES DECÉDÉES ET DE L'ANNEXE, FAITS A STRASBOURG LE 26 OCTOBRE 1973

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA DECISION DES REPRESENTANTS DES GOUVERNEMENTS DES ETATS MEMBRES DE LA COMMUNAUTE EUROPEENNE DU CHARBON ET DE L'ACIER, REUNIS AU SEIN DU CONSEIL, DU 18 MARS 1980, PORTANT ATTRIBUTION A CETTE COMMUNAUTE DE RECETTES SUPPLEMENTAIRES POUR 1980

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE FEDERALE D'ALLEMAGNE EN MATIERE D'OPERATIONS METROLOGIQUES, CONCLU PAR ECHANGE DE LETTRES DATES A BRUXELLES LE 23 SEPTEMBRE 1977

PROJET DE LOI RELATIF A L'ADHESION DE LA BELGIQUE A LA BANQUE AFRICAINE DE DEVELOPEMENT

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST INZAKE HET VERVOER VAN LIJKEN, EN VAN DE BIJLAGE, OPGEMAAKT TE STRAATSBURG OP 26 OKTOBER 1973

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET BESLUIT VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LID-STATEN DER EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN, VAN 18 MAART 1980, INZAKE DE TOEKENNING VAN AANVULLENDE ONTVANGSTEN VOOR 1980 AAN DE ZE GEMEENSCHAP

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET AKKOORD TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE BONDSREPUBLIC DUISTLAND INZAKE METROLOGISCHE VERRICHTINGEN, GESLOTEN BIJ WISSELING VAN BRIEVEN GEDAGTEKEND OP 23 SEPTEMBER 1977

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE TOETREDING VAN BELGIE TOT DE AFRIKAANSE ONTWIKKELINGSBANK

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

La parole est à M. Roland Gillet.

M. R. Gillet. — Monsieur le Président, je crains qu'il n'y ait eu tout à l'heure un malentendu, sur lequel M. Jorissen a d'ailleurs attiré l'attention du Sénat. Si je me souviens bien, nous avons voté tout d'abord sur l'amendement à la proposition de loi de M. Lahaye, puis sur un article que vous avez dit unique.

Je pense que, comme moi, beaucoup de membres ont cru qu'il s'agissait d'un article de la proposition de M. Lahaye. J'apprends maintenant que nous aurions voté sur l'article unique de ma proposition.

M. Lahaye est également convaincu qu'il y a eu un malentendu.

M. Lahaye. — N'insistez plus. Vous voyez que nous sommes ici dans un cirque et que toute initiative parlementaire est morte-née. Nous ferions mieux de rester chez nous.

M. le Président. — La question est très claire. J'ai fait voter sur l'article premier de la proposition de M. Lahaye. A ce moment-là, d'ailleurs, M. Lahaye a demandé la parole pour justifier son vote.

Pour l'autre proposition de loi, il a été procédé de même. J'ai mis aux voix l'article unique et il est de tradition ...

M. R. Gillet. — Nous savons ce qu'il en est du sort de la proposition, et je n'insiste pas, mais je voudrais que tout soit clair, pour la régularité du débat.

J'ai eu le sentiment que le premier vote concernait l'amendement à la proposition de M. Lahaye, et le second vote l'article premier de la même proposition de loi. Consultez l'assemblée pour connaître son sentiment. J'attendais quant à moi le vote sur ma proposition, et d'autres membres aussi, semble-t-il.

Je n'irai pas jusqu'à dire, comme M. Lahaye, que le Sénat est un cirque, mais ...

M. le Président. — Je ne sais si vous votez toujours avec votre sentiment, monsieur Gillet, mais votre sentiment est erroné. Inutile de revenir sur cette question.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

134 membres sont présents.

134 leden zijn aanwezig.

129 votent oui.

129 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Les deuxième et troisième seront soumis à la sanction royale.

Het tweede en het derde worden aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd.

Les premier et quatrième seront transmis à la Chambre des représentants.

Het eerste en het vierde worden aan de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Cooreman, Coppens, Croux, Cugnon, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Decoinck, De Graeve, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, Descamps, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Leclercq, Le-

coq, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Pedé, Peeters, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, J. Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bonmariage, Dussart, Gillet (Roland), Moureaux et Renard.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

M. S. Moureaux. — Nous nous sommes abstenus pour protester contre la confusion dans laquelle est intervenu le vote sur la proposition de notre collègue Roland Gillet.

PROPOSITION DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° Par M. Dalem, tendant à accorder le titre de ville à la commune de Rochefort;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend :

1° Door de heer Dalem, tot toekenning van de titel van stad aan de gemeente Rochefort;

2° Par MM. Van Ooteghem et Peeters, complétant l'arrêté royal du 20 décembre 1963 relatif à l'emploi et au chômage;

2° Door de heren Van Ooteghem en Peeters, tot aanvulling van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid;

3° Par M. De Clercq, portant reconnaissance des administrations chargées de la gestion du temporel du culte orthodoxe;

3° Door de heer De Clercq, tot erkenning van de besturen belast met het beheer van de temporalien van de orthodoxe eredienst.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over hun inoverwegingneming worden beslist.

VOORSTEL — PROPOSITION

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De heer De Bondt heeft ingediend een voorstel tot herziening van artikel 71 van de Grondwet.

M. De Bondt a déposé une proposition de révision de l'article 71 de la Constitution.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Het wordt verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen.

Elle est renvoyée à la commission de Révision de la Constitution et des Réformes des Institutions.

Le Sénat se réunira mercredi prochain 17 juin 1981, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw volgende woensdag 17 juni 1981, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 19 h 10 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 19 u. 10 m.)